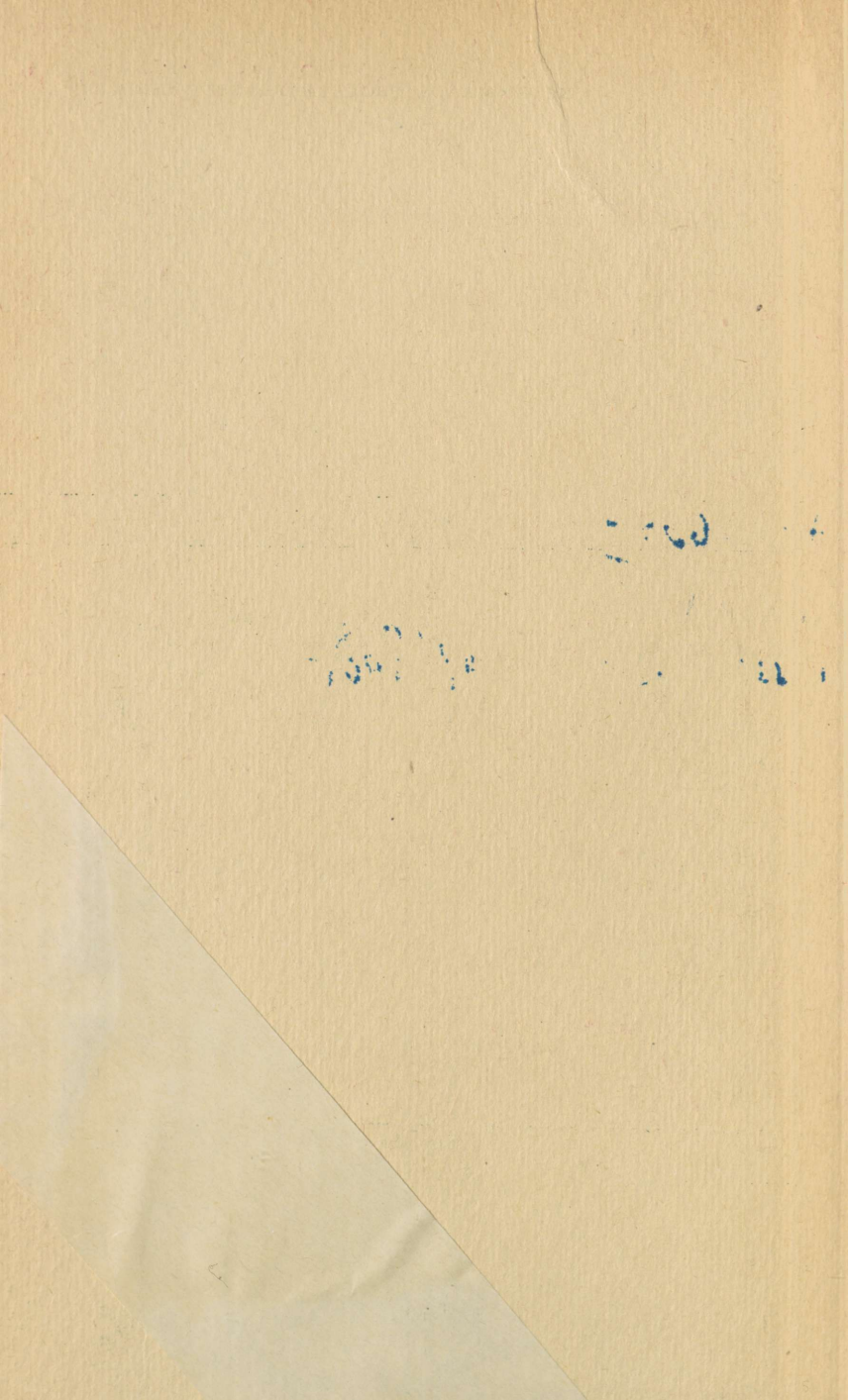

KÕIGE KÄRDE PÕLJATAARTAJLO. ÜRINEGI

NSV LIIDU
AMETIÜHINGUTE
XII KONGRESSI
MATERIALE

A-22638 II

KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

NSV LIIDU
AMETIÜHINGUTE
XII KONGRESSI
MATERJALE

8

22638 II

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN
1 9 5 9

SISUKORD

1. NSV Liidu ametiühingute XII kongressile	3
2. UAUKN-i esimehe seltsimees V. V. Grišini ettekanne „Aruanne UAUKN-i tööst ja ametiühingute ülesanded seoses NLKP XXI kongressi otsustega”	7
3. UAUKN-i esimehe sm. V. V. Grišini lõppsõna	78
4. NSV Liidu ametiühingute XII kongressi resolutsioon sm. V. V. Grišini ettekande „Aruanne UAUKN-i tööst ja ametiühingute ülesanded seoses NLKP XXI kongressi otsustega” põhjal	86
5. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomiteele	109

2

МАТЕРИАЛЫ XII СЪЕЗДА ПРОФСОЮЗОВ СССР

На эстонском языке

Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

Toimetaja P. Freidin. Tehniline toimetaja K. Einberg
Korrektorid V. Antje ja E. Toots

Ladumisele antud 2. VI 1959. Trükkimisele antud 20. VI 1959. Paber 54×84,
1/16. Trükipoognaid 7. Formaadile 60×92 kohaldatud trükipoognaid 5,74.
Arvutuspoognaid 6,32. Trükiarv 4000. MB-06258. Tell. nr. 1010.

Trükikoda „Punane Täht“, Tallinn, Pikk tn. 54/58.

Hind rbl. 1.45

NSV LIIDU AMETIÜHINGUTE XII KONGRESSILE

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee tervitab palavalt NSV Liidu ametiühingute XII kongressi, meie maa kangelaslikku töölisklassi, kuulsusrikast nõukogude intelligentsi, kõiki ametiühinguliikmeid — aktiivseid kommunistmehitajaid.

Nõukogude ametiühingud, kelle ridades on üle 50 miljoni töölise ja teenistuja, on meie parteile kindlaks toeks võitluses kommunismi eest. Ametiühingud etendavad tähtsat osa meie maa riiklikus, majanduslikus ja ühiskondlikus elus, võitlevad rahvamajanduse pideva arengu eest, nõukogude inimeste ainelise elujärje ja kultuuritaseme tõusu eest. Tunnustuseks ametiühingute silmapaistvaile teeneile Nõukogude riigi ja rahva ees sotsialistliku ülesehitustöö ja töötajate kommunistliku kasvatamise alal on nende autasustamine valitsuse kõrgeima autasuga — Lenini ordeniga.

NSV Liidu ametiühingute XII kongress on tulnud kokku tähelepanuväärsel ajal, kus meie maa on astunud uude arengujärku — kommunistliku ühiskonna laiahaardelise ehitamise ajajärku. Nõukogude inimesed on määratu suure loomisenergiaga asunud teostama suurt kommunistmehitamise programmi, mis kavandati NLKP XXI kongressil. Seitsme aasta plaani suurejooneliste ülesannete edukas elluviimine võimaldab meie rahval saavutada uue võimsa tõusu majanduses ja kultuuri alal, tugevdada veelgi Nõukogude riigi võimsust, astuda otsustava sammu kommunismi materiaalse ja tehnilise baasi loomises, sotsialismi võidu kindlustamises rahulikus võistluses kapitalismiga, ajaloolise ülesande lahendamises, mille eesmärgiks on arenenumatele kapitalistlikele maadele toodangu valmistamises iga elaniku kohta järele jõuda ja neist ette minna.

Kommunistlik partei ja Nõukogude valitsus hoolitsevad väsimatult rahva hüvangu eest. Partei ja valitsuse poliitika, kogu nende praktiline tegevus on suunatud sellele, et nõukogude inimesed elaksid aastast aastasse üha paremini, et leiaksid kõige täielikumat rahuldamist nende järjest kasvavad materiaalsed ja vaimsed vajadused. Seitsme aasta plaanis on ette nähtud palga ja pensionide edasine tunduv kasv, toiduainete, rõivaste ja jalatsite tootmise märgatav suurenemine, elamute, haiglate, internaatkoolide ja lasteasutuste laialdane ehitamine. NSV Liidus kehtestatakse maailma kõige lühem tööpäev ja kõige lühem töönädal, tõstetakse suuresti rahva elatustaset.

Praegu on Nõukogude ametiühingute peamiseks, kõige pakilisemaks ülesandeks mobiliseerida laiade tööraha hulkade jõupingutusi võitlusele partei XXI kongressi ajalooliste otsuste elluviimise eest, seitsme aasta plaani ja 1959. aasta — seitseaastaku esimese aasta — ülesannete ennetähtaegse täitmise eest. Ametiühinguorganisatsioonid peavad arendama veelgi laialdasemat üldrahvalikku sotsialistlikku võistlust, et iga ettevõtte, kolhoosi, sovhoos ning remondi- ja tehnikajaam vallutaks need kõrgendikud, mis tal käesoleval seitseaastakul vallutada tuleb. Tuleb edasi arendada tänapäeva suurepärasest patriootlikku liikumist — kommunistliku töö brigaadide ja lööktöölise võistlust.

Ametiühingud peavad osutama töölistele igakülgset abi nende kultuurilise ja tehnilise taseme tõstmises, peavad aktiivselt toetama tootmise eesrindlasi, novaatoreid, rationaliseerijaid ja leiutajaid, levitama nende kogemusi. Ametiühinguorganisatsioonide tähtsaks kohuseks on taotleda tööviljakuse pidevat tõusu, toodangu omahinna alandamist ja toodete kvaliteedi edasist paranemist, tootmise automatiseerimist ja mehhaniseerimist, kaasa aidata tööstuse ja põllumajanduse ammendamata reserve maksimaalsele ärakasutamisele.

Kommunismi laiahaardelise ehitamise perioodil kasvab mõõtmatult ametiühingute kui juhtimise ja majandamise kooli, kommunismi kooli osatähtsus. Sellega seoses peavad ametiühingud maksimaalse energiaga kaasa tõmbama miljoneid töötajaid majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö, sotsialistliku tootmise ja ühiskondlike ürituste juhtimisele.

Ametiühingud peavad ilmutama rohkem initsiatiivi ja

sihikindlust tööliste ja teenistujate töö- ja elutingimuste parandamisel, peavad rangelt jälgima tööseaduste täitmist, intensiivistama üldsuse kontrolli elamuehituse plaani täitmise ja elamispinna jaotamise üle, kaubandus- ja ühiskondliku toitlustuse ettevõtete töö üle, elanikkonna meditsiinilise, kommunaal- ja elutarbelise teenindamise üle. Ametiühingud teevad palju, võiksid aga teha veelgi rohkem töötavate naiste, emade heaks. Ametiühingute pühaks kohuseks on osutada töötavatele naistele igati abi laste kasvatamises, laiendada lasteaedade, -sõimede ja pioneerilaagrite võrku ning parandada nende tööd.

Ametiühingute kogu tegevus peab olema kantud pidevast hoolitsusest selle eest, et töölistes ja teenistujates kasvatataks kommunistlikku teadlikkust, ausat ja ennastalgavat suhtumist oma kohustesse, sotsialistliku omandi säilitamisse ja kaitsmisse, leppimatust puuduste, inertsuse ja rutiini suhtes, distsipliini ja avaliku korra rikkujate suhtes, mineviku igandite suhtes, mida veel leidub inimeste teadvuses. Ametiühingud peavad erilist tähelepanu pöörama noore põlvkonna kasvatamisele, peavad noortes sihikindlalt arendama töökust ja armastust oma kutseala vastu, võtma aktiivselt osa keskkooli ja kõrgema kooli reorganiseerimisest, mille eesmärgiks on ühendada õpetamine tootliku tööga, kommunistliku ülesehitustöö praktikaga.

Ametiühingud saavad nende ees seisvaid suuri ülesandeid edukalt täita ainult tingimusel, kui arendatakse veelgi edasi ametiühingudemokraatiat, kõigi ametiühinguliikmete initsiatiivi ja endaalgatust, tõstetakse kogu organiseerimis- ja kasvatustöö taset, arendatakse kriitikat ja enesekriitikat kui töös esinevate puuduste väljaselgitamise ja likvideerimise läbiproovitud vahendit.

Olles ustavad proletaarse internatsionalismi lipule, peavad Nõukogude ametiühingud ka edaspidi igati laiendama oma sidemeid välisriikide ametiühingutega, tugevdama kogu energiaga tööliklassi rahvusvahelist ühtsust ja vennalikku solidaarsust võitluses rahu, demokraatia ja sotsialismi eest.

NLKP Keskkomitee avaldab kindlat veendumust, et Nõukogude ametiühingud võtavad kommunistliku partei juhtimisel veelgi aktiivsemalt osa majanduslikust ja kultuurilisest ülesehitustööst, teevad kõik selleks, et väsimatult kasvatada töötajaid kommunistlikus vaimus, mobili-

seerida töötajate loovjõudusid ja energiat NLKP XXI kongressi ajalooliste otsuste edukale täitmisele, kommunistliku ühiskonna ehitamise suure ürituse teostamisele.

Olgu tervitatud Nõukogude ametiühingud — kommunismi kool!

Olgu tervitatud Nõukogude Liidu kangelaslik tööliklass ja kuulsusrikas intelligents!

Olgu tervitatud Kommunistlik Partei — nõukogude rahva maailmaajalooliste võitude innustaja ja organiseerija!

NÕUKOGUDE LIIDU
KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE

UAUKN-i ESIMEHE SELTSIMEES V. V. GRIŠINI ETTEKANNE
„ARUANNE UAUKN-i TÖÖST JA AMETIÜHINGUTE ÜLESANDED
SEOSES NLKP XXI KONGRESSI OTSUSTEGA“

Seltsimehed!

Määratu suure tähelepanuga kuulasime meie kõik Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee tervitust ametiühingute XII kongressile, mille NLKP Keskkomitee Presiidiumi liige ja NLKP Keskkomitee sekretär seltsimees Aleksei Illarionovitš Kiritšenko meile ette luges. Soojad, südamlikud tervitussõnad ametiühingute, kangelasliku töölisklassi, kuulsusrikka nõukogude intelligentsi, kõigi ametiühinguliikmete aadressil kutsuvad igaühes meis esile sügava tänutunde selle suure hoolitsuse eest, mida partei leninlik Keskkomitee ametiühingute suhtes üles näitab, meie kongressile osutatud tähelepanu eest. (Tormilised kiiduavaldused.)

NLKP Keskkomitee tervituses on antud kõrge hinnang tööle, mida teevad ametiühingud kui partei kindel tugipunkt võitluses kommunismi eest. Tervituses rõhutatakse ametiühingute suurt osa meie maa riiklikus, majanduslikus ja ühiskondlikus elus, antakse ametiühingute võitlusprogramm partei XXI kongressil kavandatud ülesannete, kommunismi laiahaardelise ehitamise suurejooneliste ülesannete lahendamiseks.

Kommunistliku partei poliitika, tema otsused on kogu ametiühingute tegevuse aluseks, kõigi ametiühingute edusammude pandiks. Partei juhtimisel on nõukogude ametiühingud ära käinud pika ja kuulsusrikka tee võitluses tööinimeste õnne eest, töölisklassi huvide eest. Ametiühingud annavad suure panuse rahvamajanduse järjekindlaks tõusuks, nõukogude inimeste ainelise heaolu ja nende kultuuritaseme tõstmiseks. Innustatuna NLKP ajaloolise XXI kongressi otsustest, kommunismi ehitamise

suurejoonelistest perspektiividest, mobiliseerivad ametiühingud käesoleval ajal kõiki töötajaid võitlusse grandioosse seitsme aasta plaani eduka elluviimise eest.

Lubage mulle, seltsimehed, meie kongressi nimel, rohkem kui 50 miljoni ametiühinguliikme nimel palavalt, kõigest südamest tänada partei Keskkomiteed tema tervituse eest ja kinnitada meie leninlikule Keskkomiteele, partei ja valitsuse juhtidele, et nõukogude ametiühingud võitlevad ka edaspidi väsimatult meie suure kodumaa edasise õitsengu eest, et nad viivad järjekindlalt ellu partei poliitikat laiades rahvahulkades, suurendavad oma jõupingutusi võitluses suure ürituse eest, kommunismi täieliku võidu eest. (K i i d u a v a l d u s e d.)

NSV Liidu ametiühingute XII kongress on kokku tulnud tähtsatel päevadel, olukorras, kus nõukogude rahvast on haaranud võimas poliitiline vaimustus ja tööentusiasm, mille on esile kutsunud Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXI kongressi otsused.

Partei XXI kongress, mis toimus kaks kuud tagasi, on väljapaistvaks meie aja sündmuseks. Kongress demonstreeris kujukalt marksismi-leninismi suurte ideede kõikevõitvat jõudu, pani aluse uuele ajaloolisele ajajärgule meie maa arenemises — kommunistliku ühiskonna laiahaardelise ehitamise ajajärgule. Seltsimees N. S. Hruštšovi ettekanandes partei XXI kongressil üldistatakse põhjalikult neid hiiglasuuri kogemusi, mida on omandatud sotsialismi ülesehitamisel NSV Liidus, sotsialismi maailmasüsteemi edusamme, antakse seitsme aasta plaani ülesannete marksistlik-leninlik põhjendus, esitatakse uued teoreetilised seisukohad, millel on kommunismi ülesehitamise perspektiivide suhtes erakordselt suur tähtsus.

Partei kongressi otsustes on kindlaks määratud Nõukogude riigi majanduse ja kultuuri uue võimsa tõusu suurejooneline programm, mis oma ulatuse poolest on ajaloos ennenägematu. NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965 näevad ette meie maa tootlike jõudude igakülgse arenemise. Nende kontrollarvude kohaselt tuleb meil rasketööstuse eelisarendamise baasil saavutada niisugune tootmise tõus, mis võimaldab astuda otsustava sammu kommunismi materiaalse ja tehnilise baasi loomisel, NSV Liidu majandusliku põhiülesande lahendamisel — järele jõuda ja ette minna kõige arenenumatest kapitalistlikest maadest too-

dangu hulgalt ühe elaniku kohta. Seitsme aasta plaanis peegeldub eredalt partei ja valitsuse väsimatu hoolitsus rahva heaolu eest, nõukogude inimeste õnneliku, jõuka ja kultuurse elu eest.

XXI kongress demonstreeris uuesti kommunistliku partei vankumatut ustavust leninismile, partei lahutamatu sidet laiade rahvahulkadega. Kongress kiitis üksmeelselt heaks NLKP Keskkomitee juunipleenumi otsused, selle pleenumi otsused, kus paljastati ja löödi ideeliselt puruks Malenkovi, Kaganovitši, Molotovi, Bulganini ja Šepilovi parteivastane grupp, kes püüdis parteid leninlikult teelt kõrvale kiskuda ning astus tähtsate partei abinõude vastu välja. Partei mõistis selle põlastusväärse lõhestajate ja fraktsionääride rühma otsustavalt hukka, heitis ta oma teelt kõrvale ning koondus veelgi tihedamalt Keskkomitee ümber, marksismi-leninismi lipu alla.

Laialdane programm, mille partei XXI kongress meie maa edasiarendamiseks välja töötab, rajaneb partei ja rahva määratu suurele loovale tööle. Kommunistliku ülesehitustöö ülesannete eduka lahendamise seisukohalt on hindamatu tähtsus nendel tõhusatel abinõudel, mis partei viimastel aastatel majanduse edasiarendamise ja rahvamajanduse juhtimise täiustamise alal on tarvitusele võtnud. Need abinõud avasid rahvahulkade loovale initsiatiivile ja aktiivsusele avarad perspektiivid, tugevdasid veelgi töölisklassi ja talurahva liitu, kindlustasid Nõukogude Liidu rahvaste vennalikkku sõprust.

Meie suur kodumaa sammub kindlalt edasi kommunismi teed. Nõukogude riik on muutunud veelgi võimsamaks. Tööstuse ja põllumajanduse arendamises, rahva ainelise heaolu ja kultuuri tõstmises on saavutatud suurt edu.

Ennenägematu õitsengu on saavutanud meie teadus ja tehnika. Meie maa kõrget tööstuslikku ja tehnilist taset ning nõukogude rahva loovat geniaalsust väljendab kujukalt maailma esimeste Maa kunstlike kaaslaste väljalaskmine, samuti maailma esimese kosmilise raketi väljalaskmine, mis jääb nüüd jäädavalt liikuma Päikese ümber. Need määratu suured võidud annavad veel kord tunnistust sotsialismi suurtest loovatest jõududest, mis toimivad ainuüksi inimkonnä huvides, tema progressi ja õitsengu huvides.

Viimastel aastatel on Nõukogude Liidu rahvusvaheline

autoriteet rahu kindlustamise ja rahvaste sõpruse tugevdamise eest peetavas võitluses mõõtmatu tõusnud.

Kõik need suured edusammud on tehtud tänu kommunistliku partei targale juhtimisele, tema Keskkomitee väsimatule poliitilisele ja organisatsioonilisele tööle. Väljapaistev osa nende edusammude tagamises kuulub Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee esimesele sekretärile, NSV Liidu Ministrite Nõukogu esimehele seltsimees Nikita Sergejevits Hruštšovile. (Tõrmitised kiiduavaldused. Kõik tõusevad püsti.) Seltsimees Hruštšov teeb määratu suurt tööd kommunismi ülesehitamiseks meie maal, ülemaailmse rahu kindlustamiseks. (Kiiduavaldused.)

Kogu ametiühingute tegevus XI ja XII kongressi vahelisel ajal oli lahutamatu seotud nõukogude rahva võitlusega kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest. Viimastel aastatel, eriti pärast NLKP XX kongressi, on ametiühingute osa ja aktiivsus majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös märgatavalt tõusnud. Ametiühingute tööd on meie partei ja rahvas positiivselt hinnanud. Aruandeperioodil, seoses viiekümne aasta juubeliga, autasustati ametiühinguid kõrgeima autasuga — Lenini ordeniga. (Kiiduavaldused.)

Ametiühingute töö paranemine on kommunistliku partei, tema Keskkomitee ja kohalike parteiorganite pideva juhtimise, suure abi ja tähelepaneliku hoolitsuse tulemus. Määratu suurt osa kogu ametiühingute tegevuses etendavad NLKP Keskkomitee 1957. aasta detsembripleenumi otsused, samuti teised partei otsused.

Vladimir Iljitš Lenin määras lühidalt, kuid väga sügavalt kindlaks ametiühingute tähtsuse ja nende osa sotsialistlikus riigis. Ta rõhutas, et ametiühingud „... on kasvatuslik organisatsioon, kaasatõmbamise, õpetamise organisatsioon, see on kool, juhtimise kool, majandamise kool, kommunismi kool“ (Teosed, 32. kd., lk. 2). Otsustes, mis partei on viimastel aastatel vastu võtnud, aruandekönes, mille seltsimees Hruštšov NLKP XXI kongressil pidas, on need Lenini põhimõtted loovalt edasi arendatud. Nendes on täpselt kindlaks määratud ametiühingute ülesanded ja nende osa sotsialismilt kommunismile järkjärgulise ülemineku tingimustes.

Nagu kogu nõukogude rahvas, nii ka ametiühingud kiidavad palavalt heaks selle suurejoonelise plaani, mille

partei on meie maal kommunismi ülesehitamiseks välja töötanud, ja näevad selles plaanis oma tegevuse võitlusprogrammi.

Nõukogude ametiühingud on tulnud oma XII kongressile olukorras, kus nad on märksa kasvanud, organisatsiooniliselt ja poliitiliselt tugevnenud, tihedalt koondunud Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ümber, nad on valmis väsimatult võitlema selleks, et lahendada suurejoonelised kommunismi ehitamise ülesanded, nagu need ajaloolisel partei XXI kongressil üles seati. (Kiidudavalduse d.)

I. LAIALDASEMALT ARENDADA TÖÖTAJATE LOOVAT INITSIIATIIVI JA AKTIIVSUST VÕITLUSES SEITSME AASTA PLAANI TAITMISE EEST

Seltsimehed! Ametiühingute XI ja XII kongressi vahelist ajajärku iseloomustavad suured edusammud Nõukogude Liidu majanduse ja kultuuri arenemises. Meie maa tööstuse kogutoodang kasvas 1954.—1958. aasta jooksul 70 protsendi võrra. Kõige kiiremas tempos arenes rasketööstus, märksa suurenes malmi, terase, valtsmetalli, nafta ja elektrienergia tootmine. Järsult suurenes masinaehitus- ja metallitööstuse toodang. Ainuüksi viimase kolme aasta jooksul löid nõukogude masinaehitajad ja juurutasid tootmisse üle 5300 uue masina-, mehhanismi- ja aparaaditüübi, mis avaldas rahvamajanduse tehnilise taseme tõstmisele positiivset mõju.

Edukalt arenevad ka kergetööstus ja toiduainetetööstus. Rahvatarbeesemete tootmine suurenes selle aja jooksul 55 protsendi võrra.

Viie aasta jooksul on lastud käiku ligi neli tuhat suurt tööstusettevõtet, on ehitatud suur hulk elamuid, kultuurilisi ja elutarbelisi objekte.

Määratu suurt osa sotsialistliku majanduse tormilises tõususes etendas tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise ümberkorraldamine, mis 1957. aastal läbi viidi. See andis kohalikele organitele head võimalused majanduslikus ülesehitustöös omapoolse initsiatiivi ülesnäitamiseks, tagas töörahva miljoniliste hulkade veelgi aktiivsema osavõtu tootmise juhtimisest. Ümberkorraldamise tulemusena loodi uued majanduse juhtimise organid — rahvamajanduse nõukogud, kes ettevõtteid konkreetselt juhi-

vad ja kõiki tootmisküsimusi operatiivselt lahendavad. Mõõtmatult on suurenenud tööliste ja teenistujate loov initsiatiiv sisemiste tootmisreservide väljaselgitamisel ja ärakasutamisel. See kõik aitab ettevõtete ja ehitusorganisatsioonide tööd märksa parandada.

Põhjalikud muutused on toimunud põllumajanduses. Täites Keskkomitee 1953. aasta septembripleenumi ja hili-semate pleenumite otsuseid, on partei ja valitsus tunduvalt kindlustanud põllumajanduse tootmistehnilist baasi, suurendanud kolhoosnikute materiaalselt huvi ühiskondliku tootmise arendamise vastu, sisse seadnud uue planeerimiskorra, reorganiseerinud masina-traktori jaamad ja rakendanud teisi suuri abinõusid.

Väga suurt osa põllumajanduse arendamises etendas uudis- ja jäätmaade kasutuselevõtmine. Lühikese ajaga, meie tööliklassi, inseneride, tehnikute ja eeskätt meie kuulsusrikka noorsoo ennastsalgava töö tulemusena võeti kasutusele 36 miljonit hektarit uusi maid, kus loodi suur teraviljabaas. Uudismaade kasutuselevõtmine läheb nõukogude rahva ajalukku kui üks kõige eredam, kuulsusrikkam lehekülg nõukogude rahva võitluses kommunismi võidu eest.

Partei poolt väljatöötatud abinõude elluviimine võimaldas põllumajanduse mahajäämusest jagu saada ja põllumajandussaaduste tootmist järsult suurendada. Teraviljakogusaak suurenes 1958. aastal 8,5 miljardi puudani, varuti 3,5 miljardit puuda, s. o. 1,6 miljardit puuda rohkem kui 1953. aastal. Märksa suurenes liha, piima, puuvilla, suhkrupeedi, köögivilja ja teiste põllumajandussaaduste tootmine. Need edusammud on meie partei ja kogu nõukogude rahva suureks võiduks sotsialistliku majanduse tõstmisel.

Uue tehnika laialdase juurutamise, tootmise organiseerimise parandamise ja sotsialistliku võistluse arendamise alusel tõuseb tööviljakus järjekindlalt kõigis rahvamajandusharudes. Viie aasta jooksul on tööviljakus NSV Liidu tööstuses tõusnud 43 protsendi võrra, ehitustöodel 58 protsendi võrra ja sovhoosides 35 protsendi võrra.

Nõukogude rahva väljapaistvad edusammud tunnistavad veenvalt sotsialistliku majandussüsteemi suurt elujõudu, tema määratu suuri eeliseid kapitalistliku süsteemiga võrreldes. Tööstusliku tootmise mahu poolest on Nõukogude Liit esimesel kohal Euroopas ja teisel kohal maailmas. Nõukogude Liit jõuab nüüd Ameerika Ühend-

riikidest ette mitte üksnes arenemistempo poolest, vaid ka rea tähtsate tööstustoodete ja põllumajandussaaduste tootmise absoluutse juurdekasvu poolest.

Nõukogude rahvas on õigustatult uhke nende välja-paistvate saavutuste üle. Need saavutused on võimsaks alusmüüriks, millele tugineb grandioosne NSV Liidu rahvamajanduse arendamise seitsme aasta plaan.

NLKP XXI kongressi poolt kinnitatud seitsme aasta plaani kontrollarvud näevad ette tootmise uue suure kasvu kõigis rahvamajandusharudes. Tööstuse kogutoodang suureneb umbes 80 protsendi võrra, sealhulgas tootmisvahendite tootmine 85—88 protsendi võrra ja tarbeesemete tootmine 62—65 protsendi võrra. Kiires tempos areneb edasi rasketööstus ja eeskätt niisugused tootmis-harud, nagu metallurgia, nafta- ja gaasitööstus. Kiiremini hakkab arenema keemiatööstus. Määratu suure ulatuse võtab meie maa edasine elektrifitseerimine. Masinate tootmine suureneb kahekordseks.

Kiiremas tempos kui eelmistel aastatel areneb ka töös-tuskaupade ja toiduainete tootmine, et elanikkonna vaja-dusi kangaskaupade, valmisriiete, jalatsite, toiduainete ja teiste kaupade järele täielikult rahuldada.

Põllumajanduses tuleb saavutada niisugune tootmise tase, mis võimaldab elanikkonna vajadusi toiduainete ja tööstuse vajadusi tooraine järele täielikult rahuldada ja kõik teised riigi vajadused põllumajandustoodangu järele katta. Põllumajanduse kogutoodang suureneb seitsme aasta jooksul 1,7-kordseks.

Seitsme aasta plaanis nähakse ette kõigi liiduvabarii-kide majanduse määratu suur tõus, kusjuures eeskätt arendatakse neid majandusharusid, mille jaoks on olemas kõige soodsamad tingimused.

Seitsme aasta plaani eduka täitmise eest peetavas võit-luses peavad suure töö ära tegema ametiühingud kui töö-rahva kõige massilisem ühiskondlik organisatsioon. Ametiühingud peavad mobiliseerima laiu rahvahulki NLKP XXI kongressi poolt kindlaksmääratud suure tööde plaani elluviimisele, suunama rahvahulgad pingelisse võitlusse iga ettevõtte jaoks ettenähtud riiklike üles-annete täitmise ja ületamise eest, tehnilise progressi eest, tööviljakuse igakülgse tõusu ja toodangu omahinna alan-damise eest.

Abinõud, mis meie partei on viimastel aastatel majan-

duslikus ja kultuurilises ülesehitustöös ametiühingutele kuuluva osa suurendamiseks tarvitusele võtnud, löid kõik tingimused selleks, et ametiühingud nende tähtsate ülesannetega edukalt toime tuleksid.

Aruandeperioodil seisid meie maa majanduse edasiarendamise ja tootmise edendamise küsimused ametiühingute tähelepanu keskpunktis, neid arutati UAÜKN-i, keskkomiteede ja ametiühingute nõukogude pleenumeil, algorganisatsioonide koosolekuil. Kasutades ära oma suurenenud õigusi, võtavad ametiühingud rahvamajanduse planeerimisest, tootmisküsimuste, töötingimuste küsimuste ning tööliste ja teenistujate elutarbeliste küsimuste arutamisest ja lahendamisest riiklikes ning majandusorganites aktiivselt osa. Ametiühingud avaldavad kõigile tööstus-, transpordi- ja ehitusettevõtete tegevuse külgedele pidevalt oma mõju, nad võitlevad energiliselt plaanide täitmise ja tööviljakuse tõstmise eest, sisetiste reservide parema ärakasutamise eest, nad tõmbavad töötajaid tootmise juhtimisele laiemalt kaasa. Paljudes ettevõtetes ja ehitusobjektidel on ametiühinguorganisatsioonide algatusel läbi viidud tööviljakuse suurendamise ja tootmiskultuuri tõstmise reservide ühiskondlikud ülevaatused, mis andsid positiivseid tulemusi.

Ametiühingute kasvavat mõju tööstuse ja ehitustegevuse arendamise ülesannete lahendamisele võib näha näiteks sellest, kuidas nad võtavad osa võitlusest metallurgiatehaste ja keemiatööstuse ettevõtete ehitamise ning rekonstrueerimise plaanide täitmise eest. Seda küsimust arutati UAÜKN-i, mitme keskkomitee ja ametiühingute nõukogu pleenumeil. Töötati välja konkreetseid abinõud ehitusobjektide varustamiseks tööjõuga, tööliste õpetamiseks, neile vajalike tootmistingimuste ja elutarbeliste tingimuste loomiseks, võistluse organiseerimiseks ja kultuuriliseks teenindamiseks. Need abinõud rakendatakse edukalt ellu. Ametiühinguorganites on loodud operatiivgrupid, ehitusobjektidel ja tehastes aga ühiskondlikud kontrollpostid, kes jälgivad uute keemiatööstuse ettevõtete ja metallurgiatehaste ehitamise ning olemasolevate ettevõtete rekonstrueerimise käiku. Sellele tööle on kaasa tõmmatud kümned tuhanded ametiühinguaktivistid, kes õigeaegselt signaaliseerivad esinevatest puudustest ja seavad üles ehitustegevuse organiseerimise parandamise, ehitusobjektide poolt esitatud tellimuste õigeaegse täit-

mise ja nendele vajalike seadmete ning materjalide andmise küsimusi. Neid abinõusid rakendavad ametiühinguorganisatsioonid tihedas kontaktis kommunistliku noorsooühinguga, aidates sellega keemiatööstuse ning metallurgia edasiarendamise plaane edukalt täita.

Ametiühingud võtavad aktiivselt osa üldrahvalikust võitlusest põllumajanduse arendamise eest. Nad mobiiliseerivad tööstusettevõtete töölisi ja teenistujaid põllumajandusele vajalike masinate, seadmete ja mineraalväetiste tootmise ülesannete täitmisele, organiseerivad ettevõtete ja asutuste šeflust kolhooside ja sovhooside üle. Ametiühingud on andnud oma panuse uudismaal sovhooside loomiseks ja nende kollektiivide tugevdamiseks. Uute sovhooside ametiühinguorganisatsioonide kõvendamiseks saadeti uudismaadele suur grupp ametiühingutöötajaid, kes seni olid töötanud meie maa tööstuskeskustes. Sovhooside ja masina-traktori jaamade ametiühinguorganisatsioonid organiseerivad tööliste ja teenistujate hulgas võitlust saagikuse ja loomakasvatuse produktiivsuse igakülgse tõstmise eest. Ametiühingute tegevus aitab põllumajanduse edasiarendamise ülesandeid edukalt lahendada, tööliklassi ja kolhoositalurahva liitu veelgi rohkem kindlustada.

Ametiühingud teevad suurt tööd sotsialistliku võistluse hoogsaks arendamiseks. Sotsialistlik võistlus on meil saanud sotsialismi ja kommunismi ülesehitamise peamiseks meetodiks.

Imperialismi ideoloogid püüavad igati tõestada, et ainuüksi kapitalistlik kord koos oma konkurentsiga loob kõik tingimused ettevõtlikkuse ülesnäitamiseks, tootlike jõudude vabaks arenemiseks. Kuid tegelikkus kõneleb otse vastupidist. V. I. Lenin rõhutas, et konkurents imperialismi tingimustes „täheb elanikkonna *massi*, selle hiiglaenamuse . . . ettevõtlikkuse, energia ja julge pealehakkamise ennekuulmatult metsikut mahasurumist, tähendab samuti võistluse asendamist finantskelmuse, despotismiga . . .”

Sotsialistlik võistlus on võimalik ainult niisuguses riigis, kus töötajad on oma saatuse peremehed, kus nad ei tööta ekspluateerijate jaoks, vaid enda, oma ühiskonna jaoks. Meie maal areneb võistlus tõepoolest laialdaselt, tõepoolest massilises ulatuses. Võistluses avaldub meie rahva ammendamatu initsiatiiv ja organiseerimisvõime,

nõukogude inimeste elustav patriotism, kommunismi ehitamise ülesannetest sügav arusaamine, nende palav soov kiiremini täita meie maal uue ühiskonna ülesehitamise plaan.

Aruandeperioodil on sotsialistlik võistlus saanud kõigis rahvamajandusharudes veelgi suurema hoo. Praegu võtab sotsialistlikust võistlusest osa tööliste, inseneride ja tehnikute rõhuv enamus. On tekkinud uued võistluse vormid. Massilise iseloomu on võtnud tööliste liikumine isiklike töoviljakuse tõstmise plaanide koostamise eest, igale vahetusele antud ülesannete ületamise ja toodanguühiku omahinna alandamise eest, võistlus antud majanduspiirkonna sugulasettevõtete vahel ja majanduspiirkondade vahel.

Nõukogude inimeste kasvanud loominguline initsiatiiv ja nende määratu suur hoolitsus oma kodumaa õitsengu eest avaldusid eriti jõuliselt uues patriootlikus liikumises — võistluses kommunistliku töö brigaadi nimetuse saamiseks. See liikumine tekkis kommunistliku noorsooühingu ja meie noorte initsiatiivil, võttis lühikese aja jooksul suure ulatuse, tõmbas kaasa miljoneid inimesi. Käesoleval ajal võtab sellest liikumisest osa üle 60 000 brigaadi, vahetuse ja jaoskonna. Sajad tuhanded töölisel võtsid individuaalse kohustuse töötada kommunistlikult. See suurepärase liikumine rajaneb nendele suurtele võitudele, mis nõukogude rahvas kommunismi ehitamisel on saavutanud, rajaneb nendele uutele suhetele, mis meie ühiskonna inimeste vahel on välja kujunenud. Võistlusest osavõtjad seavad enda eesmärgiks mitte üksnes töötada lööktööliste moodi, kommunistlikult, vaid ka väsimatult omandada teadmisi, aktiivselt võidelda mineviku igandite vastu, olla igapäevases elus teistele eeskujuks, kasvatada endas uue ühiskonna inimeste moraalseid omadusi. Kommunistliku töö brigaadide loomine tähistab sotsialistliku võistluse kõrgemat vormi, mis rajab teed töoviljakuse järsule tõusule, kultuuritaseme tõusule, aitab lahendada partei poolt seatud ülesannet — jagu saada vaimse ja füüsilise töö erinevustest.

Uldrahvaliku sotsialistliku võistluse käigus saavutatakse väljapaistvaid tootmisvõite, selle võistluse käigus kasvavad pidevalt tootmisnovaatorite ja tootmise eesrindlaste read. Oma suurepärase tööga on meie maal laialdaselt tuntud kuulsad Donetsi kaevurid Nikolai Mamai ja

Aleksandr Koltšik, tehase „Azovstal“ terasesulataja Nikolai Pereverzev ja Nižni Tagili metallurgiakombinaadi terasesulatajate brigadir Anatoli Morogov, Moskva autokummi tehase lukksepp Aleksandra Rõbakova, Leningradi Kirovi tehase freesija Ivan Leonov, Leningradi tehase „Sevkabel“ mähkija Anna Gritskevitš, Gorlovka lämmastikväetiste tehase aparaaditöoline Aleksandr Štõhh, trusti „Tatburneft“ puurimismeister Mugalim Gimazov, vabriku „Šuiski Proletari“ kangur Antonina Kossareva, Sverdlovski depoo elektrivedurijuht Vassili Berdnikov, Rjasani oblasti Iljitsi-nimelise sovhoosi lüpsja Jelizaveta Kindinova, „Glavkievstroj“ brigadir Pjotr Stepančuk ja paljud teised novaatorid, kes on töövapruse poolest kuulsaks saanud.

Ennastsalgava töö, väljapaistvate tootmisalaste edusammude ja teaduslike saavutuste eest anti 1954.—1958. aastal 1910-le tööstuse, ehituse, transpordi ja põllumajanduse alal töötajale sotsialistliku töö kangelase kõrge nimetus; 540 000 töölist, kolhoosnikut, inseneri, teadlast ja teenistajat autasustati Nõukogude Liidu ordenite ja medalitega.

Lubage mulle, seltsimehed, ametiühingute kongressi nimel palavalt tervitada kõigi rahvamajandusharude eesrindlaste rohkearvulist väesalka, meie kodumaa tuliseid patrioote, kes sammuvad kommunismi võidu eest peetava võitluse avangardis. Lubage soovida neile uut edu võitluses seitsme aasta plaani ennetähtaegse täitmise eest.

Seltsimehed! Partei XXI kongressi ajaloolised otsused, sellel kongressil ülesseatud suured ülesanded kutsusid töötajate hulgas esile uue enneolematu poliitilise ja tööalase vaimustuse, päätsid valla rahvahulkade uue energia ja loova aktiivsuse. Igalt poolt meie maalt teatatakse, et ettevõtete ja ehitusobjektide, kolhooside ja sovhooside kollektiivid võtavad endale kohustusi seitsme aasta plaani ülesannete ennetähtaegseks täitmiseks.

Moskva linna tööstusettevõtete töölised ja teenistujad võtsid kohustuse saavutada seitseaastaku lõpuks kindlaksmääratud tootmistase aasta võrra varem; viia 27 ettevõttes, 139 tsehhis ja jaoskonnas läbi kompleksne automatiseerimine ja mehhaniseerimine.

Tehase „Zaporožstal“ kollektiiv pöördus kõigi meie maa metallurgide poole üleskutsega arendada hoogsat sotsialistlikku võistlust metalli tootmise seitsme aasta

plaani ennetähtaegseks täitmiseks. Baškiiria naftatöölised algatasid võistlust naftatööstuse seitsme aasta plaani ületamiseks. Nad kohustusid tootma käesoleval aastal üleplaaniiselt 150 000 tonni naftat ja 3 miljonit kuupmeetrit gaasi. Luganski majanduspiirkonna kaevanduste töötajad kutsusid kõiki meie maa kaevureid ja kaevanduste ehitajaid ennetähtaegselt täitma seitsme aasta plaani söe tootmise ja kapitaalehituse alal.

Leningradi masinaehitajad kohustusid käesoleval aastal ennetähtaegselt täitma plaani, nad võtsid endale kohustuse hakata seitsme aasta jooksul tootma 570 uut liiki masinaid ja aparate, teha suuri töid seadmete ajakohastamiseks, tootmisprotsesside mehhaniseerimiseks ja automatiseerimiseks, juurutada vähemalt 100 000 ratsionaliseerimisetepanekut, mis annavad aastas pool miljartrit rubla kokkuhoidu.

Ukraina kolhoosnikud, sovhoositöölised ja põllumajanduse spetsialistid võtsid endale kohustuse täita seitsme aasta plaani ülesanded põllumajandussaaduste tootmise suurendamise alal viie aastaga. Kasahstani põllumajanduse alal töötajad seadsid ülesande koguda juba 1959. aastal poolteist miljartrit puuda teravilja. Rjasani oblasti põllumajanduse alal töötajad otsustasid juba käesoleval aastal suurendada liha tootmist 1958. aastaga võrreldes 3,8-kordseks, Stavropoli krai põllumajanduse alal töötajad — 2,5-kordseks, Rostovi oblasti põllumajanduse alal töötajad — kahekordseks, Moskva oblasti põllumajanduse alal töötajad — kahekordseks, Krasnodari krai põllumajanduse alal töötajad — 2,5-kordseks.

Kogu meie maal areneb laialdane sotsialistlik võistlus 1959. aasta kui seitseaastaku esimese aasta plaani ennetähtaegseks täitmiseks. Meie tööstuse ja põllumajanduse töö tulemused 1959. aasta esimese kahe kuu jooksul näitavad veenvalt, et vastuvõetud sotsialistlikud kohustused edukalt täidetakse. Käesoleva aasta jaanuari- ja veebruarikuus täitis meie tööstus kogutoodangu tootmise plaani 104-protsendiliselt. Toodangu väljalase suurenes möödunud aasta sama perioodiga võrreldes 11 protsendi võrra. Tööviljakuse tõstmise ülesanne tööstuses ületati. Samasuguseid häid näitajaid saavutati ka põllumajanduses. Piima tootmine näiteks suurenes 1959. aasta kahe kuu jooksul möödunud aasta vastava perioodiga võrreldes 18 protsendi võrra. Märksa suurenes ka liha varu-

mine. Edukalt viiakse lõpule ettevalmistused kevadisteks põllutöödeks.

Väga tähtsaks ametiühingute kohustuseks on igati toetada ja arendada laiade tööraha hulkade suurepäraselt patriootlikku liikumist seitsme aasta plaani ja 1959. aasta kui seitseaastaku esimese aasta ülesannete ennetähtaegse täitmise eest. Selles, nagu rõhutatakse partei Keskkomitee tervituses meie kongressile, seisab praegu nõukogude ametiühingute kõige tähtsam, kõige elulisem ülesanne. Ametiühinguorganisatsioonid peavad veelgi laialdasemalt arendama üldrahvalikku sotsialistlikku võistlust selleks, et iga ettevõtte, ehitusobjekt, kolhoos, sovhoos, remondi- ja tehnikajaam saavutaks selle piiri, milleni ta peab käesoleval seitseaastakul jõudma, nad peavad võistlusse kaasa tõmbama kõik Nõukogude Liidu töölised, insenerid, tehnikud, teenistujad, kõik meie maa töötajad.

Aruandeperioodil olid sotsialistliku võistluse küsimused ametiühinguorganite tähelepanu keskpunktis. Võeti tarvitusele abinõud võistluse juhtimises esineva liigse tsentralisatsiooni kaotamiseks. Võistluse tingimuste väljatöötamine, kokkuvõtete tegemine ja võitjate ergutamine paljudes majandusharudes anti kohalike organite kompetensi: see pandi ametiühingute nõukogudele, ametiühingute vabariiklikele komiteedele, krai- ja oblastikomiteedele ning kohalikele majandusorganitele. Selle tulemusena kujunes võistluse juhtimine konkreetsemaks ja operatiivsemaks.

Kuid tuleb ütelda, et mitte kõik ametiühinguorganisatsioonid ei kasuta neil olemasolevaid võimalusi hästi ära selleks, et võistlust veelgi hoogsamalt arendada ning ettevõtete ja ehitusobjektide tööd parandada. Mõned ametiühinguorganisatsioonid ei hoolitse vajalikul määral selle eest, et võistlus oleks tõepoolest massiline, et sellest võtaksid aktiivselt osa kõik ettevõtted ja ehitusobjektid, kõik töölised, insenerid ja tehnikud. Mõnikord ei pöörata tähelepanu sellele, et võistlus kannaks konkreetset iseloomu, et igal kollektiivil ja võimalust mööda igal töölisel oleks oma konkreetne kohustus. Mõned ettevõtete, ehituste, tsehhide ja brigaadide kollektiivid ning üksikud töölised võtavad endale küll head kohustused, kuid ei taotle nende täitmist. Ametiühinguorganisatsioonid ja majandusorganid ei uuri sageli neid põhjusi, mis ei lase vastuvõetud kohustusi täita, nad ei tunne huvi, missu-

guste raskustega kollektiivid või üksikud töölised kokku pörkavad ja missugust abi nad vajavad.

Paljudes ettevõtetes on võistluse avalikkus, võistluse tulemuste võrreldavus halvasti organiseeritud. Töölised ei tea, kuidas kohustusi täidetakse, kes on edu saavutanud ja kes maha jäänud, keda on vaja abistada. Isikud, kelle süü tõttu on tootmises tekkinud häired, kes on süüdi kohustuste täitmise nurjumises, ei tooda üldsuse kohtu ette.

Niisugused puudused esinevad näiteks Karaganda majanduspiirkonnas. Möödunud aastal täitis piirkond tervikuna temale ettenähtud plaani, kuid sealjuures ei tulnud rohkem kui 35 protsenti ettevõtetest oma tootmisülesannetega toime, kuigi kõik nad võtsid osa võistlusest plaani ennetähtaegseks täitmiseks. Majanduspiirkonna eesrindlike kollektiivide ergutamiseks on asutatud 41 preemiat, kuid suur osa nendest jäi kasutamata. Eriti palju puudusi esineb selle piirkonna söetööstusettevõtetes organiseeritud võistluse alal. Peaaegu pooled kaevandused ei täida plaani. 1958. aastal jätsid mahajäänud kaevandused 800 000 tonni sütt andmata. Sotsialistlike kohustuste mittetäitmise ja ettevõtete mahajäämuse põhjusi oleks tulnud uurida, ettevõtteid oleks tulnud aidata oma tööd parandada. Selle asemel piirduvad ametiühingute nõukogu (esimees sm. Serikov) ja rahvamajanduse nõukogu (esimees sm. Onika) juhtivad töötajad eesrindlike kollektiivide edusammude arutamisega. Nad ei uuri mahajäänud ettevõtete mitterahuldava töö põhjusi, ei võta tarvitusele abinõusid nende abistamiseks. Teatavasti on söe kaevandamist võimalik kõige progressiivsemalt organiseerida tsükligaafiku rakendamise alusel. Kuid selle majanduspiirkonna kaevandustes on 160-st töötavast laavast tsükligaafikule viidud kõigest 18. Võistluse sihikindla juhtimise puudumine on üheks Karaganda majanduspiirkonna tööstuse töös esinevate puuduste põhjuseks.

Tuleb ütelda, et meie pole veel jõudnud täielikult likvideerida võistluses esinevad formalismi elemendid. Kuni viimase ajani tegid näiteks kõigi meie maa sovhooside, masina-traktorijaamade ning remondi- ja tehnikajaamade võistlusest kokkuvõtteid NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium ja põllumajanduse ning varumise tööliste ja teenistujate ametiühingu keskkomitee. Seda tehti for-

maalselt. Võistluse tulemuste kohta vastuvõetud otsused jõudsid kohtadele suure hilinemisega. Lipud saadeti kohale virgatsitega ja isegi postiga. Kõik see kutsus kohalike organisatsioonide hulgas esile põhjendatud etteheiteid. Kuid ministeeriumi ja ametiühingu keskkomitee (esimees sm. Jegurazdov) juhtivad töötajad ei tahtnud väljakujunenud praktikast mitte kuidagi loobuda, ja alles viimasel ajal, avaliku arvamuse ja kriitika surve all, otsustasid nad sovhooside ning remondi- ja tehnikajaamade võistlusest kokkuvõtete tegemise vabariikidele, kraidele ja oblastitele üle anda.

Analoogilised puudused võistluse juhtimises esinevad raudteetranspordis (ametiühingu keskkomitee esimees sm. Tšerednitsenko), veetranspordis (ametiühingu keskkomitee esimees sm. Koetkin), sideasjanduses (ametiühingu keskkomitee esimees sm. Romanov). Nendes harudes esineb samuti korralagedust võistluse tulemustest kokkuvõtete tegemise ja võitjatele autasude kätteandmise alal. Toon ühe näite. Orenburgi raudtee Orski raudteekonna juhtkond ja ametiühingu rajoonikomitee määrasid 1958. aasta neljanda kvartali võistluse tulemuste põhjal rändpunalipu Kuvandõki jaama konduktorite reservile, kusjuures lipu üleandmine tehti ülesandeks ekspluatatsiooniosakonna ülemale sm. Amelinile. Kuid sm. Amelin andis selle ülesande edasi teisele töötajale, kes omakorda andis lipu revidendi sm. Bražniki kätte, kes pidi sellesse jaama sõitma. Revident ei selgitanud täpselt välja, kellele lipp on määratud; ta kogus jaama töötajad kokku ja andis lipu neile üle. Alles mitme päeva pärast sai ametiühingu rajoonikomitee teada, et lipu sai teine kollektiiv, mitte see, kellele lipp oli määratud. (Elevus saalis.) Vaadake, kuhu võistluse juhtimises esinev bürokratism välja viib. Need on muidugi üksikud juhtumid, kuid ka neid ei tohi meie töös esineda.

Punalipu kätteandmine peab olema kollektiivi elus suureks ja pidulikuks sündmuseks. Autasu kätteandjaks peavad olema majandus- ja ametiühinguorganite juhtijad. On vaja, et kõik töölised ja teenistujad teaksid, missuguste saavutuste ja missuguste teenete eest on punalipp määratud, keda tuleb nende saavutuste eest tänada.

UAÜKN, keskkomiteed ja ametiühingute nõukogud, kõik ametiühinguorganisatsioonid peavad sotsialistliku võistluse juhtimist järsult parandama. Tuleb aidata iga

töölist, iga brigaadi, tsehhi ja ettevõtte kollektiivi oma võimalusi õigesti kindlaks määrata ja vastu võtta konkreetsed sotsialistlikud kohustused seitsme aasta plaani ja kõigepealt 1959. aasta ülesannete ennetähtaegseks täitmiseks. Me peame järjekindlalt taotlema, et iga tööline kasutaks paremini masinat, tööpinki, agregaat, traktorit, kombaini, rakendaks eesrindlikke töömeetodeid.

On vaja suurendada majandusmeeste, ettevõtete ja ehitusobjektide ametiühinguorganisatsioonide, kõigi võistlusest osavõtjate vastutust vastuvõetud kohustuste täitmise eest.

„Sotsialistlikud kohustused,“ ütles seltsimees N. S. Hruštšov Moskva linna Kalinini ringkonna valijate koosolekul, „väljendavad nõukogude inimeste patriootlikke tundeid ja peavad rajanema iga kollektiivi, iga meie ühiskonna töötaja jõudude, võimete ja võimaluste täpsel arvestamisel. Kui oled võtnud kohustuse, siis on vaja tingimata tagada selle täitmine, oskuslikult organiseerida inimesi, üles näidata maksimaalset energiat ja visadust, et olla kommunismi ehitajate esiridades, mitte aga sõrkida sabas. Sotsialistlikud kohustused peavad olema tugevad kui teras.“

Just niiviisi, konkreetselt ja asjalikult, peavad ametiühinguorganisatsioonid sotsialistlikku võistlust juhtima.

NLKP Keskkomitee 1957. aasta detsembripleenum rõhutas, et võistluse organiseerimise aluseks tuleb seada leninlikud põhimõtted: avalikkus, tulemuste võrreldavus, kogemuste praktilise kordamise võimalikkus, seltsimehelelik vastastikune abi. Ametiühingud peavad selle juhendi kõrvalekaldumatult täitmisele võtma.

Sotsialistlik võistlus peab silmas pidama:

metallurgiatööstuses — maagibaasi igakülgselt arendamist, metalli tootmise suurendamist olemasolevatelt võimsustelt, agregaatide ja seadmete kasutamise parandamist, milleks on vaja vähendada seisakuid, juurutada kiirsulatamist, laialdaselt rakendada uusi, efektiivseid tehnoloogilisi protsesse;

keemiatööstuses — tähtsamate keemiatööstuse saaduste, eriti aga kunstkiu ja sünteetilise kiudaine, plastmasside, samuti mineraalväetiste tootmise kiirendatud arendamist, uute võimsuste kõige kiiremat käikulaskmist, tehnoloogiliste protsesside täiustamist, kalli tooraine asendamist odavamaga;

nafta- ja gaasitööstuses — nafta-avade puurimise kiiruse suurendamist, läbindamise maksumuse alandamist, leiukohtade ekspluateerimise meetodite täiustamist;

masinaehituses — uusimate, kõige paremate tehniliste ja majanduslike näitajatega masinate ja mehhanismide tootmise kiirendamist, olemasolevate seadmete ajakohastamist, tehnoloogiliste tootmisprotsesside täiustamist;

kerge- ja toiduainetetööstuses — kaupade väljalaske suurendamist tooraine ja materjalide kokkuhoiu arvel, kalli tooraine aseainete juurutamist, sortimendi laiendamist ja toodangu kvaliteedi parandamist;

transpordis — vedude järjekindlat suurendamist, nende omahinna alandamist, transpordivahendite paremat ära kasutamist, transpordi tehnilise rekonstrueerimise tagamist ja uue tehnika juurutamist;

ehitustegevuses — ehitus- ja montaažtööde kiirendamist, maksumuse alandamist, kvaliteedi parandamist, ehituse industriaalmeetodite juurutamist;

põllumajanduses — kõigi kultuuride saagikuse igakülgset suurendamist, loomakasvatuse produktiivsuse tõstmist, toodanguühiku tootmiseks vajaliku töökulu ja vahendite kulu vähendamist, iga sovhoosi rentaabluse tõstmist.

Võistluse tähtsaks ülesandeks kõigis rahvamajandusharudes on reservide kõige täielikum väljaselgitamine, et tootmisvõimsusi, toorainet ja materjale paremini ära kasutada ja toodangu omahinda alandada.

Sotsialistlik võistlus peab silmas pidama tööviljakuse igakülgset tõstmist, sest tööviljakuse tõstmises seisab seitsme aasta plaani eduka täitmise otsustav tingimus. Teatavasti tuleb käesoleval seitseaastakul tööviljakuse tõstmise arvel anda ligikaudu kolm neljandikku kogu tööstustoodangu juurdekasvust.

Tööviljakuse tõusu peatingimuseks on tehniline progress — uue tehnika juurutamine, tootmisprotsesside automatiseerimine ja mehhaniseerimine.

Meie maa töölisel võitlevad energiliselt tehnilise progressi eest. Nad teavad, et sotsialismi tingimustes ei too automatiseerimine kaasa tööpuudust, mis on kapitalistlikes maades paratamatu, vaid töötingimuste edasist ker-

gendamist ja tervishoiu nõuetele kohandamist, töötajate elutaseme tõstmist.

Viimastel aastatel on meie maal tehtud mõningat tööd tootmise automatiseerimise ja mehhaniseerimise arendamiseks. Masinaehituses, metallurgia- ja keemiatööstuses on loodud täielikult automatiseeritud tsehhid. Küllaltki suurt osa etendab sel alal kohalike võimaluste ja töötajate initsiatiivi ärakasutamine. Moskva esimese kuul-laagritehase kollektiiv rajas automaattsehhi massiliste kuullaagrite tootmiseks. Tehase töölised, insenerid ja tehnikud töötavad praegu automaatse tootmise laiendamiseks.

Jaroslavli mootoritehases on käiku lastud 82 mehhaniseeritud vooluliini, mehhaniseeritud tsehhidevaheline transport ja tsehhide sisetransport, juurutatud suur hulk automaatseid kontrollseadmeid.

Ivanovo melaanžikombinaadi töölised, insenerid ja tehnikud töötasid välja tootmise kompleksse mehhaniseerimise ja automatiseerimise kolme aasta plaani. Selle plaani elluviimisega suurendab ettevõtte kollektiiv kedruse tootmist 3400 tonni võrra ja riide tootmist 2 300 000 meetri võrra aastas. Selle kombinaadi kollektiivi algatusel käib samasugune töö kõigis Ivanovo oblasti ettevõtetes.

Kuid paljudes ettevõtetes olemasolevaid tootmise mehhaniseerimise võimalusi kasutatakse nõrgalt, mille tagajärjel reas rahvamajandusharudes rakendatakse ikka veel laialdaselt käsitsitööd. Masinaehituses näiteks langeb tööde kogumahust ligi pool käsitsitöö arvele. Laialdaselt rakendatakse käsitsitööd laadimistöodel, tooraine, materjalide ja toodete transportimisel tööstuses ja ehitustegevuses.

Seitsme aasta plaanis on ette nähtud tootmisprotsesside automatiseerimise ja kompleksse mehhaniseerimise laialdane programm, seal on üles seatud ülesanne likvideerida raske käsitsitöö tööstuses, põllumajanduses, ehitustegevuses ja transpordis.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad igati arendama tööliste, inseneride ja tehnikute loovat initsiatiivi, suunama seda uue tehnika juurutamise, tootmisprotsesside automatiseerimise ja mehhaniseerimise plaanide täitmisele, igati kaasa aitama ettevõtete spetsialiseerimise ja kooperaerimise abinõude elluviimisele.

On vaja pöörata suuremat tähelepanu töö organiseerimise küsimustele. Tööseisakute ja tööle mitteilmumise tõttu esineb meil suuri tööaja kadusid. Igas rahvamajandusharus on olemas töölisi, kes ei täida töönorme. On ka ettevõtteid, kes ei tule tootmisplaani täitmisega toime. Möödunud aastal jätsid niisugused ettevõtted mitme miljardi rubla eest toodangut meie maale andmata. On vaja hakata otsustavalt võitlema tööseisakute vastu, tööaja kadude vastu ning taotlema, et ei oleks ühtki mahajäävat töolist ega ühtki mahajäävat ettevõtet. Ametiühinguorganisatsioonid peavad aktiivsemalt võitlema tootmiskultuuri tõstmise, töökoha puhtuse ja korrasoleku, tootmise parema organiseerimise eest.

Tööviljakuse tõstmise eest peetavas võitluses etendab tähtsat osa tootmiseesrindlaste kogemuste levitamine. Kus sellele tähtsale ülesandele pidevat tähelepanu pööratakse, seal saavutatakse ka häid tulemusi. „Krasnoje Sormovo“ tehases õppis möödunud aastal eesrindlaste kogemuste omandamise koolides 1500 töolist. Oma seltsimeeste parimaid kogemusi tundma õppides ning rakendades tõstsid nad tööviljakust keskmiselt 15—20 protsendi võrra.

Taolisi näiteid on üsna palju. Kuid eesrindlaste kogemusi juurutatakse veel nõrgalt. Sellest annab muuseumi tunnistust see suur vahe, mis on olemas novaatorite tööviljakuse taseme ja kõigi töoliste tööviljakuse taseme vahel. Meie maal on hästi teada Nižni Tagili metallurgia-kombinaadi sm. Morogovi kuulsa terasesulatajate brigaadi saavutused. 1958. aastal sai see brigaad 11,39 tonni terast ahjupõranda ruutmeetrilt, keskmiselt aga saadakse meie maal 7,56 tonni. Kui meil läheks korda saada martäänahjude põranda ruutmeetrilt terast ainult üks kümnendik tonni rohkem, siis saaks riik sadu tuhandeid tonne terast aastas.

Või teine näide. Detailide rühmaviisilise töötlemise meetod, mille Leningradi insener sm. Mitrofanov masinaehituse jaoks välja töötas, võimaldab tööpinkide koormatust suurendada peaaegu kahekordseks ja tõstab tööviljakust 25—40 protsendi võrra. Kuid neid kogemusi rakendatakse nõrgalt.

Ametiühingute ülesandeks on pidevalt hoolitseda tootmiseesrindlaste kogemuste levitamise eest. On vaja taotleda, et eesrindlikke meetodeid rakendataks olemasolevas

tehnoloogias, et neid arvestataks plaanide koostamisel ning juurutataks tootmisse, et igas ettevõttes ja igal ehitusobjektil loodaks tingimused, mis võimaldaksid eesrindlaste kogemusi laialdaselt rakendada. Tänapäeva oludes suureneb eesrindlaste kogemuste levitamise alal eriti ametiühingute keskkomiteede ja UAUKN-i osatähtsus. Me peame märksa paremini organiseerima seda tööd, ära kasutama kõik meie käsutuses olevad vahendid, et eesrindlike kollektiivide saavutused ja tootmisnovaatorite kogemused rahvamajandusharudes kiiret rakendamist leiaksid. Ettevõtetes on vaja parandada tööliste kvalifikatsiooni tõstmist, organiseerida rohkem eesrindlaste kogemuste omandamise koole ja tehnilisi kursusi, aidata kõigil töölistel tootmiseesrindlaste meisterlikkust omandada.

Tööviljakuse edasise tõusu seisukohalt etendab tähtsat osa tehniline normeerimine. Töö normeerimise parandamiseks on tehtud mõningat tööd, kuid vaatamata sellele esineb sel alal veel tõsiseid puudusi. Paljudes ettevõtetes rakendatakse ikka veel laialdaselt kogemuslik-statistilisi norme ja ajanorme. Tehniliselt põhjendatud normide juurutamise küsimused ei ole ikka veel majandus- ja ametiühinguorganisatsioonide tähelepanu keskpunktis. Ometi näitavad eesrindlike ettevõtete kogemused, et tehniliste töönormide erikaalu võib viia 80—85 protsendini ja sel alusel saavutada tööviljakuse kasvu ning tööliste palga tõusu.

UAUKN-i ettepanekul seati 1957. aastal sisse uus töönormide revideerimise kord. Praegu ei kujuta see tööd endast ühekordset kampaaniat, vaid seda tehakse süstemaatiliselt, kogu aasta vältel, sedamööda, kuidas juurutatakse tööviljakust tõstvaid organisatsioonilisi ja tehnilisi abinõusid. Niisugune kord on end täielikult õigustanud. Kuid mõnes ettevõttes suhtutakse töönormide revideerimisse ikka veel vanaviisi, nähakse selles kampaaniat, ametiühinguorganisatsioonid aga ei võitle niisuguste muutuste vastu.

On vaja, et majandusorganid pööraksid rohkem tähelepanu töö normeerimise küsimustele, et nad laialdaselt rakendaksid tehniliselt põhjendatud töönorme. Ametiühinguorganisatsioonid peavad selle ülesande täitmisele aktiivselt kaasa aitama.

Ametiühingute töö, mida nad teevad rahvahulkade

mobiliseerimiseks rahvamajandusplaanide täitmisele, peab olema ühendatud võitlusega iga ettevõtte rentaabli töö eest. Seitseaastaku jooksul tuleb tööstustoodangu omahinda alandada ligikaudu 11,5 protsendi võrra. Rööbiti töoviljakuse tõusuga, uue tehnika juurutamise ning teiste teguritega, mis toodangu omahinna alanemisele kaasa aitavad, etendab tähtsat osa töötajate loominguine initsiatiiv, mis on suunatud materiaalsete ressursside, tööjõuressursside ja raha kokkuhoidlikule kulutamisele. Ametiühingud peavad juhtima pärast partei XXI kongressi alanud üldrahvalikku liikumist kokkuhoiu ja säästlikkuse eest, toodangu omahinna alandamise eest, tõmbama sellesse liikumisse kaasa kõik töölised, insenerid, tehnikud ja teenistujad. On vaja energilisemalt võidelda igasuguste ebaperemehelikkuse ja pillamise juhtumite vastu, rahva varasse hooletu suhtumise vastu.

Kokkuhoiu ja säästlikkuse eest peetavas võitluses näitas väärtuslikku initsiatiivi Gorki autotehase kollektiiv, kes võttis endale kohustuse hoida käesoleval aastal kokku 1500 rubla iga töötaja kohta. Seda algatust tuleb aktiivselt toetada. On vaja arendada kõigis ettevõtetes ja ehitusobjektidel võistlust kokkuhoiu eest peetavas võitluses konkreetsete näitajate saavutamiseks.

Suurt tähelepanu peavad ametiühingud pöörama toodangu kvaliteedi parandamise, praagi kaotamise ja tootmises esinevate kadude likvideerimise küsimustele. Ainuüksi tööstuses moodustavad praagi läbi tekkinud kaod (arvestatud kaod) igal aastal ligi 3 miljardit rubla. Eriti suured on need kaod masinaehituses, mustmetallurgias, tekstiili- ja kergetööstuses. Palju läheb meil kaduma ka metalli. Masinaehituses läheb igal aastal laastudeks üle 4,5 miljoni tonni metalli. Ametiühingute ülesandeks on arendada võitlust toodangu kvaliteedi igakülgse parandamise eest, praagi ja tootmiskadude likvideerimise eest, tehasemargi au eest.

Seitsme aasta plaani ülesannete edukas lahendamises etendavad suurt osa ratsionaliseerijad, leiutajad ja insener-tehnilised töötajad. Aruandeperioodil rakendasid ametiühingud tähtsaid abinõusid ratsionaliseerijate ja leiutajate liikumise juhtimise parandamiseks. Korraldati üleliiduline ratsionaliseerijate ja leiutajate nõupidamine, mis aitas ametiühingu- ja majandusorganite tähelepanu koondada selle liikumise tähtsatele ülesannetele. Ameti-

ühingute algatusel asutati möödunud aastal üleliiduline leiutajate ja ratsionaliseerijate ühing, kuhu kuulub juba üle miljoni inimese.

Rahvamajanduse edasise tõusu eest peetavast võitlusest võtavad aktiivselt osa teaduslik-tehnilised ühingud. Alates 1955. aastast, kui nende ühingute juhtimine pandi ametiühingutele, on teaduslik-tehniliste ühingute liikmete arv suurenenud peaaegu neljakordseks: nendes on praegu 800 000 inimest. Tööstusettevõtetes ja ehitusobjektidel on ligi 24 000 teaduslik-tehniliste ühingute algorganisatsiooni. Paljud neist võtavad teaduse ja tehnika saavutuste tootmisse juurutamisest ja eesrindlaste kogemuste laialdasest levitamisest aktiivselt osa.

Viimase viie aasta jooksul on töölised ja insener-tehnilised töötajad esitanud 11 miljonit ratsionaliseerimisetpanekut ja leiutust. Nende rakendamisest on saadud ligikaudu 35 miljardit rubla kokkuvõtet. Meil on suurepäraseid ratsionaliseerijaid, kes annavad tehnika edasiarendamiseks suure panuse. Näiteks Kiievi tehase „Krasnõi Ekskavator“ treial sm. Seminski on viimastel aastatel esitanud 75 ettepanekut. Tema isiklik panus kokkuvõttefondi moodustab 420 000 rubla. Seltsimees Seminski võttis kohustuse esitada seitseaastaku jooksul sada ettepanekut ja anda pool miljonit rubla kokkuvõtet. Ja niisuguseid novaatoreid on meil palju.

Lubage, seltsimehed, ametiühingute kongressi nimel palavalt tervitada kõiki meie maa ratsionaliseerijaid ja leiutajaid, insener-tehnilisi ja teaduslikke töötajaid, kelle uuriv mõistus ja suur tööarmastus viib meie tehnikat edasi kõigis rahvamajandusharudes, ja soovida neile uut edu nende töös.

Ratsionaliseerijate ja leiutajate liikumise arendamises ning teaduslik-tehniliste ühingute töös on saavutatud ilmset edu. Kuid me ei tohi nende saavutustega ennast rahustada, nende töö puudused kahe silma vahele jätta. Mõned ametiühinguorganisatsioonid teevad sel alal veel vähe tööd, esineb juhtumeid, kus nad ei toeta leiutajaid ja ratsionaliseerijaid õigeaegselt. Leiutuste ja ratsionaliseerimisetpanekute juurutamises esineb üsna sageli bürokraatismi ja venitamist.

Leiutuste ja ratsionaliseerimisetpanekute juurutamises esinevatest tõsistest puudustest kõneleb ka see, et igal aastal jääb meil üks kolmandik kuni pool leiutustest ja

ratsionaliseerimisettepanekutest kasutamata. See tekitab rahvamajandusele suurt kahju.

Me peame leiutajate ja ratsionaliseerijate ühingu organisatsioonide ning teaduslik-tehniliste ühingute tööd igakülgsest parandama, peame juhtima nende tähelepanu uue tehnika juurutamise, mehhaniseerimise ja automatiseerimise konkreetsete küsimuste lahendamisele, tootmise täiustamisele ja tööviljakuse tõstmisele.

Seitsme aasta plaani ülesannete edukaks täitmiseks peavad ametiühingud aktiivsemalt osa võtma riiklike organite ja majandusorganite tööst, üles näitama suuremat initsiatiivi ja ettevõtlikkust rahvamajanduse arendamise küsimuste lahendamisel. Seoses sellega tuleb ütelda, et mõned plaaniorganite ja rahvamajanduse nõukogude töötajad ametiühingute osatähtsust ikka veel alahindavad. Plaanide arutamisel, töö ja tootmise organiseerimise küsimuste lahendamisel lähevad nad mõnikord ametiühinguorganisatsioonidest mööda, ei arvesta nende seisukohti. Koos sellega ei näita UAUKN, keskkomiteed ja ametiühingute nõukogud mõnikord üles küllaldast aktiivsust ja initsiatiivi konkreetsete tootmisküsimuste lahendamisel. Ametiühingud peavad majandusorganite ees sagedamini üles tõstma igasuguseid reserve ärakasutamise, tööviljakuse tõstmise, toodangu omahinna alandamise ja tootmise täiustamise küsimusi.

Seltsimehed! Sotsialistlik kord on taganud kõigile meie maa töötajatele reaalsed õigused ja võimalused kõige aktiivsemaks osavõtuks ühiskondliku tootmise juhtimisest. Nõukogude rahvas on oma maa täisvõimeline peremees. Ta juhib rahvamajandust eeskätt töörahva saadikute nõukogude kaudu. Rööbiti sellega tõmbavad töölisi ja teenistujaid tootmise juhtimisele laialdaselt kaasa ka ametiühingud.

Vastavalt NLKP Keskkomitee 1957. aasta detsembripleenumi otsusele on ettevõtetes ja ehitusobjektidel loodud alalised tootmisnõupidamised. Nende tööst võtab osa ligi 7 miljonit töölisi, inseneri, tehnikut ja teenistujat. Ametiühingud suunavad tootmisnõupidamiste tööd tootmise sisereservide kõige täielikumale ärakasutamisele, tööviljakuse tõstmisele ja toodangu omahinna alandamisele ülesannete lahendamisele.

Juba esimesed kokkuvõtted uutest alustel organiseeritud tööst näitavad tootmisnõupidamiste ümberkorralda-

mise elulisust ja õigeaegsust. Paljudes ettevõtetes on tootmisnõupidamistest tõepoolest saanud niisugused alalised organid, kelle kaudu tööliste ja teenistujate hulgas tootmise juhtimisest aktiivselt osa võtavad. Hästi töötab Kuznetski metallurgiakombinaadi alaline tootmisnõupidamine, kellest räägiti partei XXI kongressil.

Suureks ühiskondlikuks jõuks on saanud Novosibirski Kuzmini-nimelise metallurgiatehase alalised tootmisnõupidamised. Ületehaselise tootmisnõupidamise koosseisu on seal valitud 172 inimest, esimeheks on külmaltsimis- tehhi meister sm. Jaroštšuk. Tootmisnõupidamine arutab tähtsamaid tehase töö küsimusi, tõmbab kaasa laialdast aktiivi küsimuste ettevalmistamisele ja tootmisnõupidamise soovitude täitmise kontrollimisele. Tootmisnõupidamise liikmed ei piirdu sellega, et nad küsimuste arutamisest tootmisnõupidamisel aktiivselt osa võtavad, vaid nad teostavad ka pidevat kontrolli vastuvõetud otsuste täitmise üle. Tootmisnõupidamise tegevus avaldab kogu tehase tööle viljastavat mõju.

Kuid kohati leiab aset ka ebaõige suhtumine alaliste tootmisnõupidamiste organiseerimisse, nende koosseisu on valitud vähe töölisi. Näiteks Belgorodi katlaehitus- tehases on 84 tootmisnõupidamisliikme hulgas ainult 16 töolist. Tootmisnõupidamise presiidiumi on valitud peamiselt juhtivad töötajad: peamehaanik, peakonstruktor, peatehnoloog, pearaamatupidaja. Tootmisnõupidamise esimeheks on tehase direktori asetäitja, sekretäriks aga peametallurg.

Stavropoli krai Nevinnomõsski lämmastikväetiste tehases ei ole alalise tootmisnõupidamise liikmed valitud, vaid käitiskomitee poolt määratud. Tootmisnõupidamise esimeheks on tehase direktor.

Tuleb ütelda, et niisugune ebaõige suhtumine alaliste tootmisnõupidamiste loomisesse ja tööliste vähene kaasatõmbamine nende nõupidamiste tööle pidurdab töötajate initsiatiivi ja aktiivsust.

Mõnes ettevõttes kutsutakse tootmisnõupidamisi kokku harva, tootmisnõupidamised ei tõsta üles kõige tähtsamaid tootmise küsimusi, ei tõmba oma tööle kaasa aktiivi, ei teosta küllaldast kontrolli oma ettepanekute ja soovitude täitmise üle.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad pidevalt tegelema alaliste tootmisnõupidamistega, esitama nende koos-

seisu kõige algatusvõimelisemaid, eesrindlikke töölisi, insenere ja tehnikuid. Tootmisnõupidamiste tähelepanu tuleb suunata tootmise sisereservide avastamisele ja ära kasutamisele, tööviljakuse tõstmisele, toodangu omahinna alandamisele. Tuleb taotleda, et administratsioon esitaks alalistele tootmisnõupidamistele arutamiseks tähtsamaid tootmise arendamise küsimusi ja et rahvamajanduse nõukogud rangemalt kontrolliksid, kuidas majandusmehed tootmisnõupidamiste ettepanekuid ja otsuseid täidavad.

Koos sellega peame laialdasemalt ära kasutama ka niisuguseid vorme töötajate kaasatõmbamiseks tootmise juhtimisele, nagu seda on tööliste koosolekud, ametiühingu- ja majandusaktiivid, rahvamajanduse nõukogude tehnika- ja majandusnõukogud, tootmistehnilised konverentsid, nii harude järgi kui ka nende vahel. On vaja igakülgsest parandada seda tööd leninliku põhimõtte — demokraatliku tsentralismi alusel, mis ühendab majanduse riiklikku juhtimist laialdase kohapealse initsiatiiviga ja rahvahulkade aktiivsuse arendamisega, nende elava osavõtuga ühiskondliku tootmise juhtimisest.

Seltsimehed! Ametiühingute ees seisavad suured ülesanded seitsme aasta plaanis ettenähtud suure programmi, rahvamajanduse edasiarendamise programmi täitmise alal. Kommunistliku partei juhtimisel teevad ametiühingud kõik vajaliku, et veelgi suurendada töölisklassi loovat aktiivsust võitluses nende ülesannete lahendamise eest.

Meie kuulsusrikas töölisklass on alati olnud sotsialismi ja kommunismi ehitajate esiridades. Ta on saanud kustumatu kuulsuse võitluses Suure Sotsialistliku Oktoobri-revolutsiooni võidu eest ja viisaastakute ajal. Oma mehise ja kangelaslikkusega omandasid nõukogude töölised jäädava kuulsuse Isamaasõja aastail. Innustatult töötavad nad ka sõjajärgsel ajal. Nõukogude tööline on töös ja võitluses karastatud, mehiseks muutunud, mõõtmatult on tõusnud tema kultuuriline ja tehniline tase, avardunud tema poliitiline silmaring. Oma maa peremehena on ta alati teadlik oma vastutusest meie maa tuleviku eest, ta õitsengu eest, sotsialistliku majanduse ja kultuuri edasise tõusu eest.

Ei ole kahtlust, et meie kangelaslik töölisklass sammub, nagu alati, kommunistliku ühiskonna ehitajate esiridades ning tagab kommunistliku partei XXI kongressil seatud ülesannete eduka täitmise. (K i i d u a v a l d u s e d.)

II. AMETIUHINGUTE KÕIGE TAHTSAM KOHUSTUS ON HOOLITSEDA TÖÖTAJATE HEAOLU EEST

Seltsimehed! Sotsialistliku majanduse arenemise ja tööviljakuse kasvu alusel tõuseb meie maal pidevalt rahva heaolu. Viie aasta jooksul on rahvuslik tulu, mis meil jaotatakse ainuüksi töötajate huvides, suurenenud 61 protsendi võrra. Tööliste ja teenistujate reaaltulud on selle aja jooksul kasvanud ühe töötaja kohta 20 protsendi võrra.

Kommunistlik partei ja Nõukogude valitsus on viimastel aastatel võtnud tarvitusele tähtsaid abinõusid nõukogude inimeste elatustaseme tõstmiseks. On tõstetud madalapalgaliste tööliste ja teenistujate palka, lühendatud tööpäeva puhkepäeva- ja pühade-eelsetel päevadel, mitmes tööstusharus on kehtestatud töölistele ja teenistujatele lühendatud tööpäev, pikendatud naiste rasedus- ja sünnituspuhkust. On vastu võetud uus riiklike pensionide seadus, mille alusel suurenesid märgatavalt töötajate pensionimäärad.

Meie maal toimub hoogne elamuehitus. Ainuüksi viimase viie aasta jooksul on linnades ja töölisasulates ehitatud uusi mugavaid elumaju üldpinnaga 223 miljonit ruutmeetrit, see on 5 miljonit korterit. Maal on ehitatud üle 3 miljoni maja.

Partei XXI kongress rõhutas, et meie maa majandusliku potentsiaali tugevnemine, kõigi rahvamajandusharude edasine tehniline progress ja ühiskondliku töö viljakuse pidev kasv peavad seitseaastaku jooksul garanteerima rahva heaolu edasise suure tõusu. Pärast seitsme aasta plaani elluviimist paraneb nõukogude inimeste elu veelgi ning nad saavad oma materiaalseid ja vaimseid vajadusi veelgi täielikumalt rahuldada. Seitseaastaku jooksul kasvab rahvuslik tulu 62—65 protsendi võrra, tööliste ja teenistujate reaaltulud tõusevad ühe töötaja kohta keskmiselt 40 protsendi võrra, kolhoosnike reaaltulud kasvavad samuti vähemalt 40 protsendi võrra. Palga minimaalmäär tõuseb 500—600 rublani kuus, samuti tõuseb ka pensionide minimaalmäär.

Sotsialismi tingimustes ei olene töötajate materiaalne heaolu ainuüksi palgast, vaid ka väga suurtest ja iga aastaga kasvavatest ühiskondlikest fondidest. Riik suunab need fondid selleks, et anda inimestele häid kortereid ja

korraldada ühiskondlikku toitlustamist, et laiendada lasteasutuste võrku ja täiustada haridussüsteemi, et organiseerida puhkust ja parandada elanikkonna meditsiinilist teenindamist, et ehitada kultuuriasutusi jne. Ühiskondlike fondide osatähtsus kasvab järjest enam. Seitsme aasta plaani järgi suurenevad pensionide, sotsiaalkindlustuse, tasuta õpetamise ja õppetipendiumide, tööliste ja teenistujatele puhkusetasu maksmise, tasuta arstiabi, lasteaedade ja -sõimede ülalpidamise otstarbel tehtavad kulutused ning muud väljamaksed ja soodustused 1965. aastal umbes 360 miljardi rublani 215 miljardi rubla asemel 1958. aastal ja moodustavad umbes 3800 rubla iga töötaja kohta aastas.

Seitsme aasta jooksul kavatsetakse linnades ja töölisasulates ehitada 15 miljonit korterit üldpinnaga 650—660 miljonit ruutmeetrit ehk 2,3 korda rohkem kui eelmise seitsme aasta jooksul.

Kohtade arv lasteaedades kasvab seitsme aasta jooksul 2 280 000-lt 4 200 000-le.

Tunduvalt paraneb elanikkonna toitlustamine, eriti niisuguste toiduainete osas nagu piim, või, liha, suhkur, köögi- ja puuvili.

Seitsme aasta plaani järgi on ette nähtud edasine tööpäeva lühendamine ilma palga vähendamiseta. 1960. aastal jõutakse lõpule kõigi tööliste ja teenistujate üleviimisega seitsmetunnilisele tööpäevale ning söe- ja maagitööstuse juhtivate kutsealade tööliste üleviimisega kuuetunnilisele tööpäevale. 1962. aastal kehtestatakse seitsmetunnilise tööpäevaga tööliste ja teenistujatele 40-tunniline töönädal ja 1964. aastast algab järkjärguline üleminek 35—30-tunnilisele töönädalale. Siis on NSV Liidus kõige lühem tööpäev ja kõige lühem töönädal maailmas.

Seitsme aasta plaan seab ülesande viia lõpule palga reguleerimine kõigis rahvamajandusharudes. Meie maa palgasüsteem on suunatud võrdsustamise vastu ja selle ülesandeks on viia ellu töö järgi jaotamise sotsialistlikku printsiipi, mis seisab selles, et jaotada tuleb vastavalt töö hulgale ja kvaliteedile. Seetõttu on töötajad oma töö tulemustest materiaalselt huvitatud ning see on ühiskondliku tootmise kasvu tähtsaks teguriks.

Materiaalse huvitatuse printsiibi edasise elluviimise eesmärgil on viimase kolme aasta jooksul rahvamajandu-

ses tehtud suurt tööd palga organiseerimise parandamiseks. Söe-, põlevkivi-, metallurgia-, rauamaagi-, keemia- ja tsemenditööstuses ning raudbetooni- ja betoonitooteid valmistavates ettevõtetes on töötasu ümberkorraldamine juba läbi viidud. Käesoleval aastal viiakse see töö läbi masinaehitus-, nafta- ja gaasitööstuses. Palga reguleerimine ja töö parem organiseerimine, mis on sellega tihedalt seotud, avaldab tööstuse tööle positiivset mõju. Pärast palga reguleerimist on söetootmine Donbassis kasvanud 14 protsendi võrra. Kogu söetööstuses on lühendatud tööpäeva juures toodang ühe töölise kohta suurenenud üle 3 protsendi, mustmetallurgias — 2,5 protsenti, sealjuures on ka tööliste palk tunduvalt kasvanud.

Aastail 1956—1958 on palga reguleerimisele kulutatud ligikaudu 10 miljardit rubla. Ka käesoleval aastal eraldatakse selleks suuri summasid. Ühtlasi tuleb palga reguleerimisel paremini kasutada sisemisi reserve, samuti ka nende ettevõtete kogemusi, kes viisid selle töö läbi ilma riikliku dotatsioonita. Moskva tehase „Kalibr“ vajab palga reguleerimise läbiviimiseks näiteks täiendavalt 1 150 000 rubla. Tehase juhtkond ja ühiskondlikud organisatsioonid töötasid välja ja võtsid tarvitusele abinõud seadmete automatiseerimiseks, eesrindliku tehnoloogia kasutuselevõtmiseks, töö ja tootmise paremaks organiseerimiseks. See kõik võimaldas ilma riikliku dotatsioonita palka reguleerida ja 7-tunnilisele tööpäevale üle minna ning andis pealegi veel umbes miljon rubla kokkuhoidu. Sealjuures kasvas tööviljakus 6,7 protsendi võrra, samuti tõusis tööliste palk.

Niisuguseid võimalusi on paljudes ettevõtetes. Tuleb igati arendada majandus- ja ametiühinguorganisatsioonide initsiatiivi, et mobiliseerida sisemisi reserve palga reguleerimiseks. Seoses sellega tuleks meie arvates palga reguleerimist edaspidi teostada mitte majandusharude järgi, vaid majanduspiirkondade järgi; see võimaldaks ettevõtete sisemisi reserve laialdasemalt ära kasutada ja seda tööd kiiremini läbi viia.

Ametiühingud peavad palga organiseerimise parandamiseks ettevõtetavate abinõude elluviimisest aktiivselt osa võtma, sellele tööle töölisi, insenere ja tehnikuid laialdasemalt kaasa tõmbama. Sealjuures tuleb saavutada, et tööviljakuse kasv jõuaks ette palga tõusust, sest ainult

sel alusel on võimalik kindlustada tootmise pidevat kasvu ja töötajate elatustaseme edasist tõusu.

Tänu Nõukogude riigi pidevale hoolitsusele paranevad meil järjekindlalt tööliste ja teenistujate töötingimused. Seks otstarbeks tehtavad kulutused kasvavad aastast aastasse. Ainuüksi kollektiivlepingute alusel kulutati aastail 1956—1958 töökaitse parandamisele umbes 9 miljardit rubla ja tasuta eririietusele 13,5 miljardit rubla. Aruandeperioodil võttis valitsus ÜAUKN-i ettepanekul vastu rea määrusi töökaitse ja tööseadusandluse küsimustes, sealhulgas määruse naiste töö kaotamisest söe- ja maagitööstuses tehtavatel allmaatöödel ning allmaaehtiste rajamisel, ventilatsioonimajanduse parandamise kohta, projekteeritavate tööstusettevõtete sanitaarnormide kohta, tööliste eririietuse ja individuaalsete kaitsevahendite väljalaske suurendamise ja nende kvaliteedi parandamise kohta. Eririietuse tootmise materiaalsed fondid on kasvanud peaaegu kahekordseks, tasuta eririietust saavate kutsealade ring on tunduvalt laienenud.

NSV Liidu Ülemnõukogu kinnitas uue töötülide läbivaatamise korra, mis tõstis märgatavalt ametiühinguorganisatsioonide osa sel alal. On välja töötatud tööseadusandluse alused, mis NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium on heaks kiitnud ning mis esitatakse arutamiseks NSV Liidu Ülemnõukogu istungjärgule.

ÜAUKN ja ametiühingute keskkomiteed viisid majandusharude kaupa läbi üleliidulised nõupidamised ohutustehnika ja tootmise sanitaarolukorra küsimustes. Ettevõtetes korraldati igal pool ohutustehnika ühiskondlikke ülevaatusi, areneb tootmise sanitaarkultuuri tõstmist taotlev liikumine.

Sealjuures pööratakse mõnes ettevõttes veel liiga vähe tähelepanu töökaitse küsimustele, ei kasutata ära selleks otstarbeks eraldatavaid summasid, ei panda küllaldaselt rõhku tehnoloogiliste seadmete hermeetiliseks muutmisele, ei seata korda ventilatsioonimajandust, antakse ekspluatatsiooni uusi tsehhe ja tootmisalasid, kus ohutustehnika alal esineb veel puudusi.

Üksikud ametiühinguorganisatsioonid ei kasuta neile antud suuri õigusi töökaitse parandamiseks, ei suhtu majandusjuhtidesse vajaliku nõudlikkusega, mõnel juhul aga asuvad kogunisti põhimõttelagedale seisukohale.

Brjanski Kammvillakombinaadis (direktor sm. Lazukov) on kahe viimase aasta jooksul antud eksploatatsiooni 11 tsehhi, kus kütte- ja ventilatsiooniseadmete monteerimine oli lõpule viimata ning puudusid sanitaar-elutarbelised seadeldised. Kuidas siis reageerisid sellele kombinaadi käitiskomitee ja Brjanski ametiühingute nõukogu? Vastuvõtukomisjoni koosseisu kuulusid ametiühingute nõukogu tehniline inspektor sm. Nemiro ja käitiskomitee esimees sm. Kisseljova, kuid nad kirjutasid aktile tingimusteta alla ja soodustasid sellega nõukogude seaduste jämedat rikkumist. Brjanski ametiühingute nõukogu teadis kõike seda, kuid ta ei võtnud tarvitusele abinõusid, et takistada tõsiste puudustega tsehhide eksploatatsiooniandmist. Töökaitsealased puudused kõrvaldati ettevõttes alles siis, kui ettevõtte juba töötas.

Säärased faktid ei ole kahjuks erandid. Niisugustele asjadele tuleb kiiresti lõpp teha. Ametiühinguorganisatsioonid peavad nõudma ohutustehnika eeskirjade kõrvalkaldumatut täitmist, astuma kindlalt välja tööseaduste rikkumiste vastu, taotledes kuritahtlike seaduserikujate rangele vastutusele võtmist.

Suurt osa töökaitse parandamise eest peetavas võitluses etendab ametiühingute tehniline inspeksioon. Kuid mõned tehnilised inspektorid ei kasuta oma õigusi, suhtuvad leplikult ohutustehnika eeskirjade rikkumisse, ei võitle küllalt energiliselt töötingimuste parandamiseks ettenähtud abinõude tingimusteta täitmise eest. Ametiühingute nõukogudel tuleb parandada tehnilise inspeksiooni juhtimist, tõsta tema vastutust ja võitlusvõimelisust võitluses ettevõtetes ja ehitustel töökaitse alal valitseva olukorra parandamise eest.

ÜAUKN-i ettepanekul tegi NSV Liidu Ministrite Nõukogu hiljuti Riiklikule Plaanikomiteele ja Teaduslik-Tehnilisele Komiteele ülesandeks kooskõlas liiduvabariikide ministrite nõukogudega ja ametiühingutega kinnitada uute masinate, aparaatide ja seadiste projekteerimise ja tootmise andmise põhimäärus, mis näeks ette ohutustehnika nõuetest range kinnipidamise. Paljud projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonid ei pööra praegu sellele tähelepanu. Moskva instituut „Niidrevmaš“ on näiteks viimastel aastatel konstrueerinud 14 uut puidutöötlemispinki, kuid kõik need kannatavad ohutustehnika seisukohalt tõsiste puuduste all. Ametiühinguorganisat-

sioonid peavad püüdma jõuda niikaugemale, et uute ettevõtete projekteerimisel ja ehitamisel, uute masinate ja seadmete loomisel peetaks tingimata silmas töökaitse eeskirju.

Töötajate heaolu tõusu tähtsaks teguriks on riiklik sotsiaalkindlustus, mida juhivad ametiühingud. Meie maal teostatakse sotsiaalkindlustust täielikult riigi kulul ja seda rakendatakse eranditult kõigi tööliste ja teenistujate suhtes. Käesoleval seitseaastakul moodustab riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve üle 630 miljardi rubla 235 miljardi rubla asemel möödunud seitsme aasta jooksul.

Aruandeperioodil on tunduvalt parandatud tööliste ja teenistujate kindlustamist mitmesuguste abirahadega. Ametiühingute ettepanekul on tööõnnetuste ja kutsehaiguste puhul hakatud abiraha maksma kogu tegeliku palga ulatuses, olenemata tööstaazist, on ära muudetud mõned varem haiglaravi puhul kehtinud abirahamäära kitsendused, on tõstetud ajutise töövõimetuse puhul antava abiraha minimaalmäära.

Sotsiaalkindlustuse peamiseks eesmärgiks on töötajate tervise tugevdamine. Meie maal paraneb aastast aastasse elanikkonna meditsiiniline teenindamine, kasvab pidevalt meditsiinasutuste võrk. Nõukogude Liidus saavad kodanikud iga liiki meditsiinilist abi tasuta, sel ajal kui kapitalistlikes maades peab inimene igasuguse meditsiinilise abi eest ränka raha maksma.

Laialdaste sanitaarsete ja profülaktiliste abinõude ning rahva materiaalse heaolu üldise tõusu tõttu on Nõukogude Liidus tõusnud sündimus, rahvastiku eluiga on muutunud kaks korda pikemaks, kui see oli keskmiselt revolutsioonieelsel Venemaal.

Kuid töötajate meditsiinilisel teenindamisel esineb veel puudusi. Tervishoiuorganid teevad vähe profülaktilist tööd, suhtuvad pahatihti leplikult ettevõtetes esinevasse sanitaarnormide rikkumisse. NSV Liidu Tervishoiu Ministeerium ei organiseeri küllaldaselt töötervishoiu ja tööfüsioloogia, väsimise, puhkusrežiimi, mitmesuguste kutsealade tööliste ratsionaalse toitlustamise jt. küsimuste uurimist. Me palume Tervishoiu Ministeeriumi need küsimused läbi vaadata ja koos ametiühingutega vajalikud abinõud tarvitusele võtta, et kõrvaldada puudused töötajate meditsiinilisel teenindamisel.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad olema tervishoiu-

organitega tihedamalt seotud, peavad neid rohkem abistama elanikkonna meditsiinilise teenindamise parandamisel.

Meie maal on loodud laialdane kuurortide, sanatooriumide ja puhkekodude võrk. Viimase viie aasta jooksul ravis ja puhkas meie ravi- ja puhkeasutustes üle 26 miljoni töölise ja teenistuja. Kuid kuurortide organiseerimisel on veel küllalt puudusi. Sanatooriumide ja puhkekodude ehitamise plaanid jäävad sageli täitmata. Vähe ehitatakse uusi ravi- ja puhkeasutusi Uraalis, Kaug-Idas, Siberis, Kesk-Aasias ja Kasahstanis. Sellepärast peavad paljud töölised ja teenistujad sõitma sageli sanatooriumi tuhandete kilomeetrite taha, kulutades selleks palju aega ja raha. Sealjuures ei jää sealsed mineraalallikad oma raviomaduste poolest sugugi lõuna kuurortide tervisvetest maha. Tuusikute jaotamise süsteem on kaugel täiuslikkusest. Sageli ei anta tuusikuid neile, kes neid vajavad.

Meie arvates tuleb kogu sanatooriumide ja kuurortide organisatsiooni tõsiselt parandada, tõmmata nende juhtimisele laialdasemalt kaasa töötajaid, selleks tuleb aga lahendada kõigi sanatooriumide ja puhkekodude ametiühingute kätte üleandmise küsimus. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Meie maa tööliste ja teenistujate hulgas on umbes 25 miljonit naist. Partei ja valitsus hoolitsevad pidevalt naiste eest. Töötavatele naistele antakse pikaajalist rasedus- ja sünnituspuhkust, kusjuures nad saavad sotsiaalkindlustuse abiraha, samuti antakse materiaalist abi paljulapselistele ja vallasemadele, on organiseeritud laialdane sünnitusmajade, naiste ja laste konsultatsioonide, lastesõimede ja -aedade võrk, kasvab internaatkoolide võrk. 1959. aastal kulutatakse ainult sotsiaalkindlustuse summade arvel rasedus- ja sünnitusabirahade ning lapse sündimise puhul antavate toetuste väljamaksmiseks ja pioneerilaagrite ülalpidamiseks umbes 6 miljardit rubla. Peale selle on riigieelarves ette nähtud paljulapselistele ja vallasemadele toetuste väljamaksmiseks veel 5,5 miljardit rubla.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad pidevalt hoolitsema töötavate naiste eest, püüdma kergendada nende tööd tootmises, looma neile vajalikud tingimused laste kasvatamiseks, puhkuseks, õppimiseks ja ühiskondlikust tööst aktiivseks osavõtmiseks. Tuleb järjekindlamalt taot-

leda lasteaedade ja -sõimede ehitamise plaanide täitmist, jälgida, et täidetakse naiste kodust tööd kergendavate masinate ja seadmete tootmise alal seatud ülesandeid.

Aruandeperioodil teostasid ametiühinguorganisatsioonid märksa paremini ühiskondlikku kontrolli elamute ning kultuuri- ja kommunaalasutuste ehitamise plaanide täitmise üle, tõmbasid sellest kontrollimisest osa võtma umbes miljon töolist ja teenistujat. Ametiühingute nõukogud ja komiteed võtavad aktiivselt osa elamuehituse planeerimisest ja ehitusmaterjalide tööstuse arendamisest, teevad konkreetseid ettepanekuid, mis on suunatud sel alal esinevate puuduste kõrvaldamisele.

Partei poolt tarvituselevõetud abinõude tulemusena täidetakse viimastel aastatel elamuehituse plaane edukalt. 1957.—1958. aastal ehitati elumaju 12 miljonit ruutmeetrit rohkem kui plaanis oli ette nähtud. Kuid Gruusia, Läti, Moldaavia, Usbeki vabariigis ning Arhangeliski, Kalinigradi, Tambovi ja Orlovi oblastis jäi elamuehituse plaan möödunud aastal täitmata. Nende vabariikide ja oblastite ametiühingute nõukogud ja komiteed ei ole küllalt süvenenud elamuehituse organiseerimise küsimustesse, ei ole taganud ühiskondlikku kontrolli iga elumaja ehitamise üle, organiseerivad halvasti ehitajatevahelist võistlust.

Partei XXI kongress kinnitas grandioosse elamuehituse plaani lähemaks seitsmeks aastaks. Selle plaani elluviimine loob tingimused, mis on vajalikud selleks, et täielikult rahuldada töötajate vajadusi elamispinna järele. Ametiühinguorganisatsioonid peavad ehitajaid mobiliseerima, et nad võitleksid selle plaani täitmise ja ületamise eest; reservide väljaselgitamise ja kasutamise eest; ametiühingud peavad järjekindlalt taotlema ehitustegevuse paremat organiseerimist, ehitustööde mehhaniseerimist, monteeritavate ehitusdetailide ning efektiivsete materjalide ja detailide kasutuselevõtmist. Eriti suurt tähelepanu tuleb pöörata elamuehituse maksumuse igakülgsele alandamisele, materjalide ökonoomsele kulutamisele, ehitustel esineva ebaperemehelikkuse likvideerimisele. See küsimus omandab määratu suure tähtsuse. Elamuehituse praeguse ulatuse juures annab eelarvelise maksumuse vähendamine kas või ühe protsendi võrra nii palju summasid, et selle eest võib ehitada umbes kolm miljonit ruutmeetrit elamispinda.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad järjekindlalt võit-

lema ehitustööde kvaliteedi tõstmise eest, peavad täielikult ära kasutama neile antud õiguse osa võtta valmis- saanud hooneid vastuvõtvatest riiklikest komisjonidest, ametiühingud ei tohi lubada, et puudulikult ehitatud hoo- neid eksploatatsiooni antaks.

On vaja aktiivselt toetada ja igati arendada töötajate initsiatiivi, mis avaldub selles, et nad otsivad elamuehituse laiendamiseks lisavõimalusi sel teel, et rahvas ehitab ise; tuleb energilisemalt toetada individuaalelamuehitust, arendada elamute ja suvilate ehitamise kooperatsiooni.

Praegu võtavad ametiühinguorganisatsioonid vahetult osa elamispinna jaotamisest, mis aitab sel alal korda luua. Kuid esineb veel fakte, kus majandusmehed püüavad neid küsimusi lahendada ilma ametiühinguteta. Näiteks jaotasid trusti „Permstroi“ juhtivad töötajad ise elamispinna, kusjuures nad osa elamispinnast maha sahkerdasid, jaotasid seda oma lähedastele või meelepärastele inimestele ega unustanud ka iseendid. Tööliskomitee palvel segas Permi ametiühingute nõukogu sellesse asjasse vahele ja tõstis üles küsimuse, et üks trusti juhtiv töötaja tuleb elamispinna mahasahkerdamise eest kohalt maha võtta. Kuid tema eest astus välja rahvamajanduse nõukogu. Rahvamajanduse nõukogu esimees sm. Soldatov kirjutas isegi UAUKN-ile kaebuse ametiühingute nõukogu tegevuse peale. Kuid õigus oli ametiühingute nõukogul, kes ilmutas selles asjas vajalikku printsiipiaalsust. Ametiühinguorganite vahelesegamise tagajärjel seati selles organisatsioonis elamispinna jaotamise alal kord majja, ebaseaduslikes tehingutes süüdi olevad isikud aga võeti töökohalt maha.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad pidevalt tegelema elamispinna jaotamise küsimustega, resoluutsemalt välja astuma elamispinna mahasahkerdamise juhtude vastu, energilisemalt korda looma sel alal.

Nõukogude võimu ajal on meie maal kommunaal- majanduse arendamiseks, linnade ja töölisasulate heakorrastamiseks palju ära tehtud, kuid ikkagi jääb kommunaalalane ja elutarbeline teenindamine elanikkonna vajadustest veel maha.

Hiljuti võtsid NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu vastu määruse „Elanikkonna elutarbelise teenindamise parandamise abinõudest“. Selle määruse järgi tuleb tunduvalt laiendada elutarbelise teenindamise

ettevõtete ja asutuste võrku, tõsta nende töökultuuri. Ametiühinguorganisatsioonid on kohustatud aktiivselt kaasa aitama selle määruse elluviimisele, püüdma jõuda niikaugemale, et ilmtingimata täidetaks kommunaal- ja elutarbeliste ettevõtete ehitamise plaane, laiendataks rõivaste õmblemise, rõivaste ja jalatsite parandamise, mööbli ja korterite remontimise, majapidamis- ja kultuuritarvete parandamise töökodade võrku, organiseerima ühiskondlikku kontrolli nende töö üle.

Aruandeperioodil pöörasid ametiühinguorganisatsioonid tähelepanu kaubanduse ja ühiskondliku toitlustuse järjest paremale organiseerimisele. Viidi läbi niisugused üritused nagu üleliiduline nõupidamine ühiskondliku toitlustuse küsimustes, sööklate ja einelaudade töö massilised ülevaatused, laiendati ühiskondliku kontrolli õigusi ning loodi komisjonid, kes kontrollivad kaubastute, sööklate trustide, tööliste varustamise osakondade ja hulgi-müügibaaside tööd jne. See kõik on avaldanud kaubandus- ja ühiskondliku toitlustuse ettevõtete tööle positiivset mõju.

Töötajate teenindamine ühiskondliku toitlustuse ja kaubanduse osas paraneb pidevalt. Siiski ei ole kaupluste, sööklate, teemajade, kohvikute ja einelaudade võrk veel küllaldane. Liiga vähe organiseeritakse majakööke, ei praktiseerita kuigi laialdaselt toitute müümist kojuviimiseks, elanikkonnale müüakse veel vähe poolfabrikaate ja kulinaartooteid.

Riikliku ja kooperatiivkaubanduse jaekaubakäive suureneb seitseaastakul ligikaudu 62 protsenti, tunduvalt rohkem hakatakse elanikkonnale müüma toidu- ja tööstuskaupu, laieneb kaupluste ja sööklate võrk.

Partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu võtsid hiljuti vastu määruse ühiskondliku toitlustuse edasiarendamise ja parandamise kohta. On seatud ülesandeks muuta ühiskondlik toitlustus tõeliselt massiliseks, selliseks, et ta oleks laiadele töörahva hulkadele mugav ja kasulik.

Ametiühingud peavad aktiivselt kaasa aitama sellele, et ühiskondliku toitlustuse parandamiseks ja kaubanduse laiendamiseks ettenähtud abinõud edukalt ellu rakendataks. Ametiühingud on kohustatud taotlema kaupluste ja sööklate töö parandamist, töötajate teenindamise kultuuri taseme tõstmist, toidu kvaliteedi parandamist, tooraine

kasutamise normidest ja ühiskondliku toitlustuse toodangu kindlaksmääratud hindadest ranget kinnipidamist. On vaja laialdaselt organiseerida kaubanduse ja ühiskondliku toitlustuse alal töötajate hulgas sotsialistlikku võistlust töötajate teenindamise parandamiseks.

Tuleb tõhustada ühiskondlikku kontrolli kaupluste ja sööklate töö üle. See on seda vajalikum, et selline kontroll pole igal pool hästi organiseeritud. Ühiskondliku kontrolli organiseerimisega ei tegele näiteks küllaldaselt Tatari ANSV ametiühinguorganisatsioonid (ametiühingute nõukogu esimees sm. Badõgov). Seetõttu esineb kaubandusettevõtete, eriti aga ühiskondliku toitlustuse ettevõtete töös palju puudusi. Nii töötab Kuibõševi-nimelise tehase söökla ainult päeval, õhtustes ja öistes vahetustes aga ei ole sooja toitu võimalik saada. Sööklas puudub elementaarne kord, on alati pikad järjekorrad, on puudus nõudest, toidud jõuavad lauale jahtunult. Nii-suguseid puudusi esineb ka teistes ettevõtetes.

Seltsimehed! Ühiskondlik kontroll on võimas vahend, millega ametiühinguorganisatsioonid saavad aktiivselt mõjutada töötajate teenindamisega seotud ettevõtete ja asutuste tööd. Me peame otsustavalt parandama ühiskondliku kontrolli organiseerimist, teostama kontrolli elutarbelise teenindamise kõigil aladel, tõmbama ühiskondlikust kontrollist osa võtma uusi kümneid ja sadu tuhandeid aktiviste — töölisi ja teenistujaid, suurendama pidevalt kontrolli efektiivsust, püüdma likvideerida puudusi elanikkonna elutarbelises teenindamises.

Ametiühingute kontrollifunktsioonid peavad laienema ja hõlmama nõukogude inimeste elutarbelise teenindamise kõiki külgi. Nendel funktsioonidel on sügavalt printsiipiaalne tähtsus. Osa võttes ühiskondlikust kontrollist, teevad töölised ja teenistujad läbi suure kasvatamise ja juhtimise kooli. Nad tunnevad, et nad on vastutavad riiklike plaanide täitmise eest, nende määratu suurte summade õige kasutamise eest, mida Nõukogude riik eraldab töötajate elutarbeliste ja kultuuriliste vajaduste rahuldamiseks. Tuleb igati tõsta ühiskondlike kontrolöride autoriteeti, neid igati abistada ja toetada.

Kõige tähtsamad tootmise, töö ning töötajate elutarbelise ja kultuurilise teenindamise küsimused kajastuvad kollektiivlepingutes, mida sõlmitakse administratsiooni ja ametiühinguorganisatsioonide vahel. Aruandeperioodil on

ametiühinguorganisatsioonid hakanud rohkem tähelepanu pöörama kollektiivlepingute sõlmimise ja nende täitmise küsimustele. Seda küsimust arutati UAUKN-i ja ametiühingute nõukogude pleenumitel. Senist praktikat kollektiivlepingute alal muudeti tunduvalt. Alates 1957. aastast ei saadeta enam laiali tüüp-kollektiivlepinguid. Nüüd otsustavad käitiskomiteed ja majandusjuhid ise, missugused kohustused tuleb kollektiivlepingusse sisse võtta, pidades sealjuures silmas ettevõtete iseärasusi, tööliste ja teenistujate konkreetseid töö- ja elutingimusi. Suurtes tsehhides sõlmitakse täiendavad kokkulepped töötingimuste parandamise abinõude kohta. Mõnedes vabariikides ja oblastites sõlmitakse erikokkuleppeid rahvamajanduse nõukogude ja ametiühingute nõukogude vahel.

Kollektiivlepingud on töötajate hulgas väga populaarseks muutunud. Nende sõlmimine kujuneb tavaliselt tähtsaks majanduslik-poliitiliseks kampaaniaks ning aitab mobiliseerida rahvahulkade loomingulist aktiivsust võitlusele plaanide täitmise eest, tööliste ja teenistujate töö- ja elutingimuste parandamise eest. Kuid üksikud ametiühinguorganisatsioonid ei tegele selle tööga ikka veel küllaldasel määral. Mõnedes ettevõtetes ei täideta kollektiivlepinguid, seda eriti töökaitse ja töötajate elutarbeline teenindamise osas.

Me peame ka edaspidi täiustama kollektiivlepingute sõlmimise praktikat, tõhustama rahvahulkade kontrolli nende lepingute täitmise üle, arutama ametiühingukoosolekutel ja -konverentsidel sagedamini poolte aruandeid lepingute täitmise kohta. Tuleb igati tõsta administratsiooni ja ametiühinguorganisatsioonide vastutust kõigi kohustuste täitmise eest.

NSV Liidu rahvamajanduse arendamise seitsme aasta plaani iseloomustab kommunistliku partei hoolitsus rahva heaolu kasvu eest, nõukogude inimeste elu edasise parandamise eest. Ametiühingud teevad kõik, mis on vaja selleks, et edukalt täita partei poolt seatud ülesanded töötajate elatusaseme edasise tõstmise alal. (K i i d u a v a l d u s e d.)

III. PARANDADA TÖÖTAJATE KOMMUNISTLIKKU KASVATUST

Seltsimehed! Partei XXI kongress märkis, et kommunistliku ülesehitustöö suurejoonelise programmi täitmine nõuab kogu töötajate kommunistliku kasvatusel alal tehtava töö parandamist. Rahvahulkade teadlikkuse tõstmine on kommunistliku ühiskonna ülesehitamise ülesande eduka lahendamise väga tähtis tingimus.

Meie maal toimunud sügav kultuurirevolutsioon oli üheks tingimuseks, mis andis võimaluse üle minna laiahaardelisele kommunismi ehitamisele. Nõukogude võimu ajal on kõigi NSV Liidu koosseisu kuuluvate rahvaste kultuur ennenägematult õitsele puhkenud. Nõukogude Liit on haridussüsteemi organiseerimise poolest ja kõigi rahvamajandusharude kvalifitseeritud spetsialistide ettevalmistamise poolest kõigist kapitalistlikest maadest ette jõudnud. Praegu on NSV Liidus 765 kõrgemat õppeasutust, 3344 tehnikumi ja muud kesk-eriõppeasutust, kus õpib üle 4 miljoni inimese. Meie maa rahvamajanduses töötab 7 500 000 kõrgema ja keskharidusega spetsialisti. Praegu õpib NSV Liidus mitmesugusel viisil üle 54 miljoni inimese. Meie maal lastakse iga aasta välja peaaegu kolm korda rohkem insenere kui Ameerika Ühendriikides. Mõõtmatus on tõusnud tööliklassi kultuuriline ja tehniline tase.

Käesoleval seitseaastakul astutakse uus samm edasi sotsialistliku kultuuri arendamisel, kommunistliku ühiskonna igakülgsest arenenud ja ettevalmistatud inimeste kasvatamise ülitähtsa ülesande praktilisel lahendamisel. Seitsme aasta plaan näeb ette tähtsaid abinõusid hariduse, teaduse ja kultuuri edasiarendamiseks, nõukogude inimeste vaimsete vajaduste paremaks ja kõige täielikumaks rahuldamiseks. Suurt tähelepanu pööratakse kaadri ettevalmistamisele. Seitsme aasta jooksul lasevad kõrgemad õppeasutused välja 2 300 000 spetsialisti. Laieneb kultuuriasutuste võrk. Kinoseadeldiste arv kasvab 118 000—120 000-ni, hakkab tööle 100 televisioonikeskust ja -jaama. 1965. aastal antakse välja 1 miljard 600 miljonit eksemplari raamatuid, suureneb ajalehtede ja ajakirjade tiraaž.

Täites kommunismi kooli osa, teevad nõukogude ametiühingud kõik selleks, et tõsta tööliste ja teenistujate

sotsialistlikku teadlikkust, et kasvatada kommunistliku ühiskonna aktiivseid ehitajaid. Aruandeperioodil pöörasid ametiühinguorganisatsioonid rohkem tähelepanu kasvatustöö ja massilise kultuuritöö küsimustele. Neid küsimusi on arutatud ÜAUKN-i, keskkomiteede ja ametiühingute nõukogude pleenumitel, tööliste ja teenistujate koosolekutel. Ametiühingud teevad suurt tööd, selgitades töötajatele partei ja valitsuse leninlikku poliitikat, marksismi-leninismi suuri ideid ja kommunistliku ülesehitustöö ülesandeid, propageerivad teadus- ja tehnikaalaseid teadmisi. 1957. aastal korraldati klubide, raamatukogude, punanurkade ja kinoseadeldiste töö üleliiduline ülevaatus. On võetud tarvitusele abinõud, et tööliste ja teenistujate laialdast ametiühinguaktiivi kaasa tõmmata aktiivsele osavõtule massilisest kultuuri- ja kasvatustööst.

Ülesanne seisab selles, et muuta kogu ametiühingute kasvatus- ja massiline kultuuritöö veel hoogsamaks ja tõsta selle töö ideelist taset. Tervituses, mille NLKP Keskkomitee ametiühingute XII kongressile saatis, rõhutatakse, et ametiühingud peavad pidevalt hoolitsema selle eest, et kasvatada töölisi ja teenistujaid kommunistliku teadlikkuse vaimus, oma kohustustesse ausa ja ennastalgava suhtumise vaimus.

Kasvatustöö keskpunktis peab seisma töökasvatus, kommunistliku töösuhutumise arendamine. Ametiühinguorganisatsioonid peavad paremate töötajate eeskuju najal kasvatama töölisi ja teenistujaid kollektivismi ja tööarmastuse vaimus, ühiskondlikest kohustustest arusaamise vaimus, sotsialistliku internatsionalismi ja patriotismi vaimus, uue ühiskonna kõrgete moraaliprintsiipide vaimus; ametiühinguorganisatsioonid peavad jõudma niikaugele, et töö muutuks nõukogude inimeste esimeseks eluvajaduseks. Me peame töötajatele pidevalt selgitama, et kommunismi ülesehitamise edusammud sõltuvad otseselt nende tootmistööst, tööviljakuse tõusust. Tuleb energilisemalt võidelda kapitalismi iganditega inimeste teadvuses, vaenuliku kodanliku ideoloogiaga.

Kasvatustöö tuleb tihedalt siduda töötajate kultuurilise ja tehnilise taseme tõstmise ja kutsehariduse arendamise ülesannetega. Ametiühingute aktiivsel osavõtul tehakse meil sel alal väga suurt tööd. Tarvitseb vaid öelda, et möödunud aastal omandasid tootmistööd katkestamata mitmesugustel kursustel uue kutseala ja tõstsid oma kva-

lifikatsiooni peaaegu 8 miljonit töölist ja teenistujat, umbes 4 miljonit õpib kõrgemate õppeasutuste, tehnikumide ja koolide õhtuosakondades ja kaugõppeosakondades. Leningradi Kirovi tehases, Teises Moskva Kellatehases, Lublini valu- ja mehhaanikatehases ning teistes tehastes õpib iga teine tööline ja teenistuja. Mitmete ettevõtete kollektiivid seavad ülesandeks jõuda lähemal aastatel niikaugemale, et igal töölisel ja teenistujal oleks vähemalt keskharidus. Töölisi ja teenistujaid tuleb laialdasemalt tõmmata õhtustesse ja kaugõppe kõrgematesse õppeasutustesse, üldhariduslikesse koolidesse, kvalifikatsiooni tõstmise kursustele, tuleb parandada tootmistehnoloogilist propagandat.

Kõige tähtsamad töötajate kasvatamise ja nende silmaringi laiendamise keskused on ametiühingute kultuurhariduslikud asutused. Aruandeperioodil võeti tarvitusele abinõud nende asutuste töö parandamiseks. Igal pool on loodud klubide juhatused, on laiendatud klubide ja raamatukogude töötajate, samuti ka massilise kultuuritöö aktivistide-organisatorite ettevalmistamist ja õpetamist mitmesugustel kursustel ja seminaridel. Tunduvalt on kasvanud kultuuriasutuste võrk. Viie aasta jooksul on alustanud tööd üle 4000 uue klubi ja kultuurimaja, avatud umbes 5000 statsionaarset raamatukogu, 20 000 punanurka, rakendatud tööle 4000 kinoseadeldist. Kinoseadeldisi on hakatud kasutama uue korra järgi, mis võimaldab elanikkonda kinoga paremini teenindada ja töötajate hulgas tehtava kasvatus- ja massilise kultuuritöö vorme laiendada.

Kuid töötajate järjest kasvavaid nõudmisi ei suuda kultuuriasutuste tegevus ikka veel rahuldada. Sageli kritiseeritakse ametiühinguid sellepärast, et paljudes klubides on ülekaalus tasulised üritused, et pahatihti ei erine nad kuigi suurel määral tavalistest maksulisi etendusi andvaist asutustest. See on õigustatud kriitika. Paljude kultuuriasutuste tegevuses on tõepoolest olulisi puudusi. Iseloomulik on ses suhtes Klaipeda kalatööstuse tööliste klubi Leedu NSV-s. 20 päeva kuus näidatakse siin filme ja 8 päeva on ette nähtud tasulisteks tantsuõhtuteks. Klubi töötajatel ei jää aega loengute korraldamiseks ja muudeks massilise kultuuritöö üritusteks. Klubi töösse ei tõmmata kaasa aktiivi, klubi juhatus ei ole tööle rakendatud.

Klubide töös esinevates puudustes on süüdi nii ametiühingute kohalikud kui ka keskorganid, sealhulgas ka ÜAÜKN. Me peame tegema klubitöö võimalikult mitmekülgseks, me peame töötajate puhkuse organiseerimise arukalt ühendama neile teadmiste jagamise ja nende kasvatamisega.

Töötajate kasvatamisel etendab olulist osa kunstiline isetegevus. Praegu on olemas 216 000 isetegevuskollektiivi 4 miljoni osavõtjaga. Laiema haarde on omandanud isetegevuslikud teatrid, sümfooniaorkestrid, koorid, ooperi- ja balletiansamblid. Need kollektiivid andsid 1958. aastal 770 000 etendust ja kontserti ligi 160 miljoni inimesele. Käesoleval aastal korraldab ÜAÜKN üleliidulise teatrikollektiivide ülevaatuse. Paremad neist kujundatakse isetegevuslikeks töölisteatriteks. Kunstilisele isetegevusele kui tähtsale tööliste ja teenistujate esteetilise kasvatuse vahendile peame andma veel laiema ulatuse.

Ametiühingute kunstilisele isetegevusele on vajalik kutseliste kollektiivide abi. On olemas häid näiteid teatrite ja ettevõtete kasuliku koostöö kohta. Nii näiteks teevad Gorki linna teatrite näitlejad ettevõtetes ja ehitusorganisatsioonides laialdast šeflustööd kunstilise isetegevuse arendamise alal. Tõhusalt abistab tehase „Krasnõi Proletari“ isetegevuslasi Moskva akadeemiline kunstiteater. Kuid selliseid näiteid on kahjuks vähe. Me loodame, et teatriinimesed kunstilist isetegevust aktiivsemalt abistama hakkavad, et nad võtavad endi peale isetegevuskollektiivide loomingulise töö juhtimise.

Järjest laieneb meie maa töötajate hulgas tung omandada mitmekülgseid teadmisi kirjanduse, kujutava kunsti, muusika ja humanitaarteaduste valdkonnas. Viimasel ajal on paljudki ametiühinguorganisatsioonid kunstilise kasvatuse rahvaülikoole asutanud. See hea algatus on kaasa tõmmanud tuhandeid töölisi ja teenistujaid. Hiljuti arutas ÜAÜKN-i presiidium Gomeli raudteelaste kultuurimaja juurde loodud kunstilise kasvatuse rahvaülikooli tööd ja kiitis selle heaks. Selle rahvaülikooli muusika, teatri ja kujutava kunsti teaduskonnas korraldatud õppusest võtab tööst vabal ajal osa üle 900 inimese. Niisuguseid rahvaülikoole on asutatud Arhangelski, Vologda, Moskva, Leningradi, Riia, Stalingradi ja mitme teise linna ametiühinguklubide juurde. Seda tööd on tarvis laiendada,

kõigi suuremate kultuurhariduslike asutuste juurde on vaja organiseerida kunstilise kasvatuse rahvaülikoolid.

Suuremat tähelepanu peame osutama maarahva kultuurilisele teenindamisele. Sel alal annavad head eeskujud Altai, Pensa, Kustanai, Kaliningradi ametiühingute nõukogu. Neis oblastites ja kraides on elluviimisel kavatsus luua igas sovhoosikeskuses kinoaparaadi ja raamatukoguga varustatud klubi ning spordiehituste kompleks, igas osakonnas ja farmis aga spordiväljak ja punanurk, kus oleks võimalik filme näidata ja raamatuid laenutada. Selle ülesande lahendamisele tõmmatakse laialdaselt kaasa töölisi ja teenistujaid, eriti noori. Sellest algatusest on vaja eeskujud võtta kõigis meie maa piirkondades, ametiühingud peavad aktiivselt osa võtma maal tehtava kultuuritöö laiendamisest. Sel alal peavad tööstusettevõtted ja nende kultuuriasutused sovhoose ja kolhoose šefluskorras tõhusamalt abistama, peavad senisest suuremas ulatuses häid lektoreid ja kunstilise isetegevuse kollektiive maale saatma, peavad aitama organiseerida kolhoosklubide ja -raamatukogude tööd.

Massiline kultuuritöö omandab aina suuremal määral isetegevuslikku iseloomu. Rohkem kui 3000 klubi ja 12 000 raamatukogu töötab ühiskondlikel alustel. Mitmesuguste loominguiliste ringide juhatajatena töötab rohkem kui 200 000 ühiskondlikku aktivisti. Uudismaade teravilja-sovhoosi „Dvuretšnõi“ kollektiiv Akmolinski oblasti Jessili rajoonis ehitab rahvaehituse meetodil klubi ja staadioni. Uues klubis on organiseeritud kunstilise isetegevuse ringid, peetakse loenguid, korraldatakse puhkeõhtuid, kontserte, töötab raamatukogu. Siin ei ole ühtki palgalist töötajat. Kogu töö teevad ära töölised ja teenistujad — massilise kultuuritöö entusiastid.

Nende positiivsete näidete kõrval esineb veel kultuuriasutusi, kus peetakse ülemäära palju koosseisulisi töötajaid. Näiteks on Dnepropetrovski kultuurimajas 100 palgalist töötajat, sealhulgas massitöö sektori juhataja, kinaaali juhataja, 34 palgalist kunstilise isetegevuse juhatajat. Aktiivi aga kultuurimaja töösse kaasa ei tõmmata.

Mõned ametiühinguorganite juhtivad töötajad ei ole veel lahti saanud kalduvusest rajada kultuuriasutuste töö ainuüksi palgalisele aparaadile, nad ei hoolitse vajalikul määral selle eest, et kaasa tõmmata laialdast ametiühinguaktiivi.

Töö on tarvis korraldada nii, et ametiühingute kultuuri-asutuste tegevus rajaneks järjest suuremas ulatuses ise-tegevusele. On vaja aktiveerida klubide juhatuste tööd, luua juhatuste juurde ühiskondlikule tööle rajatud sektioonid, klubide, raamatukogude ja punanurkade tööle rohkem kaasa tõmmata töölisi ja teenistujaid.

Ametiühingute kultuurharidusliku töö parandamisele peab suuremal määral kaasabi osutama NSV Liidu Kultuuriministeerium. Peab ütleva, et pahatihti suhtuvad kohalikud kultuuriorganid rahva kultuurilise teenindamise küsimuste lahendamisse bürokraatlikult oma süsteemi tsunftihuvides. Seetõttu viibib sageli ametiühingute uute kinoseadeldiste käikulaskmine, sest ei anta õigeaegselt välja nende kasutuselevõtmiseks nõutavaid lubasid. Nii näiteks ei anna Kasahhi NSV Kultuuriministeerium luba 99 kinoseadeldise käikulaskmiseks. Kurgaani oblasti kultuurivalitsus ei anna pikemat aega luba 16 soovhoosides ülesseatud kinoaparaadi kasutuselevõtmiseks. Ebanormaalne olukord on tekkinud ametiühinguklubide filmidega, samuti ka kinoaparatuuriga varustamise alal. Kultuuriministeerium ei abista ametiühinguid eriettevalmistuse saanud kultuuritöötajate kaadriga varustamise osas. Me palume NSV Liidu Kultuuriministeeriumi need küsimused läbi arutada ja vajalikud abinõud tarvitusele võtta.

Suured ülesanded kerkivad ametiühingute ette seoses koolide töö ümberkorraldamisega. Nad peavad kooli igati abistama korralikult teaduse aluseid tundvate igakülgsetel haritud ning ühtlasi süstemaatiliseks füüsiliseks tööks võimeliste inimeste ettevalmistamisel. Paljud ettevõtted ja ametiühinguorganisatsioonid on hakanud koole rohkem abistama õpilastes töövilmuste kasvatamisel. Neid positiivseid kogemusi on tarvis laialdaselt levitada, on tarvis arendada ettevõtete šeflust koolide suhtes. Ametiühinguorganisatsioonid peavad hoolitsema selle eest, et ettevõtetes loodaks õppetsehhe ja -jaoskondi, et koole abistataks töökodade ja õppekabinettide sisustamisel. Ametiühingud peavad koolidele rohkem kaasabi osutama pikendatud päevaga gruppide arvu suurendamisel ning õpilaste sooja toiduga varustamise organiseerimisel. Rohkem on vaja hoolitseda nõukogude õpetajate eest. Koolide töö ja laste kasvatamise küsimusi on soovitatav arutada ametiühingute ja töötajate koosolekutel.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad arvesse võtma seda, et kooli ümberkorraldamisega kasvab oluliselt ettevõtete ja nende ühiskondlike organisatsioonide osatähtsus noorte igakülgse kasvatamisel, eluks ja ühiskondlikult kasulikuks tööks ettevalmistamisel. Tehas, vabrik, ehitusettevõtte, sovhoos ja kolhoos peab saama noortele teiseks kooliks, nende ülesandeks on anda noortele kutseline ettevalmistus ning kasvatada neis austust töö vastu, töölise kutseala vastu, kasvatada neis kommunistlikku moraali. Just siin saavad noored töökarastuse, siin kasvatatakse neid tööliklassi ja kolhoositalurahva kuulsusrikaste traditsioonide vaimus.

Ametiühinguorganisatsioonid — koos komsomoliga — on kohustatud kaheksaklassilise kooli ja tehnilise kutsekooli lõpetajate eest kõigiti hoolt kandma, on kohustatud kaasa aitama, et neist saaksid kvalifitseeritud töölised, neid on vaja laiemalt kaasa tõmmata ühiskondlikku ellu, on vaja toetada noorte püüdlusi hariduse jätkamise osas. Kõigiti on vaja kaasa aidata ka kõrgema kooli ümberkorraldamisele.

Laste eest hoolitsemine on meie maal üldrahvalik ülesanne. Ametiühinguorganisatsioonid teevad suurt tööd laste puhkuse ja vaba aja veetmise organiseerimisel. Märksa on laienenud pioneerilaagrite võrk. Aruandeaaja jooksul on saadetud pioneerilaagritesse ligi 14 miljonit last. Vastavalt partei XXI kongressi otsustele peavad ametiühingud ka edaspidi pioneerilaagrite võrku laiendama, nende ülalpidamist parandama, peavad pioneerilaagrites hästi organiseerima õpilaste puhkuse veetmise, peavad arendama ja täiustama ametiühingute kultuuri-asutuste kooliväliseid tööd.

Ametiühingute tähtsaks ülesandeks on kehakultuuri ja spordi igakülgne arendamine. Aruandeperioodil on ametiühingud sel alal suure töö ära teinud. Kehakultuurlaste arv on suurenenud rohkem kui kahe ja poole miljoni võrra ning ulatub nüüd ligi 8 miljonini. Ametiühingute vabatahtlikud spordiühingud on ette valmistanud 2 400 000 järgusportlast ja 3700 meistersportlast. Ametiühingute sportlased esinevad edukalt suurte üleliidulistel ja rahvusvahelistel võistlustel. Suuremat tähelepanu on ametiühingud hakanud osutama ka turismi arendamisele. 1958. aastal võttis meie maal turismimatkadest osa üle miljoni töölise ja teenistuja.

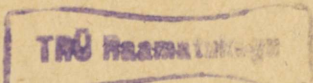
Möödunud aastal viisid ametiühingud läbi oma vaba-
tahtlike spordiühingute ümberkorraldamise. Üleliiduliste
tootmisalade järgi organiseeritud ühingute asemel loodi
igas liiduvabariigis territoriaalne spordiühing. Praktika
näitab, et see ümberkorraldamine võimaldab kehakul-
tuuritööd paremini organiseerida, kaadrit, rahalisi ja
materiaalseid vahendeid ning spordiehitisi õigemini ära
kasutada.

Laia ühiskondliku aktiivi kaasatõmbamiseks kehakul-
tuuri ja spordi juhtimisele otsustasid NLKP Keskkomitee
ja Nõukogude valitsus kaotada riiklikud kehakultuuri- ja
spordikomiteed ning luua NSV Liidu spordiühingute ja
-organisatsioonide liidu. Selle liidu ülesandeks on keha-
kultuuriliikumist suunata ja koordineerida. Liidu töö
kehakultuuri ja spordi juhtimisel tuleb korraldada nii, et
sellest võtaksid aktiivselt osa ametiühingud ja kommu-
nistlik noorsooühing.

Ametiühingud ja kommunistlik noorsooühing on kohus-
tatud hoolitsema selle eest, et kehakultuuriliikumine
omandaks tõesti massilise ulatuse, nad peavad sellesse
rohkem töötajaid, eriti noori, kaasa tõmbama ning saavu-
tama nõukogude sportlaste spordimeisterlikkuse edasise
tõusu. Spordiühinguid ning nende organisatsioone ette-
võtetes ja asutustes on tarvis aktiivsemalt abistada.

Ametiühingud peavad kõigiti parandama töötajate hul-
gas tehtavat kasvatus- ja massilist kultuuritööd ning
tõhusamalt võitlema inimeste teadvuses esinevate mine-
viku igandite vastu. Meie maa töötajatele on omane
kõrge teadlikkus. See avaldub selles, et nad kannavad
määratu suurt hoolt Nõukogude riigi tugevdamise eest,
avaldub nõukogude töölisklassi, kolhoositalurahva ja
haritlaskonna kangelaslikus töös, laialdases sotsialistliku
võistluse arendamises. Ühtlasi peame silmas pidama, et
inimeste teadvuses püsivad veel visalt mõned kapitalis-
mile omase vana eluviisi igandid. Meil leidub veel ini-
mesi, kes ei taha ausalt töötada. Ikka veel ei ole kadunud
niisugused nähtused, nagu huligaansus, purjutamine,
spekulatsioon, avaliku korra rikkumine. Meie ühiskonnas,
kus on likvideeritud kodanliku ideoloogia ja moraali
baas, kus jäädavalt on likvideeritud eksploatatsiooni ike
ning talumatult rasked töö- ja elutingimused, mis neid
pahesid tekitasid, on need nähtused täiesti lubamatud.

Üksikute isikute ühiskonnavastaste tegude vastu võit-

lemisele on vaja laiemalt kaasa tõmmata töotajaid endid. See on üks tähtsamaid ametiühingute ülesandeid. Ettevõtetes, ehitustöödel, sovhoosides ja asutustes peavad ametiühinguorganisatsioonid koos kommunistliku noorsooühinguga looma sallimatuse ja avaliku põlguse õhkkonna põhjuseta töölt puudujate, joodikute, huligaanide ja avaliku korra rikkujate suhtes. Nende suhtes avaliku arvamuse loomiseks ja inimeste kasvatamiseks on tarvis senisest suuremal määral kasutada tööliste koosolekuid ettevõtetes, majaelanike koosolekuid, samuti ajakirjandust, raadiot ja muid abinõusid.

Mineviku igandite vastu võitlemise alal tuleb tõsta seltsimehelike kohtute osatähtsust. Mõningad meie töotajad on hakanud arvama, et seltsimehelikud kohtud on oma ülesande täitnud ja iganenud. See pole õige. Seltsimehelikke kohtuid peame ka edaspidi laialt kasutama — inimeste kasvatamiseks, ühiskonnavastaste tegude, töödistsipliini rikkumiste jne. ärahoidmiseks. Praegu on väljatöötamisel uus seltsimehelike kohtute põhimäärus. Selle alusel peavad ametiühinguorganisatsioonid seltsimehelike kohtute tööd elustama ja suunama nende tähelepanu nii tootmistööga seotud küsimuste kui ka elukondlikku laadi küsimuste läbiarutamisele, avaliku käitumise normide rikkumise ärahoidmisele.

Ka ettevõtete, asutuste ja majavalitsuste juurde avaliku korra kaitseks rahvamalevate loomisest ja nende tööorganiseerimisest peavad ametiühinguorganisatsioonid aktiivselt osa võtma.

Suuremat tähelepanu peavad ametiühinguorganisatsioonid pöörama usuvastasele propagandale. Mõningates ametiühinguorganisatsioonides esineb siiaamaani selle töö alahindamist, seda ei tehta huvitavalt, seda ei tehta nõutava aktiivsusega. Neil teemadel peetakse liiga vähe kvalifitseeritud loenguid, vähe antakse välja populaarseid raamatuid. Peab ütlema, et kino, teatri ja kunstilise isetegevuse liinis tehakse veel vähe ateistlikku propagandat. Ametiühinguorganisatsioonide, samuti ka kultuuritöotajate tegevust töotajate ateistliku kasvatuse alal on tarvis aktiveerida.

Suurt osa uue inimese kasvatamisel etendavad kirjandus ja kunst. Viimastel aastatel on meie maal loodud suur hulk häid kirjandusteoseid, on suurenenud filmide tootmine, teatrite repertuaar on kujunenud mitmekülge-

maks. Moskvas korraldatakse liiduvabariikide kirjanduse ja kunsti dekaade, mis annavad tunnistust Nõukogude Liidu rahvaste kultuuri tõelisest õitsengust. Partei XXI kongressil anti nõukogude kirjanduse ja kunsti saavutustele positiivne hinnang.

Häid kirjandusteoseid, teatrilavastusi ja filme töölisklassi elust ja tööst ei looda aga ikka veel küllaldasel määral. Suured on nõukogude draamakirjanike ja heliloojate võlad kunstilisele isetegevusele vajaliku repertuaari loomise osas. Töölisklubidel on puudus headest näidenditest ja lauludest.

Me tahame, et töölisklassi ja kõigi töötajate hoogne võitlus seitsme aasta plaani hiiglaslike ülesannete täitmisel leiaks täisväärtusliku kajastuse meie kirjanduses ja kunstis. Selleks on vaja kõigiti laiendada ja tihendada kirjanike, kunstnike, heliloojate, teatri- ja filmitegelaste sidemeid tehaste, vabrikute, kaevanduste, ehitusettevõtete ja sovhooside kollektiividega.

Suurt osa ametiühingute kasvatustöö paremale järjele tõstmisel peab etendama ametiühinguline ajakirjandus. Meie ajakirjanduse võrk on aruandeperioodi jooksul märksa kasvanud. Kui 1954. aastal oli ametiühingutel 6 keskajalehte ja -ajakirja, siis praegu on meil 11 keskajalehte ja 22 -ajakirja, nende ühekordne tiraaž ulatub üle 5 miljoni eksemplari. Ametiühingute kirjastus annab igal aastal välja sadu raamatuid ja brošüüre kogutiraažiga ligi 7 miljonit eksemplari. Ametiühingulist ajakirjandust, samuti ka ametiühingute kirjastuse tööd eesrindlikke kogemusi propageerivate brošüüride väljaandmise alal on tarvis ka edaspidi parandada.

Seltsimehed! Kommunistlik partei ja Nõukogude valitsus abistavad ja toetavad pidevalt ametiühinguid töötajate hulgas kultuuri- ja kasvatustöö organiseerimisel. Vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusele 15. juulist 1958 on kõigi kultuuriasutuste ülalpidamine pandud majandusorganitele. See aitab kaasa kasvatustöö baasi kindlustamisele ja laiendamisele. Peale selle võttis NSV Liidu Ministrite Nõukogu hiljuti ÜAUKN-i palvel vastu määruse, mille järgi ametiühingud saavad majandusorganitelt summasid kultuuri- ja sporditöö vajadusteks. Ametiühingud on kohustatud need summad ratsionaalselt ära kasutama tööliste ja teenistujate hulgas tehtava massilise kultuuritöö edasiseks parandamiseks.

Ametiühingute kasvatustöö peab olema täies ulatuses suunatud seitsme aasta plaani ülesannete aktiivsele propageerimisele, partei XXI kongressi ajalooliste otsuste ja nende eduka elluviimise teede selgitamisele.

Töötajate kommunistlik kasvatamine on nõukogude ametiühingute tähtsamaid ülesandeid. Nad peavad kasvatustööd püsivalt ja järjekindlalt tõhustama, kasutades kõiki mitmekesiseid kasvatustöö vorme ning rahvahuljade kommunistliku ülesehitustöö suurte plaanide täitmisele mobiliseerimise vahendeid.

IV. KÕIGITI PARANDADA AMETIUHINGUTE ORGANISEERIMISTÖÖD

Seltsimehed! Kommunismi laiahaardelise ehitamise grandioosete ülesannete eduka täitmise tähtsaimaks tingimuseks on rahvahulkade loova initsiatiivi, aktiivsuse ja endaalgatuse edasiarendamine, nende veelgi ulatuslikum kaasatõmbamine riigi juhtimisele. Partei XXI kongress rõhutas, et vastavalt meie maa edasiliikumisele kommunismile areneb veelgi ulatuslikumalt sotsialistlik demokraatia, suureneb veelgi ühiskondlike massiorganisatsioonide, sealhulgas ka ametiühingute osatähtsus, pidevalt laieneb nende tegevusväli.

Nõukogude ametiühingud on kõige massilisemad töötajate organisatsioonid ja kujutavad endast suurt ühiskondlik-poliitilist jõudu. Praegu on nende ridades 52 780 000 töelist ja teenistajat, s. o. 12 360 000 inimese võrra rohkem kui XI kongressi eel. Ametiühingute ridade kasv peegeldab sotsialistliku majanduse ja kultuuri tormilist arenemist, rahvamajanduses töötavate tööliste ja teenistujate arvu suurenemist, laiade töörahva hulkade organiseerituse ja teadlikkuse edasist tõusu.

Aruandeperioodil suurenes ametiühingute osa majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös, rikastus nende tegevuse sisu, täiustused nende töö vormid ja meetodid.

Ametiühinguorganisatsioonide töö on rajatud põhikirja sätete range täitmise alusele, ulatusliku demokraatia ja kollektiivse juhtimise printsiipide alusele. Ametiühinguorganite aruandlused ja valimised toimusid ettenähtud tähtaegadel. Korrapäraselt kutsuti kokku UAUKN-i, ametiühingukomiteede ja -nõukogude pleenumid ning

ametiühinguliikmete koosolekud, kus arutati ametiühingutöö tähtsaimaid küsimusi. ÜAUKN suunas mitmeid ametiühingute tegevuse edasise parandamisega seotud küsimusi eelnevaks arutamiseks ametiühinguorganisatsioonidele ja laiale aktiivile. ÜAUKN, paljud ametiühingute keskkomiteed ja nõukogud andsid oma tegevusest aru ettevõtete ja ehituste ametiühingute koosolekutel.

Paranes ametiühingu-algorganisatsioonide tegevus, suurenes nende mõju ettevõtete ja ehitusobjektide töö kõigis lõikudes. Olles otseselt seotud tootmisega ja töötajate hulkadega, kujutavad algorganisatsioonid endast ametiühingute alust. Praegu on meil 440 000 ametiühingu-algorganisatsiooni. Suurt osa nende töö parandamisel etendasid ametiühingu käitis- ja kohaliku komitee õiguste ning alaliste tootmisnõupidamiste põhimäärused ja teised tarvituselevõetud abinõud.

Ametiühinguorganisatsioonid võtavad aktiivselt osa ettevõtete tootmis- ja finantsplaanide väljatöötamisest ja töö organiseerimise küsimuste lahendamisest, tõmbavad ulatuslikumalt töölisi ja teenistujaid kaasa tootmise juhtimisele. Enamikus ettevõtetes ja ehitusobjektidel muutusid ametiühingud rahvahulkade tõelisteks organiseerijateks, nad mobiliseerivad neid oskuslikult võitlusele tootmise edendamise eest, hoolitsevad tööliste ja teenistujate töö- ja elutingimuste parandamise, nende kultuurilise teenindamise ja kasvatamise eest. Nende hulka kuuluvad Leningradi Ižorski tehase, Moskva Vladimir Iljitši nimelise tehase, Stalingradi traktoritehase, Uraali masinaehitustehase, Tšeljabinski metallurgiatehase, Taškendi tekstiilikombinaadi, Gorki autotehase ja paljude teiste ettevõtete, ehitusobjektide ja asutuste ametiühinguorganisatsioonid.

Viimastel aastatel kasvas tunduvalt ametiühinguaktiiv. Sellesse kuulub praegu 3 500 000 käitis-, kohalike ja tsehhikomiteede liiget, 1 380 000 rühmaorganisaatorit, 7 000 000 käitis- ja kohalike komiteede komisjonide liiget, ühiskondlikku kontrolöri, kindlustusdelegaati jne. Need on suurepärased entusiastid — töölisel ja teenistujad, kes arendavad laialdast ametiühingutööd, ühendades oskuslikult oma ühiskondlikke kohustusi viljaka tootmistööga. Nad tunnevad hästi ja väljendavad õigesti rahvahulkade nõudmisi ja vajadusi. Ametiühinguaktiivi kasvus ja temaga tehtava töö täiustamises peituvad suured või-

malused kogu ametiühingute mitmekülgse tegevuse edasiseks parandamiseks.

Siiski esineb ametiühingu-algorganisatsioonide töös veel rohkesti puudusi. Mõned ametiühingute käitis- ja kohalikud komiteed ei kasuta neile antud suuri õigusi ja võimalusi mõju avaldamiseks ettevõtete tegevusele ja töötajate teenindamise parandamisele, ei kaitse alati aktiivselt tööliste ja teenistujate seaduslikke õigusi. Paljud ametiühinguorganisatsioonid töötavad nõrgalt ametiühinguliikmetega, ei tõmba neid küllaldaselt määral kaasa ühiskondlikule tegevusele, ei juhi rahuldavalt ametiühingute tsehhikomiteesid ja rühmi.

UAÜKN, ametiühingute nõukogud ja komiteed peavad ka edaspidi igati tõstma ametiühingu-algorganisatsioonide osatähtsust, parandama nende tööd ja toetama nende initsiatiivi, asjalikult aitama neid nende ette seatud ülesannete lahendamisel.

Teatavasti viidi aruandeperioodil seoses tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise reorganiseerimisega läbi ametiühingute ümberkorraldamine. See võimaldas kõrvaldada puudusi, milliseid põhjustas varem eksisteerinud liigne tsentraliseeritus praktiliste küsimuste lahendamisel ning kohalike ametiühinguorganite ja -algorganisatsioonide tegevuse liigne reglementeerimine ülaltpoolt. Ümberkorralduse tulemusel viidi ametiühinguorganisatsioonide operatiivse juhtimise raskuspunkt üle kohtadele — vabariikidesse, krais, oblastitesse. Muutus kesk- ja kohalike ametiühinguorganite tegevuse iseloom, viidi läbi mitmete ametiühingute ühendamine ja nende struktuuri täiustamine, samuti koondati palgalist aparati.

Ametiühingute ümberkorraldamise eesmärgiks oli juhtimise lähendamine ametiühingu-algorganisatsioonidele. See eesmärk saavutati vabariiklike, kraide ja oblastite ametiühingunõukogude ning -komiteede osatähtsuse tõstmisega, mis toimus ametiühingute tootmisalase ja harudejärgse ülesehituse printsiibi säilitamise alusel. Selline ülesehitus kindlustab ametiühingutöö majandusharuliste küsimuste tsentraliseeritud lahendamise õiget kooskõlastamist, eri kutsealade tööliste ja teenistujate mitmesuguste tootmis- ja elutarbeliste tingimuste iseärasuste kõige täielikumalt arvestamist ning kohalike ametiühinguorganite initsiatiivi ja endaalgatuse arendamist.

Elu on näidanud, et läbiviidud ümberkorraldus on end

täielikult õigustanud. See aitas kaasa ametiühingute organiseerimis- ja kasvatustöö paranemisele, nende osatähtsuse suurenemisele majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös. Ametiühingute nõukogud näitavad nüüd üles suuremat algatusvõimet rahvamajanduse arendamise pakiliste küsimuste ülestõstmisel ja lahendamisel, juhivad konkreetsemalt kohalikke ametiühinguorganisatsioone. Rohkesti positiivset on Ukraina, Usbeki ja Gruusia vabariiklike, Moskva linna, Moskva oblasti, Lenigradi, Kiievi, Sverdlovski, Baškiiri, Tšeljabinski, Krasnodari ja teiste ametiühingute nõukogude töös.

Kuid kõikjal pole olukord veel kaugeltki niisugune. Mõned ametiühingute nõukogud pole veel lahti saanud vanadest, oma aja äraelanud töövormidest ja -meetodeist. Nad tegelevad endiselt mitteküllaldase aktiivsusega eluliselt tähtsate küsimustega, ei toetu majandusharulistele ametiühingukomiteedele, omavad nõrka sidet ettevõtete ning ehituste ametiühinguorganisatsioonidega. Tõsiseid puudusi esineb eriti Moldaavia ametiühingute nõukogu töös. Pidades palju istungeid ja nõupidamisi ning koostades palju direktiive, süvenes ametiühingute nõukogu juhtkond (endine esimees sm. Oleinik) vähe ettevõtete ja ehitusobjektide tootmisellu, osutas vähe praktilist abi käitiskomiteedele. Paljudes vabariigi ettevõtetes töötavad mitterahuldavalt alalised tootmisnõupidamised. Ametiühingute nõukogul ei ole küllaldast sidet rahvamajanduse nõukoguga, ta ei tõsta selle ega vabariigi nõukogude organite ees üles ettevõtete ja ehitusobjektide tegevuse parandamise, töökaitse alal ja töötajate elutarbelises teenindamises esinevate puuduste kõrvaldamise pakilisi küsimusi. Ametiühingute nõukogu ei ilmuta teravust ja printsiipiaalsust oma töös. 1958. aastal püüdis ametiühingute nõukogu kolmel korral arutada töökaitse olukorda ehitusmaterjalide tööstuse valitsuse ettevõtetes, kuid ei saanud seda teha, sest valitsuse juhataja sm. Trojan ei ilmunud ühelgi korral ametiühingute nõukogu nõupidamisele. UAÜKN-i presiidium arutas Moldaavia ametiühingute nõukogu töö küsimust ja võttis tarvitusele abinõud selle parandamiseks.

Tõsiseid puudusi esineb Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu tegevuses. Selle juhtivad töötajad (endine esimees sm. Illisson) ei tegelnud ametiühinguorganisatsioonide tegevuse parandamisele suunatud elava organiseeri-

mistööga, harva viibisid ettevõtetes ja ehitusobjektidel, neil esines puudusi töös kaadriga.

UAUKN püüdis nii mõndagi teha ametiühingute nõukogude abistamiseks, kuid nähtavasti ei teinud kõike vajalikku selleks, et iga ametiühingute nõukogu töö oleks nõutaval tasemel.

Meie ülesandeks on järjest parandada ametiühingute nõukogude tööd. Peamiseks nende tegevuses peab olema võitlus iga ettevõtte ja iga majanduspiirkonna seitsme aasta plaani ülesannete eduka täitmise eest. Ametiühingute nõukogud on kohustatud süstemaatiliselt parandama kohalike ametiühinguorganite ja -algorganisatsioonide juhtimist, aktiivsemalt osa võtma rahvamajanduse nõukogude ja teiste majandusorganite tööst, üles näitama rohkem initsiatiivi, järjekindlust ja printsiipialust rahvamajanduse arendamise, töötajate elutarbelise ning kultuurilise teenindamise parandamise küsimuste ülestõstmisel ja lahendamisel.

Pärast juhtimise raskuspunkti üleviimist kohtadele muutus oluliselt ametiühingute keskkomiteede töö iseloom. Nad koondavad oma tähelepanu nüüd tähtsaimate üldrahvamajanduslike küsimuste lahendamisele, võtavad osa majandusharude arendamise planeerimisest, töötavad välja töö organiseerimise, töötasu ja töökaitse parandamise abinõusid, levitavad eesrindlaste kogemusi, organiseerivad rahvusvahelisi sidemeid. Nõukogude ametiühingud kuuluvad oma keskkomiteede kaudu rahvusvahelisesse ametiühingute koondistesse ja teevad seal kasulikku tööd. Vastavalt uutele ülesannetele korraldati keskkomiteede aparaat ümber ning koondati seda tunduvalt.

Paljud keskkomiteed organiseerivad uutes tingimustes oma tööd õigesti. Ka edaspidi on tarvis parandada ametiühingute keskkomiteede tegevust. Ametiühingute keskkomiteede ülesanne seisab selles, et aktiivselt osa võtta plaani- ja majandusorganites antud tööstus- ja majandusharude ning kultuurialade arendamise jooksvate ja perspektiivplaanide, uute töö tasustamise süsteemide, tariifivõrkude, palgamäärade ning tariifi- ja kvalifikatsiooni-teatmike väljatöötamisest ja läbivaatamisest; välja töötada ja kehtestada ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirju ning norme; üldistada ja levitada eesrindlaste tootmiskogemusi, samuti ametiühinguorganite ja -algorganisatsioonide kogemusi; suunata teaduslik-tehniliste ühin-

gute tegevust; tugevdada ja laiendada sidemeid vastavate ametiühingutega välismaal.

ÜAUKN peab rohkem abistama keskkomiteesid, et nad oma tööd õigesti organiseeriks. Samuti on tarvis, et ametiühingute nõukogud oleksid tihedas sidemes keskkomiteedega ning tõstaksid nende ees üles küsimusi, mis puudutavad üht või teist rahvamajandusharu ja vajavad lahendamist üleliidulises ulatuses. Me peame kindlustama õige, kooskõlastatud töö ametiühingute keskkomiteede ja nõukogude vahel.

Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise reorganiseerimine lõi soodsad tingimused ametiühingute vabariiklike komiteede, krai- ja oblastikomiteede edukaks tööks. Neist on paljud oma tegevust juba tunduvalt parandanud. Ka edaspidi tuleb tõsta nende osatähtsust ametiühingu-algorganisatsioonide juhtimisel, tugevdada nende sidemeid rahvamajanduse nõukogude tootmisvalitsustega.

Partei XXI kongress rõhutas, et ametiühingud võivad edukalt täita neile pandud ülesandeid ainult organiseerimistöe taseme edasise tõstmise tingimustes, toetudes sealjuures laiale aktiivile ja arendades ametiühinguliikmete endaalgatust. Kogu ametiühingute organisatsiooniline tegevus peab olema allutatud rahvahulkade mobiliseerimisele seitsme aasta plaani ülesannete edukale täitmisele.

Viimastel aastatel viivad ÜAUKN, keskkomiteed ja ametiühingute nõukogud järjekindlalt ellu ametiühinguorganite struktuuri lihtsustamise ja palgalise aparadi koondamise joont. Hiljuti me toetasime Kirgiisi, Turkmeeeni ja Valgevene ametiühingute nõukogude ettepanekuid ametiühinguorganite struktuuri lihtsustamiseks neis vabariikides. Selle tulemusel likvideeriti mõnede oblastite ametiühinguorganid ja koondati palgalist aparati. Ja see tuli asjale ainult kasuks.

Kuid vaatamata sellele on ametiühinguaparaat veel suur. Ametiühingutes on veel juhtivaid töötajaid, kes ei taotle struktuuri täiustamist ja endaalgatuse arendamist töös, vaid ametiühinguorganite ja palgalise aparadi suurendamist. ÜAUKN-ile saabub palju taotlusi uute ametiühinguorganite loomiseks, koosseisude suurendamiseks ja nende ülalpidamiseks täiendavate vahendite eraldamiseks. Armeenia ametiühingute nõukogu moodustas möödunud aastal isegi ilma ÜAUKN-i loata kaks vabariiklikku komiteed, pidas ülal reas ametiühingu käitis- ja kohalikes

komiteedes vabastatud töotajaid üle ettenähtud normide, suurendas palgaliste töötajate arvu kultuuriasutustes. Täolis fakte esineb ka reas teistes organisatsioonides.

See kõik tuleb sellest, et mõned ametiühingutöötajad alahindavad aktiivi tähtsust ja tuginevad sellele vähe, püüavad teha kogu töö palgalise aparraadi jõududega. On arusaadav, et see takistab endaalgatuse arenemist ja järelikult ka ametiühingute töö edasist paranemist.

Igati parandades kõigi ametiühinguorganite tegevust, peame me pidevalt lihtsustama nende struktuuri ja koon-dama palgalist aparraati, tõmbama ametiühingutööle uusi töötajate hulki, hoolitsevalt kasvatama ja õpetama aktiivi.

Ametiühingute edukas tegevus oleneb suurel määral kaadri õigest valikust, paigutamisest ja kasvatamisest. Aruandeperioodil edutati ametiühingutes juhtivale tööle palju uusi, ühiskondliku töö kooli läbiteinud töötajaid. Praegu omavad 99% ametiühingute keskkomiteede ja nõukogude esimeestest kõrgemat ja keskharidust. Mär-gatavalt on tugevdatud ametiühingute vabariiklike, kraide ja oblastite nõukogude ja komiteede juhtijate koosseisu. Palju värsket jõudu valgus ametiühingute käitis- ja koha-likesse komiteedesse. Ametiühinguorganitesse valitud uutest koosseisudest moodustavad kaks kolmandikku töö-lised ja insener-tehnilised töötajad tootmisest. Viimastel aastatel paranes ametiühingukaadri ettevalmistamise ja tema teadmiste täiendamise süsteem. Suurenes õppijate arv Moskva ametiühinguliikumise kaugõppe kõrgemas koolis, organiseeriti ametiühingutöötajate ettevalmista-mise ja kvalifikatsiooni tõstmise kuuekuulised kursused, korraldati spetsiaalseid kursusi-seminare ametiühingute keskkomiteede ja nõukogude esimeestele, sekretärilede ja teistele töötajatele.

Kuid töös kaadriga esineb meil veel tõsiseid puudusi. Mõnede ametiühingute nõukogude ja komiteede aparra-dis on vähe töötajaid, kes hästi tunneksid konkreetset ökonomikat ja ametiühingutöö praktikat. Puudulikult edutatakse veel juhtivale ametiühingutööle noori tööta-jaid. Tööd ametiühingu kaadriga tuleb ka edaspidi paran-dada, julgemalt edutada juhtivatele kohtadele kogemus-tega eesrindlikke töölisi, insenere, tehnikuid, naisi, kellel on autoriteet töötajate hulgas. Sealjuures tuleb hoolikalt suhtuda ka vanasse kogenud kaadrisse, kes temale usal-datud tööga hästi toime tuleb.

Organiseerimistöö õige korraldamise tähtsaimaks tingimuseks on täitmise kontroll. NLKP Keskkomitee 1957. aasta detsembripleenum juhtis õigesti tähelepanu sellele, et UAUKN kontrollib nõrgalt oma otsuste täitmist. Ametiühinguorganid, sealhulgas UAUKN, võtavad vastu palju otsuseid, sageli aga sellega ka rahulduvad, ei kindlusta nende täitmist igapäevase organiseerimistööga.

UAUKN püüdis neid puudusi kõrvaldada. Tema töötajad sõidavad nüüd otsuste täitmise kontrollimiseks ja abistamiseks sagedamini välja kohtadele. UAUKN-i preidium arutab süstemaatiliselt ametiühinguorganite aruandeid. Mõnede ametiühinguorganite kogemusi arutati ametiühingute keskkomiteede ja nõukogude esimeeste nõupidamistel. Ei saa aga öelda, et oleksime selles osas esinevaid puudusi juba kõrvaldanud. Me peame ka edaspidi parandama kontrolli otsuste täitmise üle ning taotlema, et need tõepoolest kujuneksid kõigi ametiühinguorganite — alates ülevalt kuni alla — organisatsioonilise tegevuse aluseks.

Aruandeperioodil toimusid ametiühingute tegevuses olulised muutused. Laienesid nende õigused ja suurenes nende osatähtsus kogu meie maa elus. See kõik nõuab muudatuste ja täienduste tegemist NSV Liidu ametiühingute põhikirjas. See küsimus kantakse kongressile ette eriettekanadena.

Ametiühingute tegevuse materiaalseks aluseks on ametiühingu eelarve, mille tulud koosnevad peamiselt liikmemaksudest. Koos ametiühingute ridade kasvu ning tööliste ja teenistujate palga tõusuga suurenevad järjekindlalt ka ametiühingu eelarve tulud. 1958. aastal suurenesid need 1954. aastaga võrreldes 30% võrra. Käesoleval aastal moodustab ametiühingu eelarve üle 7 miljardi rubla.

UAUKN võttis tarvitusele abinõud finantsalase töö parandamiseks ametiühingutes. Vähendati kulutusi palgalise aparadi ülalpidamiseks. Algorganisatsioonide tööks suunatavad vahendid suurenesid aruandeperioodil 52-lt protsendilt kuni 74,6 protsendini ametiühingu liikmemaksude üldsummast. Me oleme kohustatud ka edaspidi kokku hoidma ühiskondlikke vahendeid, rohkem suunama neid ametiühinguliikmete teenindamiseks.

UAUKN-i, ametiühingute keskkomiteede, nõukogude ja kõigi ametiühinguorganite ülesanne seisab selles, et pide-

valt parandada ametiühingute organiseerimistööd, järjekindlalt tõsta nende kui rahvahulkade võitlusvõimeliste organiseerijate ja kasvatajate osatähtsust, rangelt kinni pidada ametiühingudemokraatia printsiipidest ja normidest, rajada ametiühingute tööd veenmismeetodite alusele, tööliste ja teenistujate aktiivsuse ja endaalgatuse, kriitika ja enesekriitika igakülgse ja laialdase arendamise alusele. Ametiühingud peavad oma tööd tegema konkreetse, asjalikkuse ja kõrge vastutuse vaimus neile usaldatud ülesannete eest, pidama võitlust bürokraatismi vastu, tähelepanelikult reageerima töötajate nõudmistele ja vajadustele.

Partei XXI kongress märkis, et käesoleva seitseaastaku tähtsaimaks ülesandeks on võitlus nõukogude korra edasise tugevdamise eest, meie rahva ühtsuse ja monoliitsuse, sotsialistliku demokraatia arendamise, tööliste ja talupoegade liidu ja NSV Liidu rahvaste sõpruse igakülgse tugevdamise eest. Ametiühingute ülesandeks on kõigi jõududega kaasa aidata selle ülesande lahendamisele.

Selleks tuleb pidevalt parandada ametiühinguorganisatsioonide tööd, sihikindlalt taotleda, et ametiühingud avaldaksid viljastavat mõju majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö ülesannete edukale lahendamisele. Kogu ametiühingute organiseerimistööd ja mitmekülgset tegevust peab läbima võitlusvaim ja see peab olema suunatud seitsme aasta plaani elluviimisele ning uute võitude saavutamisele kommunismi ehitamisel.

V. NÕUKOGUDE AMETIÜHINGUTE RAHVUSVAHELISTEST SIDEMETEST JA AMETIÜHINGUTE VÕITLUSEST RAHU EEST

Seltsimehed! Partei XXI kongressi otsuseid läbib Nõukogude Liidu rahuarmastava välispoliitika vaim. Kongress rõhutas, et käesoleva seitseaastaku tähtsaimaks ülesandeks rahvusvaheliste suhete alal on järjekindel võitlus rahu ja rahvaste julgeoleku säilitamise ja kindlustamise eest erineva sotsiaalse süsteemiga maade rahuliku koeksisteerimise leninliku printsiibi alusel, kurss „külma sõja“ lõpetamisele ja rahvusvahelise pinevuse lõdvendamisele ning sotsialistliku maailmasüsteemi ja vennasrahvaste ühenduse tugevdamine. Partei kongressi poolt kin-

nitatud seitsme aasta plaan on rahuliku ülesehitustöö plaan. Selle täitmine etendab määratu suurt osa kaasaja põhiprobleemi — üldise rahu säilitamise probleemi — lahendamisel.

Kõigis maades on hästi teada Nõukogude Liidu tohutud jõupingutused, mille eesmärgiks on rahu säilitamine ja kindlustamine. Nõukogude valitsus on korduvalt teinud ettepanekuid ja astunud praktilisi samme relvastatud jõudude ja relvastuse vähendamiseks; ta võitleb väsimatult tuumarelvakatsetuste lõpetamise eest, tuumarelva tootmise ja rakendamise keelamise, „külma sõja“ likvideerimise ja kõigi rahvusvaheliste probleemide rahuliku lahendamise eest. Eriti suur tähtsus rahu kindlustamise seisukohalt on Nõukogude valitsuse ettepanekutel, mis käsitlevad Berliini küsimust ja Saksamaaga rahulepingu sõlmimist. Kogu nõukogude rahvas kiidab palavalt heaks ja toetab Nõukogude valitsuse tarka välispoliitikat. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Kuid NSV Liidu rahuinitsiatiivile avaldavad pidevat vastupanu lääneriikide valitsevad ringkonnad, eelkõige Ameerika Ühendriikide imperialistid, kes ajavad uue sõja ettevalmistamise poliitikat. Need ringkonnad jätkavad rahvusvahelise atmosfääri kuumakskütmist. Seda tõendavad eriti NATO järjest uued otsused, mis on suunatud intensiivsemale võidurelvastumisele, Ameerika aatomi- ja raketrelvabaaside loomine reas maades, „sõja piiril“ püsimise meeletu poliitika, ameerika ja teiste imperialistide otsene vahelesegamine teiste riikide siseasjadesse.

Neis tingimustes on töötajate ja ametiühingute esmajärguliseks ülesandeks rahu kaitsmine. Rahvusvahelise olukorra tervendamine ja riikide vastastikuste suhete parandamine peab olema mitte ainult valitsuste, diplomaatide ja parlamenditegelaste tegevussfääriks, vaid ka töörahva massiorganisatsioonide tegevussfääriks. Mida laiemalt võtavad nende suurte eesmärkide eest peetavast võitlusest osa töörahva hulgad, seda suuremad on edu võimalused. Töölisklassi kõige massilisemate organisatsioonide — ametiühingute koostöö aitab kahtlemata suurel määral kaasa rahvaste lähenemisele ja vastastikusele arusaamisele ning uue sõja ohu kõrvaldamisele.

Olles ustavad proletaarse internatsionalismi põhimõtetele, seavad Nõukogude ametiühingud oma rahvusvahelise tegevuse eesmärgiks lõhe likvideerimise maailma

ametiühinguliikumises. Nad võtavad aktiivselt osa Ulemaailmse Ametiühingute Föderatsiooni ja üksikute kutsealade ametiühingute rahvusvaheliste koondiste tegevusest ning hoiavad kontakti rohkem kui 80 maailma maa ametiühingutega.

Nõukogude ametiühinguid seovad vankumatu vennaliku sõpruse sidemed Hiina Rahvavabariigi, Albaania Rahvavabariigi, Bulgaaria Rahvavabariigi, Ungari Rahvavabariigi, Vietnami Demokraatliku Vabariigi, Saksa Demokraatliku Vabariigi, Korea Rahvademokraatliku Vabariigi, Mongoolia Rahvavabariigi, Poola Rahvavabariigi, Rumeenia Rahvavabariigi ja Tšehhoslovakkia Vabariigi ametiühingutega. Sotsialistlike maade ametiühingud vahetavad laialdaselt sotsialistliku ülesehitustöö, tootmise juhtimisest osavõtu, samuti majanduslikust, poliitilisest ja kultuurielust osavõtu kogemusi. See tihe koostöö on oluline panus sotsialistlike riikide vennaliku ühtsuse edasisse kindlustamisse ja sotsialismileeri võimsuse väeramatusse kasvusse. Nõukogude ametiühingutel on sõbralikud sidemed ka Jugoslaavia ametiühingutega.

Uha rohkem tugevnevad meie sidemed Prantsusmaa Üldise Töökonnaföderatsiooniga, Itaalia Üldise Töökonnaföderatsiooniga, India Ülemaalse Ametiühingute Kongressiga, Indoneesia Ametiühingute Keskorganisatsiooniga, Jaapani Ametiühingute Peanõukoguga, Ladina-Ameerika Töötajate Konföderatsiooniga, Tšiili Töötajate Ühtse Ametiühingute Keskusega, Uruguai Töötajate Üldkoondisega ja teiste Ladina-Ameerika maade ametiühingutega, Araabia Ametiühingute Rahvusvahelise Konföderatsiooniga ja Musta Aafrika Töötajate Üldkoondisega. Nõukogude ametiühingud arendavad edukat koostööd rea Inglise, Skandinaaviamaade ja Belgia ametiühingutega, Austraalia Ametiühingute Nõukoguga, Soome Ametiühingute Keskkoondisega, Austria Ametiühingute Koondisega ja teiste maade ametiühingutega. Kogemused näitavad, et need sidemed etendavad suurt osa tööliste rahvusvahelise solidaarsuse arendamisel ja ametiühingute tegevusühtsuse kindlustamisel, soodustavad meie maade töötajate sõpruse tugevnemist ja rahu kindlustamist kogu maailmas.

Tunduvalt on laienenud meie sidemed nende maade ametiühingutega, kelle rahvad võitlevad oma vabaduse ja rahvusliku sõltumatuse eest. Nõukogude ametiühingud peavad oma internatsionaalseks kohuseks toetada venna-

likult nende maade töötajaid nende võitluses kolonialismi — selle meie aja kõige häbiväärsema nähtuse vastu.

Nõukogude ametiühingud astuvad välja heade, sõbralike sidemete kehtestamise eest kõigi ametiühingutega, vaatamata erinevatele sotsiaalsetele ja majanduslikele süsteemidele. Sotsialistlike ja kapitalistlike riikide, asumaade ja sõltuvate riikide ametiühingute ees seisab palju ühiseid küsimusi, mis võivad olla heaks baasiks konkreetsele ja laialdasele koostööle. Nende hulka kuulub kõigepealt võitlus rahu kindlustamise eest, võidurelvastumise ja tuumarelvakatsetuste lõpetamise ja tuumarelva täieliku keelamise eest.

Eri suunaga ametiühingud võivad koos töötada ja peavad seda tegema võitluses kõigi koloniaalse rõhumise vormide ja avalduste vastu. Me oleme arvamusel, et mitte mingid erinevused ideoloogilistes vaadetes ei tohi segada kõigi maade töötajaid ja ametiühinguid ühendamast oma jõudu nende rahvaste õilsaks abistamiseks ja toetamiseks, kes võitlevad kolonialismi vastu ning oma rahvusliku sõltumatus ja selle tugevdamise eest.

On täiesti võimalik ja kasulik vahetada kogemusi erinevate ametiühingute vahel ka sotsiaal-majanduslikul alal, näiteks niisugustes küsimustes, nagu seda on töökaitse, sotsiaalkindlustus, tööliste elamute ehitamine, tööpäeva lühendamine, töötajate kultuurilise meelelahutuse ja puhkuse organiseerimine. Et niisugune koostöö on võimalik, sellest kõneleb erineva sotsiaalse süsteemiga maade ametiühingute osavõtt Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni tegevusest.

Elu ise dikteerib vajaduse tihendada sidemeid kõigi maade ametiühingute vahel. Praegu, kus kahe maailmasüsteemi rahuliku kooseksisteerimise printsiibid võivad töötajate üldise toetuse, tekitab sügavat kahetsust mõnede lääne ametiühinguliidrite hoiak, kes igati seisavad vastu sidemete arendamisele sotsialistlike ja kapitalistlike maade ametiühingute vahel. Töötajate, laiade rahvahulkade huvid nõuavad tungivalt, et need tegelased loobuksid oma positsioonist, mis on kahjulik rahvastevahelise sõpruse arendamisele ja rahu üritusele, ega teeks takistusi ametiühingute rahvusvahelisele koostööle.

Pole meie süü, et seni puudub kontakt Nõukogude ametiühingute ja Ameerika Ühendriikide, Inglismaa ja

Saksa Föderatiivse Vabariigi rahvuslike ametiühingu-keskuste vahel.

Ameerika Ühendriikide ja NSV Liidu vahel on teatavasti sõlmitud kokkulepe kultuuri-, tehnika- ja haridusalaste sidemete loomise kohta. Sellel kokkuleppel on oma positiivsed tulemused. Kerkib küsimus: miks siis mõlema maa kultuuri-, teaduse- ja spordiorganisatsioonid võivad arendada koostööd, töölisorganisatsioonid aga ei või? Kas sidemete taastamine nende vahel ei oleks kasulik ja ei soodustaks suhete paranemist meie maade vahel? Nõukogude ametiühingud omalt poolt avaldavad uuesti valmisolekut sidemete jaluleseadmiseks Ameerika Ühendriikide ametiühingutega, sest see võiks oluliselt mõjustada koostöö ja sõpruse arenemist nõukogude ja ameerika tööliste vahel.

Me märgime rahuldustundega, et viimasel ajal on laienenud sidemed mitmete Nõukogude Liidu ja Inglise ametiühingute vahel. Üksnes viimase kolme aasta jooksul on Nõukogude Liitu külastanud 30 Inglise ametiühingudele-gatsiooni ja 24 Nõukogude delegatsiooni on käinud külas Inglismaal. Kuid kontakt UAUKN-i ja Briti Ametiühingute Kongressi vahel, kes saksa fašismi vastu peetud sõja ras- ketel aastatel edukalt koos töötasid, pole seni kahjaks taastatud.

Vaevalt on vaja tõestada, missugust kasu nõukogude ja saksa rahva sõpruse arenemisele ja rahu üritusele Euroopas võiks tuua sidemete arendamine NSV Liidu ja Saksa Föderatiivse Vabariigi ametiühingute vahel. Me teame, et Lääne-Saksamaa töölisi nagu kõigi maade töötajaidki teeb rahutuks fašistlike ja militaristlike organisatsioonide aktiviseerumine, et nad on eluliselt huvitatud kõigi nende jõudude lähenemisest ja koostööst, kes astuvad välja reaktsiooni vastu ning rahu ja sotsiaalse progressi eest. Seda suuremat nõutust tekitab Saksa Föderatiivse Vabariigi ametiühinguliidrite tugev vastupanu sidemete arendamisele Nõukogude ametiühingutega.

Me oleme arvamusel, et kõigi maade ametiühingutege- lased ja ametiühingute aktivistid, kes on teadlikud oma vastutusest töölisklassi ees ja soovivad tõeliselt võidelda rahu kindlustamise ja sotsiaalse progressi eest, võivad leida ja peavad leidma ühise keele, isegi kui neil ongi eri- nevad vaated selle võitluse teede ja meetodite suhtes. Nende internatsionaalne kohus seisab selles, et sihikind-

lalt ja kannatlikult saavutada suhete paranemist kõigi maade vahel. Igati arendades sidemeid ametiühingute vahel, peame hajutama eel- ja väärarvamused, leidma ühised seisukohad, rajama tee kindlale rahvusvahelisele koostööle.

Võitluses rahu kindlustamise eest, töölisklassi eluliste huvide eest ja lõhe likvideerimise eest ülemaailmses ametiühinguliikumises on viimastel aastatel tunduvalt kasvanud Ülemaailmse Ametiühingute Föderatsiooni kui tähtsaima keskuse osa, kelle ümber koonduvad rahvusvahelise ametiühinguliikumise progressiivsed jõud. Ülemaailmne Ametiühingute Föderatsioon on muutunud kõige võimsamaks rahvusvaheliseks ametiühinguorganisatsiooniks. Tema poliitikat toetavad aktiivselt miljonid töötajad ja paljude maailma maade ametiühingud.

Töölisühtsuse vaenlased — imperialistid ja nende toapoisid töölisliikumises — püüavad igati õhnestada Ülemaailmse Ametiühingute Föderatsiooni jõudu. Sel eesmärgil takistavad nad kõigiti tema tööd, teevad tema vastu õelat propagandat, lobisevad Ülemaailmse Ametiühingute Föderatsiooni „kriisist“ jne. „Vabade“ Ametiühingute Rahvusvahelise Konföderatsiooni peasekretär Oldenbrook isegi teatas selle organisatsiooni kongressil Tunis 1957. aasta suvel, et ta ei imesta, kui Ülemaailmne Ametiühingute Föderatsioon IV ülemaailmsel ametiühingute kongressil Leipzigitis „arutab omaenese laialisaatmise küsimust“. Ka meid ei hämmasta need uue prohveti sõnad. „Lobisemine,“ nagu ütleb vene vanasõna, „pole koodiga löömine: selg haigeks ei jää.“ (Elevus saalis.)

Kuid elu ise paljastab taolised „ettekkuulutused“. 1957. aasta sügisel toimunud IV ülemaailmne ametiühingute kongress, mille kutsus kokku Ülemaailmne Ametiühingute Föderatsioon, oli kõige ulatuslikum rahvusvaheline kongress kogu ülemaailmse ametiühinguliikumise ajaloos. Tema tööst võtsid osa rohkem kui 106 miljonit inimest ühendavate ametiühingute saadikud. Kongress demonstreeris võimsalt Ülemaailmse Ametiühingute Föderatsiooni ja sellesse kuuluvate ametiühingukeskuste tugevust ja ühtsust, nende suurt autoriteeti rahvusvahelises ametiühinguliikumises.

Kogu maailma üldsus tunnustab Ülemaailmse Ameti-

ühingute Föderatsiooni suurt panust õilsasse võitlusse rahu eest. Seda tõendab ka rahvusvahelise Lenini preemia „Rahu kindlustamise eest rahvaste vahel“ andmine Ülemaailmse Ametiühingute Föderatsiooni peasekretärile, kindlale rahu ja töölisklassi huvide eest võitlejale, meie kõrgesti lugupeetud seltsimehele Louis Saillantile. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Kõigi maade ametiühingute tegevusühtsus on tohutu jõud. Ametiühinguisse organiseerunud töötajate suurest armeest oleneb suurel määral tähtsaimate eluliste probleemide lahendamine. Ent niinimetatud „Vabade“ Ametiühingute Rahvusvahelise Konföderatsiooni reaktioonilise juhtkonna ja Ameerika Ühendriikide, Inglismaa ning mõnede teiste maade ametiühingukeskuste liidrite lõhestuspoliitika tõttu ei ole veel saavutatud töölisklassi ja tema ametiühingukoondiste tegevusühtsust niihästi rahvusvahelises ulatuses kui ka paljudes kapitalistlikes maades. See eraldatus toob suurt kahju ülemaailmsele ametiühinguliikumisele, nõrgestab töölisklassi väljaastumiste jõudu ja vähendab tema võitluse efektiivsust.

On mõistetav, et erineva suunaga ametiühingute vastastikuse arusaamise teel esineb palju raskusi. Reaktioonilised ringkonnad, kes rakendavad kogu jõu rahvusvahelise pinevuse säilitamiseks ja sõjapsühhoosi õhutamiseks, püüavad neid raskusi veelgi süvendada. Selleks teevad nad laialdast laimukampaaniat sotsialistliku leeri vastu ja sotsialistlike maade töölisklassi ning ametiühingute vastu. Kuid, nagu räägitakse, vael on lühikesed jalad. Tõde sotsialistlike maade kohta, nende tõelise rahvavalitsuse, nende suurte saavutuste ja rahupoliitika kohta levib iga päevaga üha laiemalt kapitalistlike maade elanikkonna hulgas.

Kui imelik see ka pole, kuulutab „Vabade“ Ametiühingute Rahvusvaheline Konföderatsioon sõnades oma rahu-püüet, tegelikult aga keelab konföderatsiooni kuuluvatel ametiühingutel pidada sidemeid NSV Liidu ja rahvademokraatia maade ametiühingutega. Mõned „Vabade“ Ametiühingute Rahvusvahelise Konföderatsiooni tegelased kinnitavad imperialistliku propaganda järel, et sotsialistlike maade ametiühingud „pole vabad“ parteidest, et nad on „riigi ripatsiks“ ja sellepärast polevat vajagi nendega koos töötada. Veelgi enam, mõned neist tegelastest ei varja oma püüet ajada meie töölisklass vastuollu sotsia-

listliku riigiga, vastandada ametiühingud parteile. Kuid, nagu öeldakse, see pole nende teha.

Neil härradel oleks aeg loobuda teostamatutest lootustest, oleks aeg aru saada sellest lihtsast tõest, et Nõukogude ametiühingud on töötanud ja töötavad alati oma kogunud juhi — kommunistliku partei — juhtimisel. (K i i d u a v a l d u s e d.) See, et partei juhib ametiühinguid, ei tekkinud meie maal mingi juhuse tõttu. See juhtimine kujunes nagu objektiivne seaduspärasus meie ametiühingute rohkem kui 50-aastase ajaloo käigus. Ametiühingud — see on kogu töölisklass, see on organisatsioon, mis ühendab peaaegu eranditult kõiki töölisi. Partei ühendab selle klassi parimat, eesrindlikku osa. On täiesti loomulik, et töölisklassi avangard, kes väljendab tema elulisi huvisid ja vastutab tema ees, juhib kogu klassi ja järelikult ka ametiühinguid. Nõukogude ametiühingute palju-aastased kogemused näitavad veenvalt, et partei juhtimises on meie ametiühingute jõu ja edusammude allikas, et ainult tänu kommunistliku partei juhtimisele on Nõukogude ametiühingud muutunud võimsateks organisatsioonideks, kes aktiivselt mõjustavad nõukogude ühiskonna elu kõiki külgi. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Mis puutub ametiühingute vabadustesse ja õigustesse, siis on kohane esitada küsimus: missuguses kapitalistlikus riigis on ametiühingutel niisugused õigused ja vabadused, nagu seda on Nõukogude ametiühingutel ja sotsialistlike maade ametiühingutel? Kus näiteks võtavad nad — nagu see esineb sotsialismi tingimustes — osa riigi arendamise plaanide väljatöötamisest, majandus- ja riigiorganite tegevusest, teostavad riiklikku kontrolli töökaitses ja tööseadusandlusest kinnipidamise üle, käsutavad mittemiljardilist riiklikku sotsiaalkindlustuse eelarvet? Kus ei või ettevõtte administratsioon vallandada töolist ja teenistajat ilma ametiühingu nõusolekuta? Missuguses kapitalistlikus riigis on ametiühingutel õigus tõsta küsimust ettevõtete nende juhtide vallandamise või karistamise kohta, kes ei täida kollektiivlepingus ettenähtud kohustusi ja rikuvad tööseadusandlust? Kus kapitalimaailmas paigutatakse ettevõtete ja asutuste juhtivaid töotajaid ümber, silmas pidades ametiühinguorganisatsioonide arvamust? Need ja teised NSV Liidu ja teiste sotsialistlike maade ametiühingute tohutud õigused, mida pole ega saagi olla kapitalistlike maade ametiühingutel, tõendavad

eredalt meie ametiühinguorganisatsioonide tõelist vabadust ja avaraid tegutsemisvõimalusi, nende tohutuid õigusi oma ülesannete lahendamisel. Kõik see kummutab täielikult töölisühtsuse vaenlaste laimavad väljamõeldised.

Seltsimehed! Kapitalimaade töolis- ja ametiühingulikumise käesoleva etapi iseloomustavaks jooneks on see, et oma võitluse elutingimuste parandamise eest seovad ametiühingud ja töötajad üha tihedamini võitlusega võidurelvastumise vastu ja rahuliku kooseksisteerimise eest. See on arusaadav. Sõjapsühhoosi õhutamise, võidurelvastumise ja sõjaliste avantüüride poliitika, mis on toonud monopolidele tohutuid kasumeid, ähvardab inimkonda tuumasõja arvutute hädadega ja lasub juba nüüd, rahuajal, raske koormana töötajate õlgadel. Teatavasti ei saa majanduse militariseerimine ära hoida majanduskriiside arenemist kapitalistlikes riikides. Töölisklassi olukord kapitalimaades halveneb veelgi selle tõttu, et neis maades kasvavad kriisinähtused. Ametlikel andmetel, mis on ära toodud Ameerika Ühendriikide presidendi Eisenhoweri ettekandes kongressile, vähenesid aastail 1957—1958 kapitaalimahutused uute tööstusettevõtete ehitamiseks ja uute seadmete muretsemiseks 22 protsendi võrra, terasesulatamine langes 40 protsendi võrra, autode väljalase vähenes 47 protsendi võrra, tööpinkide ja muude seadmete väljalase — 21 protsendi võrra.

Nagu hiljuti teatas Ameerika ametiühingute koondise, Ameerika Tööföderatsiooni—Tootmisühingute Kongressi asepresident Walter Reuter, on praegu Ameerika Ühendriikides kasutamata umbes 22 protsenti tootmisvõimsustest. Seisak majanduse arengus lõi Reuteri sõnade järgi traagilise olukorra miljonitele perekondadele Ameerikas, sundides neid kärpima väljaminekuid toitlustamisele ja muudele elulistele vajadustele.

Tõsiseid raskusi elab üle Inglismaa, Lääne-Saksamaa, Prantsusmaa, Belgia, Jaapani, paljude Ladina-Ameerika maade ja teiste kapitalistlike riikide majandus.

Tootmise vähenemisega kaasneb tööpuuduse kasv, mis on töötajate kõige hirmsam nuhtlus kapitalimaades. Nii näiteks on Ameerika Ühendriikides praegu umbes 5 miljonit täiesti töötut, Inglismaal — 653 000, Lääne-Saksamaal rohkem kui 1 300 000, Itaalias — 1 300 000 töötut. Peale selle on veel miljoneid osaliselt töötuid, kelle elatusvahendid on äärmiselt piiratud.

Kapitalistlikud monopolid püüavad panna kõik areneva majanduskriisi raskused töötajate õlgadele, kasutada massilist tööpuudust ekspluateerimise tugevdamiseks ja töölisklassi paljaksriisumiseks. Kõigis kapitalimaades tõusevad esmajärguliste kaupade hinnad ja suurenevad järjest maksud. See viib tööliste ja teenistujate reaalpalka langusele. Samal ajal tugevdavad imperialistid pealetungi tööliiklumisele. Sellest annab tunnistust fašistlike ja revanšistlike organisatsioonide taaselustumine Lääne-Saksamaal ning reaktsiooniliste jõudude aktiveerumine Prantsusmaal ja Itaalias. Sellest kõnelevad ka monopolide ja nende võimu all olevate valitsuste katsed likvideerida ametiühingud. Niisuguseid abinõusid rakendatakse Jaapani Ametiühingute Peanõukogu suhtes, Tšiili Töötajate Ühtse Ametiühingute Keskuse ja teiste organisatsioonide suhtes. Ameerika Ühendriikide monopolid püüavad üha rohkem piirata Ameerika ametiühingute õigusi.

Paljudes niinimetatud „vaba maailma“ maades on ametiühingud keelatud või tegutsevad terrori ja jälitamise tingimustes. Tuhanded töölised — ametiühingute aktivistid — piinlevad palju aastaid vanglates ja mõned neist on maksnud selle eest eluga. Alžiiris, kus rahvas mehiselt võitleb kolonisaatorite vastu, on kõik ametiühingute juhid arreteeritud, saadetud kontsentratsioonilaagritesse või viibivad maapaos. Pärast Alžiiri Töötajate Üldkondide loomist 1956. aastal heideti tema sekretariaadi kuus koosseisu üksteise järel vanglasse või kontsentratsioonilaagrisse. Frankistlikus Hispaanias kannatavad töölisklassi ürituse eest võitlejad julmade repressioonide all. 22. detsembril 1958 mõisteti üle 30 Astuuria mäetöölise streigist osavõtmise pärast frankistliku sõjatribunali poolt vangi tähtajaga 2 kuni 20 aastat. Argentiinas saatis valitsus käesoleva aasta jaanuaris streigivõitluse mahasurumiseks 100 000-mehelise armee ja arreteeris üle 500 ametiühingujuhi.

Reaktsiooniliste jõudude häbiväärseks kuriteoks on niinimetatud „Matsukava protsess“ Jaapanis, patriootide massilised mõrvamised Lõuna-Vietnamis, verised arveteõiendamised rahulike demonstratsioonidega Belgia Kongo, tööliste ja progressiivsete tegelaste tagakiusamised Iraanis, Lääne-Saksamaal, Portugalis, Türgis ja teistes maades.

Progressiivsete inimeste põhjendatud meelepaha kutsu-

vad esile politsei rünnakud töölisklassi tegelaste vastu Sudaanis. Selle maa töötajad ja nende ametiühinguorganisatsioonid etendasid otsustavat osa rahvusliku sõltumatus kättevõitmisel sudaani rahva enda poolt. Kelle huvides siis keelati hiljuti ära Sudaani Ametiühingute Föderatsioon, arreteriti ja mõisteti sõjatribunali poolt süüdi tema juhid eesotsas föderatsiooni peasekretäri ja Ülemaailmse Ametiühingute Föderatsiooni aseesimehe seltsimees Ahmed Šafiga?

Kreekas on tuhanded täiesti süütud inimesed heidetud vanglasse ilma kohtuotsuseta ja juurdluseta. Arreteritute hulgas on kogu maailmale tuntud kreeka rahvuskangelane Manolis Glezos. Vaatamata maailma üldsuse protestidele, ähvardab Glezose elu seni hädaoht.

Nõukogude ametiühingud protesteerivad ägedalt nende ametiühingute, patriootide ja demokraatide tagakiusamise vastu, kes õiglaselt võitlevad parema elu eest, demokraatlike ja ametiühingute õiguste eest. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Oma kongressi tribüünilt saadame me palava vennaliku tervituse kõigile töötajate vabaduse ja parema elu eest võitlejatele — kapitali ohvritele ja vangidele. Nõukogude ametiühingud nõuavad otsustavalt, et vabastataks kõik demokraadid, ametiühingutegelased, töölised-aktivistid — kõik vabaduse ja rahu eest võitlejad, keda hoitakse kinni vanglates ja kontsentratsioonilaagrites. Me väljendame palavaid proletaarse solidaarsuse tundeid kapitalistlike ja asumaade töötajate ja kõigi ametiühingute suhtes, kes võitlevad töölisklassi huvide eest, sotsiaalse progressi eest, rahu eest ja uue sõja imperialistlike provokaatorite vastu. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Seltsimehed! Imperialism tugevdab oma pealetungi ka ideoloogia alal, püüab ideeliselt desarmeerida töölisklassi, õõnestada tema tahet ühiskonda sotsiaalselt ümber kujundada, sundida teda loobuma klassivõitlusest. Nimelt sel eesmärgil propageerivad kapitalistid ja nende poolt palgatud „teoreetikud“ agaralt „klasside koostöö“ ja „rahvakapitalismi“ teooriat, arvates nähtavasti, et olles kleepinud sildi „rahva“ sõnale „kapitalism“, võivad nad uinutada töötajate valvsust, ähmastada nende klassiteadvust.

Kuid kapitalistlik tegelikkus ise lükkab ümber kõik selle propaganda katsed tõestada, nagu suudaks tööliste „osasaamine“ kasumitest ja väikeaktsiate levitamine

nende hulgas kõrvaldada vastuolusid töö ja kapitali vahel, muuta kõik töölised vabrikute ja tehaste kaasomanikeks. Isegi ametlike andmete järgi omab näiteks Ameerika Ühendriikides aktsiaid umbes 8 miljonit inimest, s. o. ligikaudu 5 protsenti kogu elanikkonnast, kuid töölised moodustavad selles rühmas ainult tühise vähemiku ja nende aktsiate osa kõigi aktsiate hulgas on praktiliselt tähtsusetu. Täielik ja jagamatu kontroll tööstuses kuulub suurmonopolidele. Iga töölise, kellel on aktsia, võib kompanii igal hetkel vabrikust või tehast välja visata. Elu näitab, et „rahvakapitalism“ on töölisklassi kõige õelamate vaenlaste töölisvastane reaktsiooniline teooria, mis on suunatud töölisklassi orjastamisele ja kapitalistliku ekspluateerimise tugevdamisele.

Vastukaaluks sellele, et monopolid töötajate elutingimustele ja õigustele kallale kipuvad, intensiivistab töölisklass oma võitlust veelgi. Mitte klasside koostööd, vaid klassivastuolude kasvamist näeme kapitalistlikes maades. Ainuüksi 1957. aastal võttis tähtsamates kapitalimaades streigivõitlusest osa ligi 8 miljonit inimest ehk peaaegu pool streikijate arvust 10 sõjaeelse aasta jooksul. See võitlus muutub üha visamaks ja otsustavamaks ning haarab laialt tohutuid töörahva hulki kõigis kapitalistlikes maades.

Kapitalistlike maade töötajate võitlust rahu eest, oma klassihuvide eest kergendab sotsialistliku maailmasüsteemi pidev kasvamine ja tugevnemine. Sotsialistlike maade olemasolu ise, nende suured edusammud majanduse arendamisel ja rahva heaolu tõstmisel avaldavad määratu suurt mõju rahvusvahelisele olukorrale, tugevdavad rahu- ja progressijõude, sunnivad kapitaliste tegema järeleandmisi töölisklassi nõudmistele.

Tohutu suur tähtsus maailma töölis- ja ametiühinguliikumisele on NSV Liidu rahvamajanduse arendamise seitsme aasta plaanil. Austria Ametiühingute Koondise peasekretäri asetäitja Fritz Klenner ütles hiljuti: „Ametiühingute seisukohalt tuleb tervitada seitsme aasta plaanis ettenähtud elanikkonna reaaltulu tõusu 40 protsendi võrra. Läänemaailmale on väga huvitav näha, kuidas üheaegselt tootlike jõudude võimsa kasvamisega toimub tööaja lühendamine ja töötasu suurendamine. Kahtlemata innustavad Nõukogude Liidu edusammud teiste maade töölisamuti taotlema tööaja lühendamist ja palga tõstmist.“

See Austria tuntud ametiühingutegelase-sotsialisti esinemine on väga iseloomustav. Pole kahtlust, et kommunistliku ülesehitustöö uued võidud meie maal, nõukogude rahva heaolu tõus, maailmas kõige lühema töönädala ja kõige lühema tööpäeva kehtestamine aitavad kindlustada ametiühinguorganisatsioonide positsioone kapitalistlikus maailmas, aitavad neid oma võitluses tööliste töötingimuste kergendamise ja palga tõstmise eest. Tänu seitsme aasta plaani elluviimisele tugevneb üha rohkem tööliklassi tegevusühtsus, tugevnevad üha rohkem rahu- ja progressijõud.

Kaasaegne olukord nõuab rahvusvahelise töölis- ja ametiühinguliikumise edasist aktiveerimist, tema ridade veel suuremat koondumist. Imperialistlikud jõud, kes on huvitatud uue maailmasõja ettevalmistamisest, teevad ka edaspidi kõik, et teravdada rahvusvahelist olukorda. Kapitalistlikud monopolid jätkavad pealetungi tööliklassi elatustasemele, tema demokraatlikele õigustele. Neis tingimustes kasvab töötajate püüe organiseerida oma jõudusid vastulöögi andmiseks rahu ja demokraatia vaenlastele. Progressiivsete ametiühingute ülesanne seisab selles, et aidata töötajaid nende püüdlustes leida tee tegevusühatsuse jaluleseadmiseks tööliklassi mitmesuguste organisatsioonide vahel, organiseerida vastulööki reaktioonilisele propagandale ja töölisliikumise vaenlaste õhnestustööle.

Nõukogude ametiühingud laiendavad edaspidigi oma rahvusvahelist tegevust, toetavad Ülemaailmset Ametiühingute Föderatsiooni, tugevdavad vastastikust koostööd ja sõprust kõigi maade ametiühingutega. Me võitleme veel suurema energiaga rahvusvahelise tööliklassi liitmise eest ühtseks võimsaks rindeks, kes suudab vastu panna reaktsiooni- ja sõjajõududele. Kõigi maade töötajate ühtsus on tööliklassi ürituse võidu kindel tagatis, on määratu suur jõud võitluses sotsiaalse progressi eest, ülemaailmse rahu eest. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Seltsimehed!

Täis elujõudu ja energiat astub meie kodumaa hooga kommunistliku ülesehitustöö perioodi. NLKP XXI kongressi ajaloolised otsused võeti kõigi nõukogude inimeste poolt vastu määratu suure, ainulaadse entusiasmiga. Mitte kunagi veel pole meie maa töötajate hulgas nähtud niisugust poliitilise aktiivsuse ja tööinitsiatiivi võimsat

tõusu, niisugust erakordset otsustavust kõige lühema ajaga vallutada partei poolt kavandatud seitseaastaku kõrgendikud, veel kõrgemale tõsta meie maa majanduslikku võimsust, rahva heaolu ja kultuuri. Seitsme aasta plaan on saanud igale nõukogude inimesele südamelähedaseks asjaks, võitlusprogrammiks kogu meie rahva tegevuses. See kõik tõendab eredalt nõukogude ühiskonna suurt moraalset ja poliitilist ühtsust, meie maa rahvaste vennalikku sõprust, nende tihedat koondumist kommunistliku partei — kommunismi kõigi võitude organiseerija ja innustaja ümber. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Kommunistliku partei juhtimisel teostasid meie maa rahvad suure sotsialistliku revolutsiooni, löid esimese töörahva riigi maailmas ja ehtasid üles sotsialismi. Kommunistlik partei, tema Keskkomitee ja Nõukogude valitsus, kelle eesotsas on seltsimees Nikitā Sergejevitsš Hruštšov, juhivad kindlalt nõukogude rahvast kommunismi ülesehitamise teel. (K i i d u a v a l d u s e d.) Nõukogude inimesed on saavutanud silmapaistvaid võite majanduse ja kultuuri arendamisel. Kuid veel grandioosemaid ülesandeid tuleb neil lahendada käesoleval seitseaastakul. „Meie palava unistuse teokssaamine on juba ligidal,“ öeldakse partei XXI kongressi resolutsioonis. „Me peame rahulikus majanduslikus võistluses kapitalismiga läbi tegema otsustava etapi, peame selles võistluses lühikese ajaga võitjaks tulema. Meil on olemas kõik vajalik, et see kõrgendik vallutada. Kui me oleme need ülesanded lahendanud ja jõuame välja uutele avarustele, on edasi liikuda kergem. Kommunismi ülesehitamise suure eesmärgi nimel saab ja on vaja hästi töötada.“

Partei kongressi poolt seatud suured ülesanded innustavad kõiki töötajaid uutele töösaavutustele, uutele suurtele ja kuulsusrikastele tegudele.

Nõukogude ametiühingud on alati olnud kommunistliku partei ustavaks toeks. Partei juhtimisel on meie ametiühingud ära käinud pika tee, mis on täis pingelist võitlust tööliklassi ja kõigi meie maa töötajate huvide eest. Kõigi oma edusammude eest on ametiühingud tänu võlgu Nõukogude Liidu Kommunistlikule Parteile, kes on Nõukogude ametiühingute kogenud organisaator ja juht. Partei ilmutab erakordset hoolitsust ametiühingute eest, ta on tõstnud nad enneolematule kõrgusele. Ametiühinguorganisatsioonide ja kõigi töötajate poliitilise ja tootmisalase

aktiivsuse kasvule on tunduvalt kaasa aidanud partei poolt viimastel aastatel rakendatud abinõud sotsialistliku demokraatia edasiarendamiseks, ametiühingute õiguste laiendamiseks ning ametiühingute osatähtsuse suurendamiseks majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö juhtimises.

Ühiskondlike organisatsioonide funktsioonide edasine laiendamine, mis on kavandatud partei XXI kongressi poolt, tähistab uut sammu nõukogude demokraatia arengus kommunismile järkjärgulise ülemineku perioodil. Mida kaugemale liigub meie maa teel sellele inimkonna ihaldatud eesmärgile, seda ulatuslikumaks muutub ametiühingute tegevus, seda kõrgemale tõuseb nende osa tootmise juhtimises, seda suuremas ulatuses hoolitseb nõukogude ühiskond nende kaudu oma töötajate eest.

Olla tõeliseks kommunismi kooliks miljonitele tööliste ja teenistujatele, õpetada neile juhtimist, uue ühiskonna ehitamist, kaasa tõmmata neid tööle meie majanduse ja kultuuri arendamise ja täiustamise alal, pidevalt hoolitseda nende töö- ja elutingimuste eest, inimeste kasvatamise eest — see on kogu Nõukogude ametiühingute tegevuse alus. Praegu on meie ametiühingute nagu kogu nõukogude rahva tähtsaimaks ülesandeks seitsme aasta plaani edukas täitmine ja ületamine. Pole kahtlust, et nende otsuste elluviimine, mis meie kongress vastu võtab, võimaldab veelgi kõrgemale tõsta Nõukogude ametiühingute töötaset; Nõukogude ametiühingud aga on tööliklassi võitlusorganisaatorid, tema huvide tõelised väljendajad, tohutu jõud kommunismi ülesehitamise eest peetavas võitluses. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Lubage mul, seltsimehed, NSV Liidu ametiühingute XII kongressi nimel, miljonite ametiühinguliikmete nimel kinnitada veel kord kommunistlikule parteile ja tema leninlikule Keskkomiteele, et ametiühingud võitlevad kogu energiaga partei XXI kongressi poolt seatud ülesannete täitmise eest, mobiliseerivad töötajaid seitsme aasta plaani ennetähtaegsele täitmisele, koondavad tööliklassi ja nõukogude intelligentsi veel tihedamalt kommunistliku partei ümber, suurendavad oma panust meie maal kommunismi ehitamise suurde üritusse. (T o r m i l i s e d k i i d u a v a l d u s e d.)

Elagu meie kangelaslik tööliklass, meie kolhoositalu-

rahvas, meie nõukogude intelligents — aktiivsed kommunistliku ühiskonna ehitajad! (Kiidua valdused.)

Elagu Nõukogude ametiühingud — kommunismi kool! (Kiidua valdused.)

Elagu proletaarne internatsionalism, rahvusvahelise ametiühingu- ja töolisliikumise ühtsus. (Kiidua valdused.)

Elagu Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei — nõukogude rahva organiseeriv ja juhtiv jõud võitluses kommunismi eest! (Kestvad kiidua valdused.)

Elagu rahu kogu maailmas! (Kauakestvad kiidua valdused. Kõik tõusevad püsti.)

UAUKN-i ESIMEHE SM. V. V. GRIŠINI LÖPPSÕNA

Seltsimehed! Me lõpetame oma kongressi päevakorra esimese küsimuse arutamise. Läbirääkimistel võtsid sõna 43 seltsimeest. Nende hulgas on kõigi liiduvabariikide, rea oblastite ja ettevõtete ametiühinguorganisatsioonide esindajad, tööstuse, transpordi ja põllumajanduse novatorid ja eesrindlased, ministeeriumide, keskasutuste ja kohalike majandusorganite juhtivad töötajad ning kultuuritöötajad.

Ametiühingute XII kongress on kujukas ja ilmekas demonstratsioon sellest, et nõukogude ametiühingud ja kõik töötajad on kindlalt koondunud kommunistliku partei ümber, et nad on valmis väsimatult võitlema kommunistliku ülesehitustöö suurejooneliste ülesannete täitmise eest. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Meie kongressi töö kulgeb töötajate ja nende ametiühinguorganisatsioonide loovate jõudude mobiliseerimise tähe all võitluses partei ajaloolise XXI kongressi otsuste elluviimise eest.

Esimese küsimuse arutamine näitas veenvalt, et ametiühinguorganisatsioonid saavad õigesti aru nende ette seatud ülesannetest ja näevad selgesti nende ülesannete täitmise konkreetseid teid.

Kongressi delegaatide sõnavõttudes kajastus ilmekalt see võimas töötajate poliitiline ja tööalane vaimustus, mida võib praegu tähele panna kogu meie maal. Nõukogude inimesed on kindlalt otsustanud viia edukalt ellu meie partei suuri kavatsusi, saavutada kiiresti tootmise niisugune kasv, mis võimaldab astuda otsustava sammu kommunismi materiaalse ja tehnilise baasi loomisel.

Siin esinenud seltsimehed näitasid veel kord, et meie rahvas võttis partei XXI kongressi otsused vastu kui oma

võitluse ja töö võitlusprogrammi, kui oma elulise ja südamelähedase ülesande. Kõik nõukogude inimesed, ükskõik missuguses rahvamajanduse lõigus nad ka ei töötaks, püüavad töötada kõige viljakamalt, anda võimalikult suure panuse üldrahvalikku võitlusse meie suure kodumaa majanduse ja kultuuri edasise tõusu eest.

Delegaadid märkisid üksmeelselt, et tänu kommunistliku partei pidevale juhtimisele ja tähelepanule on märgatavalt suurenenud ametiühingute osa meie maa riiklikus, majandus- ja ühiskondlikus elus. On muutunud veelgi aktiivsemaks nende võitlus rahvamajanduse järjekindla tõusu eest, töoviljakuse tõstmise ja tehnilise progressi eest, töotajate materiaalse heaolu edasise parandamise eest.

Sõna võtnud seltsimehed tõid rohkesti näiteid selle kohta, et ametiühinguorganisatsioonid on teinud vabariikides, kraides, oblastites, ettevõtetes ja ehitustel suurt tööd rahvahulkade mobiliseerimisel seitsme aasta plaani ja 1959. aasta ülesannete ennetähtaegsele täitmisele.

Delegaadid märkisid samuti, et ametiühinguorganisatsioonid on hakanud aktiivsemalt tegelema tööliste ja teenistujate töö- ja elutingimuste parandamise ning töotajate kommunistliku kasvatamise küsimustega. Märgatavalt on paranenud ametiühinguorganisatsioonide organiseerimistöö, ametiühingutöö ülesannete lahendamisel ilmneb rohkem konkreetset ja asjalikkust.

Siin toimunud läbirääkimised täiendasid suuresti ettekannet ametiühingute mitmekülgsest tegevusest, mis hõlmab meie nõukogude ühiskonna kõiki elualasid. Märkides aga ära mõningaid edusamme ametiühingutöös, ei tohi me neid mingil juhul ülehinnata.

Tuleb silmas pidada, et ametiühinguorganisatsioonide töös esineb veel rohkesti puudusi. Neist räägiti ettekandes, samuti kongressi delegaatide sõnavõttudes.

Ei ole midagi ohtlikumat kui endaga rahulolu. Ametiühinguorganisatsioonidel seisab ees suur töö, et likvideerida meie töös esinevad puudused, tõsta kogu ametiühingutöö taset.

Tuleb lõplikult lahti saada formalismist sotsialistliku võitluse juhtimisel, saavutada võetud sotsialistlike kohustuste tingimusteta täitmine, näidata rohkem üles teravust ja printsiipaalsust võitluses töölistele kõrgestitootliku töö tingimuste loomise eest, töökaitse, korteri-

olude ja elutarbelise teenindamise parandamise eest ning intensiivistada töötajate kommunistlikku kasvatamist.

On vaja ka edaspidi parandada ametiühingute organiseerimistööd, igati arendada nende isetegevuslikku iseloomu, hoolikalt kasvatada ametiühinguaktiivi, tugineda temale kogu meie töös.

Kongressi delegaadid esitasid oma sõnavõttudes tähtsaid ametiühingute tegevuse edasise parandamisega seotud küsimusi. Sõnavõttudes ja meie kongressi presiidiumile esitatud sedelites on tehtud rohkesti ettepanekuid ametiühinguorganite struktuuri parandamise, nende funktsioonide ja õiguste laiendamise küsimustes, ametiühinguliikmetel ja kõigil töötajatel olemasolevate soodustuste edasise laiendamise osas.

UAÜKN-i uuel koosseisul tuleb kõiki siin esitatud küsimusi tähelepanelikult uurida ja neid oma praktilises töös arvestada.

Kongressil võtsid sõna Donetsi basseini kuulus kaevur sm. Koltšik, Moskva—Rjasani raudtee Moskva sortimisjaama vanemvedurijuht sm. Blaženov, Lõsva metallurgia-tehase valtsija sm. Gladkih, Harkovi turbiinitehase treial sm. Kisljakov, Rjasani oblasti Iljitši-nimelise sovhoosi lüpsja-karjatalitaja sm. Kindinova, Karjala ANSV Prjaža metsatööstuskeskuse vanemmeister sm. Gavrilov ja teised seltsimehed — kõigi rahvamajandusharude novaatorid, kellede sõnavõtte me kõik kuulasime suure tähelepanu ja huviga. Need näitavad veel kord, kui võrd suurt vastutust tunnevad töölisklass, kõik nõukogude töölised ja töötajad meie maa majanduse ja kultuuri edasiarendamise saatuse eest, kui mõõtmatult on avardunud nende silmaring ja kasvanud nende kultuuriline ja tehniline tase, kuidas nad järjekindlalt otsivad, leiavad ja seavad seitseaastaku teenistusse tohutuid sisemisi tootmisreserve.

Paljud seltsimehed rääkisid oma kollektiivide suurtest konkreetsetest kohustustest seitsme aasta plaani ülesannete ennetähtaegsel täitmisel, tööviljakuse tõstmisel, tootmise täiustamisel, omahinna alandamisel ja toodangu kvaliteedi parandamisel.

Soovime, seltsimehed, kõigile neile, kes seitsme aasta plaani ennetähtaegse täitmise eest peetavast sotsialistlikust võistlusest osa võtavad, uut suurt edu selles õilsas ürituses. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Rohkesti huvitavat leidus ka ametiühingute nõukogude ja keskkomiteede, samuti käitiskomiteede esimeeste ja teiste ametiühingutöötajate sõnavõttudes. Nad jagasid ametiühinguorganisatsioonide töökogemusi rahvahulkade mobiliseerimisel seitsme aasta plaani täitmisele. Neid kogemusi tuleb meil hästi ära kasutada.

Ametiühingutöötajate ja -aktivistide üksikasjalised ja sisukad sõnavõttud kongressil annavad tunnistust meie kaadri ja aktiivi kasvust, sellest, et nad saavad õigesti aru oma kohusest ja vastutusest neile usaldatud ülesande eest, annavad tunnistust nende püüdlusest veelgi tõsta ametiühingute kui juhtimise ja majandamise leninliku kooli, kui kommunismi kooli töö taset.

Seltsimehed! Ametiühingute XII kongressi auks asusid tuhanded kollektiivid, ettevõtted ja ehitused töövalvele, võitlesid kõrgendatud sotsialistlike kohustuste täitmise eest, valmistasid tootmisalaseid kinke. Kongressi aadressil saabus rohkesti raporteid ja telegramme, millede ettevõtete ja ehituste kollektiivid teatavad, et töölisel on ametiühingute XII kongressi auks võetud kohustused täitnud. Niisuguseid raporteid ja telegramme on saabunud meie maa ettevõtetelt ja ehitustelt, meie kodumaa paljudest oblastitest, kraidest ja vabariikidest.

Magnitogorski kombinaadi metallurgid raporteerivad kongressile sellest, et nad on oma kohustused edukalt täitnud ja andnud aasta algusest alates üle plaani 11 000 tonni malmi, 15 000 tonni terast, 19 000 tonni valtsmetalli ja 150 000 tonni maaki. Kombinaadis on rohkem kui 250 brigaadi, jaoskonda ja vahetust alustanud võistlust kommunistliku töö brigaadi nimetuse saamise eest.

Tehase „Zaporožstal“ metallurgid täitsid ennetähtaegselt esimese kvartali plaani ning andsid täiendavalt 12 800 tonni malmi, 11 600 tonni terast ja rohkem kui 8000 tonni valtsmetalli.

Buguruslani naftatöölised tootsid kongressi auks üle plaani 1200 tonni naftat, kombinaadi „Luganskugol“ kaevurid aga kaevandasid 100 000 tonni sütt ning hoidsid kokku 1,5 miljonit rubla.

Harkovi transpordimasinaehituse tehase kollektiiv raporteerib sellest, et ta õppis ametiühingute kongressi avamise päevaks ennetähtaegselt ära uue võimsa magistral-soojusveduri tootmise.

15 500 autokummi üle plaani ja 1 miljon rubla kokku-

hoidu ratsionaliseerimisettepanekute juurutamise arvel — see oli Omski autokummithease kollektiivi kink.

Lõunaraudtee Osnova raudteekonna kollektiiv, võisteldes ametiühingute XII kongressi auks, tõstis töövilkakust 6,4 protsendi võrra, alandas vedude omahinda ja hoidis kokku 10 protsenti kütust.

Seltsimehed, on võimatu rääkida kõigist telegrammidest ja raporteist. Neid on väga palju. Need on suurepäraseid ja rõõmustavaid teateid. Need näitavad veel kord, milline seninägemata tööalane vaimustus valitseb meie maal, millist ammendamatu loovat initsiatiivi avaldavad nõukogude inimesed võitluses seitsme aasta plaani täitmise eest.

Meie kongressi aadressil saabub ligikaudu kaks tuhat tervitust ja telegrammi tehaste ja vabrikute, kaevanduste ja ehituste, naftatööstuste ja elektriijaamade, remondi- ja tehnikajaamade ning sovhooside, asutuste ja õppeasutuste kollektiividelt ning ühiskondlikelt organisatsioonidelt. Tervitusi tuleb kõikjalt meie maalt. Meie kongressi tervitavad insenerid, tehnikud, kõigi rahvamajandusharude teenistujad, teadlased, kultuuritöötajad, jaama „Severnõi Poljus“ ja Antarktika ekspeditsiooni polaaruurijad, Nõukogude laevade meremehed, kes viibivad kaugel sõitudel. Need tervitused sisaldavad rohkesti sooje sõnu ja häid soovide kongressile, meie ametiühingutele. Need näitavad, kui lähedased on töötajatele ametiühingud, kui kõrgelt nad hindavad ametiühinguorganisatsioonide tööd, kui tõsiselt nad soovivad kogu nõukogude ametiühingute mitmekülgse tegevuse edasist arengut. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Lubage mul, seltsimehed, meie kongressi nimel südamest tänada kõigi ettevõtete ja ehituste kollektiive, kõiki töölisi, insenere ja tehnikuid, kes tähistasid meie kongressi sotsialistliku võistluse uue tõusuga, uute tööedusammudega. Lubage väljendada meie suurt tänulikkust kõigile ettevõtete ja asutuste kollektiividele ning organisatsioonidele, kes kongressile tervitusi saatsid. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Soovime kõigile töötajate kollektiividele uut suurt edu nende tänuväärse töö, mida nad teevad meie suure kodumaa edasise õitsengu nimel. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Seltsimehed! Meie kongressil ütlesid tervitusi ja aval-

dasid sõbralikke soove välisriikide ametiühingute ja rahvusvaheliste ametiühinguorganisatsioonide delegatsioonid ja esindajad.

Sotsialistlike maade ametiühingute delegatsioonid rääkisid meile suurtest edusammudest sotsialismi ülesehitamisel, jagasid ametiühingutöö kogemusi majanduse ja kultuuri arendamisel ning töötajate heaolu tõstmisel.

Kongressil sõna võtnud kapitalistlike maade ametiühingute esindajad jutustasid sellest, missugust kangelaslikku võitlust peab nende maade töölisklass monopolide rünnaku vastu rahvaste elulistele õigustele ja demokraatlikele vabadustele.

Kõiki meie külaliste sõnavõtte läbib suur hoolitsus rahu säilitamise eest, kindel otsustavus taotleda lõputegemist „külmale sõjale“ ja võidurelvastumisele, tagada erineva sotsiaalmajandusliku süsteemiga maade rahulik kooseksisteerimine.

Need sõnavõttud näitasid veel kord, et proletaarse solidaarsuse ideed, töölisklassi ja tema massiorganisatsioonide — ametiühingute ühtsuse ideed on võitmatud, et see ühtsus kasvab ja tugevneb võitluses rahu ja demokraatia eest, töötajate sotsiaalmajanduslike nõudmiste eest.

Meie külalised ütlesid siin palju sooje sõpruse ja vendluse sõnu meie maa ja nõukogude rahva aadressil, NSV Liidu ametiühingute aadressil.

Lubage mul kongressi nimel, ametiühinguliikmete paljumiljoniliste hulkade nimel südamlikult tänada tähelepanu eest kõiki neid rahvuslikke ametiühingukeskusi ja rahvusvahelisi ametiühinguorganisatsioone, kes saatsid meile oma delegatsioonid; lubage mul tänada siinviibivaid seltsimehi, kes esindavad välisriikide ametiühinguid ja rahvusvahelisi ametiühinguorganisatsioone, meie maa töötajatele ja nõukogude ametiühingutele öeldud tervituste ja sõbralike edusoovide eest. (T o r m i l i s e d, k e s t v a d k i i d u a v a l d u s e d.)

Lubage mul, seltsimehed, kogu südamest soovida igakülgset edu meie välismaistele sõpradele ja nende ametiühingutele oma kangelaslikus võitluses töölisklassi huvide eest, rahu eest kogu maailmas. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Oma suhtlemises teiste maade töölisorganisatsioonidega juhinduvad Nõukogude ametiühingud alati tõelise seltsimehelikkuse, sõpruse ja vennaliku solidaarsuse printsii-

pidest. Need õilsad printsiibid on ka edaspidi kogu meie ametiühingute tegevuse aluseks.

Me kinnitame teile, meie kallid sõbrad ja vennad, et Nõukogude ametiühingud hoiavad nagu alati kõrgel proletarse internatsionalismi lippu. Nad arendavad ka edaspidi sõbralikke sidemeid välisriikide ametiühingutega, peavad väsimatut võitlust ametiühingute ja töötajate tegevusühtsuse, demokraatia ja sotsiaalse progressi eest, rahvastevahelise rahu eest. (Tormilised kiiduvaldused.)

Kongressi nimele saatsid sõbralikke läkitusi mõnede nende maade ametiühingukeskused ja -koondised, kes ei saanud oma esindajaid meie kongressile saata. Olgu öeldud, et mitte kõigil neil ei ole kerge meie kongressile sõita. Lubage mul kongressi nimel tänada neid ametiühingukeskusi ja -koondisi nende poolt NSV Liidu ametiühingute XII kongressile läkitatud tervituste eest. (Kestvad kiiduvaldused.)

Seltsimehed! Ametiühingute ees seisavad suured ja vastutusrikkad ülesanded. Need on ammeldava täielikkusega defineeritud kommunistliku partei Keskkomitee poolt meie kongressile saadetud tervituses. Ametiühingute kõige peamine ülesanne seisab selles, et mobiliseerida töötajate laialdaste hulkade jõupingutused võitlusele partei XXI kongressi ajalooliste otsuste elluviimise eest, seitsme aasta plaani ja 1959. aasta — seitseaastaku esimese aasta ülesannete ennetähtaegse täitmise eest. Ametiühinguorganisatsioonid peavad igas ettevõttes, igal ehitusel ja igas sovhoosis kindlaks tegema selle ülesande täitmise konkreetseid abinõud ja taotlema nende tingimusteta täitmist. Tuleb igati aktiveerida rahvahulkades tehtavat organiseerimis- ja kasvatustööd, viia see iga töölise ja teenistujani, hoolitseda neile kõrgestitootlikuks tööks vajalike tingimuste loomise eest.

Seltsimehed! Kogu NSV Liidu ametiühingute XII kongressi töö on võimsaks demonstratsiooniks monoliitsest ühtsusest, meie kangelasliku tööliklassi ja meie kuulsusriikka nõukogude intelligentsi tihedast koondumisest kommunistliku partei ja tema Keskkomitee ümber. (Tormilised kiiduvaldused.)

Partei ja rahva ühtsus on võitmatu. Kõik nõukogude inimesed näevad leninlikus parteis oma kogenud juhti, võitlusjuhti ja organisaatorit. Partei poliitika väljendab

kogu rahva elulisi huve ja seepärast usaldab rahvas piiritult oma parteid ning toetab teda kogu jõust, sammub julgelt tema järel kommunismi ülesehitamise ajaloolisel teel. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Meie partei on tulvil ammendamatu loovat energiat, revolutsioonilist võitlusvaimu. Partei leninlik Keskkomitee eesotsas seltsimees Nikita Sergejevitš Hruštšoviga lahendab julgelt ja järjekindlalt kommunistliku ülesehitustöö aktuaalseid küsimusi, teeb tõeliselt hiiglaslikku poliitilist ja organiseerimistööd, taotleb kindlalt üha uusi edusamme majanduse ja kultuuri arendamisel ning rahva heaolu tõstmisel. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Partei poliitika on alati olnud, on ja jääb kogu Nõukogude ametiühingute tegevuse aluseks. Meie kongress näitas veel kord kujukalt ja veenvalt, et Nõukogude ametiühingute jõud peitub selles, et neid juhib kommunistlik partei. Kõik meie edusammud on seotud parteiga, tema targa leninliku poliitikaga ja kolossaalse organiseerimistööga. Nõukogude ametiühingud on uhked selle üle, et nad on partei kindlaks ja ustavaks toeks töötajate kõige laialdasemates hulkades.

Meie ametiühingud on igati tänulikud parteile ja tema Keskkomiteele pideva abi, tähelepanu ja juhtimise eest. (K i i d u a v a l d u s e d.)

Kommunistliku partei kogenud juhtimisel võitlevad Nõukogude ametiühingud veel suurema energiaga NLKP XXI kongressi otsuste täitmise eest, koondavad töölisklassi ja kõiki töötajaid veelgi tihedamalt partei ümber, mobiliseerivad nende loovad jõud meie maal kommunismi ülesehitamise ülesande edukale täitmisele. (K e s t - v a d k i i d u a v a l d u s e d.)

NSV LIIDU AMETIÜHINGUTE XII KONGRESSI RESOLUTSIOON

SM. V. V. GRIŠINI ETTEKANDE „ARUANNE UAUKN-i TÖÖST
JA AMETIÜHINGUTE ULESANDED SEOSSES NLKP XXI
KONGRESSI OTSUSTEGA“ PÕHJAL

(Vastu võetud kongressi istungil 26. märtsil 1959)

NSV Liidu ametiühingute kaheteistkümnes kongress tuli kokku tähelepanuväärseil päevil, millal kogu nõukogude rahvas, innustatuna Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXI kongressi ajaloolistest otsustest, on määratu suure entusiasmi asunud täitma NSV Liidu rahvamajanduse arendamise seitsme aasta plaani.

Kommunistliku partei XXI kongress oli kaasaja väljaastavaks sündmuseks. Kongress tähistas Nõukogudemaa astumist uude arenemisjärku — kommunistliku ühiskonna laiahaardelise ehitamise ajajärku. Kongress relvastas nõukogude rahvast suurejoonelise programmiga, majanduse, kultuuri ja rahva ainelise heaolu uue võimsa tõusu programmiga, mis oma ulatuse poolest on ajaloos ennemägematu. NSV Liidu töölisklass, kogu nõukogude rahvas näeb selles programmis oma põhiliste eluliste huvide väljendust.

NLKP XXI kongressil vastuvõetud seitsme aasta plaan on rahuliku loova töö plaan. Ta on leninliku rahuarmastava poliitika kujukaks kehastuseks. Selle plaani elluviimine etendab tähtsat osa kaasaja põhilise probleemi, üldise rahu säilitamise ja kindlustamise probleemi lahendamises.

Suurepärased arenguperspektiivid, mis käesoleval seitseaastakul meie maa ees seisavad, on ette valmistatud kommunistliku partei ja nõukogude rahva kogu eelneva tööga. NLKP XX kongressi otsustest juhindudes ja marksismi-leninismi loovalt rakendades võtsid kommunistlik partei ja Nõukogude valitsus viimastel aastatel tarvitu-

sele rida tähtsaid abinõusid, mis tagasid majanduse järsu kasvu ja töötajate elutaseme tõusu, kutsusid esile rahvahulkade poliitilise ja tööalase aktiivsuse uue võimsa kasvu, tugevdasid veelgi rohkem tööliklassi ja talurahva liitu, kõvendasid Nõukogude Liidu rahvaste vennalikkusõprust. Meie riik on saanud veelgi võimsamaks, mõõtmatult on tõusnud NSV Liidu rahvusvaheline autoriteet. Sotsialistlik maailmaleer on praegu kindlam ja monoliitsem kui kunagi varem.

Meie edusammude taustal on veelgi kujukamalt näha, kui õigesti talitas NLKP Keskkomitee ja kogu partei, andes purustava vastulöögi parteivastasele lõhestajate rühmale, Malenkovi, Kaganovitši, Molotovi, Bulganini ja Šepilovi grupile, kes püüdis meie maad leninlikult teelt kõrvale tõugata ning astus sotsialistliku majanduse edasiarendamise ja rahva elutaseme tõstmise abinõude vastu välja.

NLKP XXI kongress rõhutas, et uuel etapil, kommunismi laiahaardelise ehitamise etapil, on vaja rahvahulkade aktiivsust ja endaalgatust igakülgsest arendada, neid riigi valitsemisele laialdaselt kaasa tõmmata. Järjest rohkem riigiorganite funktsioone läheb edaspidi ühiskondlike organisatsioonide kätte.

NSV Liidu tööliklassi kangelaslikus töös, suurtes sotsialismi saavutustes etendavad väljapaistvat osa ametiühingud. Kogu nende tegevus on lahutamatult seotud nõukogude rahva võitlusega kommunistliku ühiskonna ülesehitamise eest, allutatud sotsialistliku majanduse ja kultuuri kõrvalekaldumatu tõusu ning töötajate heaolu tõstmise ülesannetele. Viimastel aastatel, eriti aga pärast NLKP XX kongressi, on ametiühingute aktiivsus majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös tõusnud. Ametiühingud on hakanud põhjalikumalt uurima tootmise küsimusi, tööviljakuse tõstmise küsimusi, nad on hakanud töötajaid laialdasemalt kaasa tõmbama tootmise juhtimisele, energilisemalt võitlema tööliste ja teenistujate töötingimuste ning elutarbeliste tingimuste parandamise eest. Partei ja valitsus on ametiühingute tegevust kõrgelt hinnanud. Ametiühinguid autasustati kõrgema autasuga — Lenini ordeniga.

Ametiühingute töö paranemine, nende osatähtsuse suurenemine meie maa elus on kommunistliku partei ja tema leninliku Keskkomitee pideva juhtimise, suure abi, alalise

hoolitsuse ja tähelepanu tulemus. Määratu suurt osa kogu ametiühingute tegevuses etendavad NLKP Keskkomitee 1957. aasta detsembripleenumi otsused, samuti teised partei Keskkomitee otsused. Nendes otsustes on loovalt edasi arendatud V. I. Lenini õpetust ametiühingutest kui kasvatuslikust organisatsioonist, kui juhtimise ja majandamise koolist, kommunismi koolist, nendes otsustes on kindlaks määratud ametiühingute koht ja osatähtsus sotsialismilt kommunismile järkjärgulise ülemineku tingimustes.

Nõukogude ametiühingud on tulnud oma XII kongressile olukorras, kus nad on poliitiliselt ja organisatsiooniliselt tugevnenud, tihedalt koondunud oma armastatud Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ümber, kus nad on valmis jõudu säästmata võitlema nende ette seatud ülesannete eduka lahendamise eest.

Ära kuulunud ja läbi arutanud UAUKN-i esimehe sm. V. V. Grišini ettekande „Aruanne UAUKN-i tööst ja ametiühingute ülesanded seoses NLKP XXI kongressi otsustega“, kiidab NSV Liidu ametiühingute XII kongress Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXI kongressi, kommunismi ehitajate kongressi otsused palavalt heaks ja võtab nad kõrvalekaldumatult täitmiseks kogu NSV Liidu ametiühingute tegevuses.

Ametiühingute XII kongress kiidab Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu töö aruandeperioodil heaks.

I

Kongress märgib, et ametiühingute XI ja XII kongressi vahelisel ajal saavutas nõukogude rahvas kommunistliku partei juhtimisel kõigi NSV Liidu rahvamajandusharude arendamises väljapaistvat edu. Tööstuse kogutoodang kasvas 1954.—1958. aasta jooksul 70 protsendi võrra. Kiires tempos arenes rasketööstus — sotsialistliku majanduse aluste alus — ja eriti metallurgia-, keemia-, nafta-, söe-, energia- ja masinaehitustööstus. Suuresti on kasvanud rahvatarbeesemete tootmine. Suures ulatuses on tehtud ehitustöid, käiku on lastud ligi neli tuhat uut suurt tööstusettevõtet.

Põhjalikud muutused on leidnud aset põllumajanduses. On suurendatud kolhoosnike materiaalset huvi ühis-

kondliku tootmise arendamise vastu, seati sisse uus planeerimise kord, mis päästis valla kolhoosnikute initsiatiivi, võeti kasutusele suur hulk uudis- ja jäätmaid, viidi läbi masina-traktori jaamad reorganiseerimine ja rakendati teisi tähtsaid abinõusid. Kõigi nende partei poolt tarvituselevõetud abinõude tulemusena on põllumajanduse mahajäämusest jagu saadud, on tugevnenud kolhooside ja sovhooside majandus, on järsult suurenenud põllu- ja loomakasvatussaaduste tootmine.

Aruandeperioodil võtsid ametiühingud aktiivsemalt osa rahvamajanduse planeerimisest, tootmisreservide väljaselgitamisest ja ära kasutamisest, nad avaldasid suuremat mõju kõigile ettevõtete ja ehitusobjektide tootmistevõime külgedele.

Ametiühingud on hoogsalt arendanud sotsialistlikku võistlust, mis on sotsialismi ja kommunismi ehitamise peamiseks meetodiks. Võistluse käigus on esile kerkinud tootmiseesrindlaste ja -novaatorite rohkearvuline kaader. Ettevõtete ning ehituste kollektiivide võistluse juhtimine on enamikus rahvamajandusharudes antud kohalikele organitele, mille tulemusena võistluse juhtimine on muutunud konkreetsemaks ja operatiivsemaks.

Sealjuures ei hoolitse mõned ametiühingute nõukogud ja komiteed vajalikul määral selle eest, et võistlus oleks tõepoolest massiline, sihikindel, konkreetne. Reas ettevõtetes ei looda tööliste vajalikke tingimusi endale võetud kohustuste täitmiseks, ei hoolitseta küllaldaselt võistluse avalikkuse eest, võistlusest kokkuvõtete tegemine ei ole rahuldavalt organiseeritud, eesrindlaste kogemusi levitatakse puudulikult.

NLKP XXI kongress rõhutas, et seitsme aasta plaani peaülesandeks majanduse alal on igakülgsest arendada meie maa tootlikke jõudusid, saavutada rasketööstuse eelisarendamise baasil niisugune majanduse kasv, mis võimaldaks astuda otsustava sammu kommunismi materiaalse ja tehnilise baasi loomisel. Tööstuse kogutoodang suureneb seitseaastaku jooksul ligikaudu 80 protsendi võrra, põllumajanduse kogutoodang aga 1,7-kordseks. Meie maa majandusliku potentsiaali suurenemine, tehniline progress ja ühiskondliku töö viljakuse pidev kasv võimaldavad rahva elutaset tunduvalt tõsta. Seitsme aasta plaani täitmine tähendab väga suurt sammu NSV Liidu majandusliku põhiülesande lahendamises — järele

jõuda ja ette minna kõige arenenumatest kapitalistlikest maadest toodangu hulgalt iga elaniku kohta.

Partei XXI kongressi ajaloolised otsused ja kongressi poolt seatud grandioossed ülesanded kutsusid esile suure poliitilise ja tööalase vaimustuse kogu nõukogude rahva hulgas. Tuhanded ettevõtete ja ehituste, kolhooside ja sovhooside kollektiivid võtavad endale kohustuseks täita seitsme aasta plaani ülesanded 5—6 aastaga. Lialdalt on arenenud võitlus 1959. aasta rahvamajandusplaani ennetähtaegse täitmise eest. Ametiühingute tähtis kohustus seisab selles, et kõiki töölisi, insenere, tehnikuid ja teenistujaid, kõiki Nõukogude Liidu töötajaid üldrahvalikku sotsialistlikku võistlusse kaasa tõmata.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad rohkem hoolitsema selle eest, et võistlus oleks tõepoolest massiline ja konkreetse iseloomuga, nad peavad aitama igal töölisel, brigaadil, tsehhi ja ettevõtte kollektiivil oma võimalused ülesannete ja plaanide ennetähtaegseks täitmiseks kindlaks määrata, peavad taotlema võistlusest osavõtjaile kõrgestitootlikuks tööks vajalike tingimuste loomist. On vaja otsustavalt võidelda võistluses esineva formalismi vastu, parandada võistlusest kokkuvõtete tegemise ja võitjaile autasude kätteandmise praktikat. Kokkuvõtete tegemisel tuleb põhjalikult selgitada üksikute ettevõtete, tsehide, brigaadide ja tööliste mahajäämise põhjusi, kindlaks määrata abinõud, mis võimaldaksid neid eesrindlaste tasemele tõsta. Rändpunalippude kätteandmine võistluse võitjaile peab olema suureks ja pidulikuks sündmuseks kollektiivi elus. On vaja, et kõik töölised ja teenistujad hästi teaksid, missuguste edusammude eest on see lipp määratud.

Sotsialistliku võistluse organiseerimise aluseks tuleb võtta leninlikud printsiibid: avalikkus, tulemuste võrreldavus, kogemuste praktilise kordamise võimalus ja seltsimehelik vastastikune abistamine. Kongress peab vajalikuks, et juhtivate majandusmeeste, ettevõtete ja ehituste ametiühinguorganisatsioonide ning kõigi võistlusest osavõtjate peamised jõupingutused oleksid suunatud endale võetud kohustuste tingimusteta täitmisele.

Nõukogude inimeste kasvanud loomingulist initsiatiivi, mille kutsus esile NLKP XXI kongress, nende suurt hoolitsust oma kodumaa õitsengu eest väljendab uus

patriootlik liikumine — võistlus kommunistliku töö kollektiivide ja lööktöoliste nimetuse saamiseks. Sellest võistlusest osavõtjad seavad enda eesmärgiks mitte üksnes töötada lööktöoliste moodi, kommunistlikult, vaid ka õppida elama kommunistlikult — väsimatult omandada teadmisi, aktiivselt võidelda mineviku igandite vastu, olla igapäevases elus teistele eeskujuks, kasvatada endas kommunistliku ühiskonna inimeste kõrgeid moraalseid omadusi. See liikumine tekkis meie kuulsusrikka kommunistliku noorsooühingu initsiatiivil, võttis lühikese aja jooksul suure ulatuse, tõmbas kaasa miljoneid inimesi. See suurepärase liikumine tähistab sotsialistliku võistluse uut, kõrgemat astet. Ametiühinguorganisatsioonide ülesandeks on seda liikumist kõigiti toetada, laiendada ja arendada.

Ametiühingute XII kongress rõhutab, et ametiühinguorganisatsioonide esimene kohus seisab käesoleval ajal selles, et keskendada nõukogude rahva jõupingutused 1959. aasta kui seitseaastaku esimese aasta plaani täitmisele ja ületamisele. Ametiühinguorganisatsioonid, arendades sotsialistlikku võistlust seitsme aasta plaani ja 1959. aasta plaani ennetähtaegseks täitmiseks, peavad arvestama eri rahvamajandusharude konkreetseid tingimusi ning suunama töötajate tootmisalase aktiivsuse ning loova initsiatiivi järgmiste põhiülesannete lahendamisele:

metallurgiatööstuses — mustade ja värviliste metallide tootmise tunduva kasvu tagamine, maagibaasi kiirendatud arendamine, uute efektiivsete tehnoloogiliste protsesside laialdane rakendamine, kõrgahjude, martäänahjude, valtsimismasinat ja muude seadmete tootlikkuse suurendamine;

keemiatööstuses — keemiatööstuse saaduste, eriti aga kunstkiu ja sünteetilise kiudaine, plastmasside ja teiste sünteetiliste materjalide tootmise kiirem arendamine, uute võimsuste kiire kasutuselevõtmine, tehnoloogiliste protsesside täiustamine, valmistoodangu väljatuleku suurendamine, kalli tooraine asendamine kõige odavamaga, tootmisjäätmete parem ärakasutamine;

nafta- ja gaasitööstuses — nafta ja gaasi tootmise ning naftasaaduste tootmise suurendamine, nafta-avade puurimise kiiruse tõstmine, leiukohtade ekspluateerimise meetodite täiustamine, nafta töötlemise efektiivsete tehnoloogiliste protsesside juurutamine, gaasimagistraalide

ehitamise kiirendamine, naftasaaduste kvaliteedi parandamine;

söetööstuses — söe kaevandamise suurendamine, söe kvaliteedi tõstmine, töö tehniliste ja majanduslike näitajate ning eeskätt tööviljakuse tõusu ja omahinna alandamise näitajate parandamine;

masinaehituses — kõigile rahvamajandusharudele vajalike uusimate seadmete ning automatiseerimis- ja mehhaniseerimisvahendite tootmise tagamine, täiuslike, kõrge tootlikkusega masinate väljalaskmine, olemasolevate seadmete parem ärakasutamine, tootmistehnoloogia täiustamine, metalli kokkuhoidmine ja üleplaanilise toodangu väljalaskmine metalli kokkuhoiu arvel;

transpordi ja side alal — vedude mahu suurendamine ja nende omahinna alandamine, transpordi- ja sidevahendite parem ärakasutamine rahvamajanduse ja elanikkonna teenindamise eesmärgil, kõigi transpordi- ja side liikide kiire tehniline rekonstrueerimine, uue tehnika kasutuselevõtmine ja raudteede elektrifitseerimine;

ehitustegevuses — ehitus- ja montaažtööde tegemiseks ettenähtud aja lühendamine, tööde kvaliteedi tõstmine ja maksumuse alandamine, ehituse industriaalmeetodite ja raudbetoonkonstruktsioonide igakülgne juurutamine, ehitusmaterjalide ratsionaalsem ja kokkuhoidlikum ärakasutamine, töö organiseerimise ning masinate ja mehhanismide kasutamise parandamine, mustmetallurgia, keemiatööstuse ja teiste tähtsamate tööstusharude objektide kiirema käikulaskmise tagamine;

kerge- ja toiduainetetööstuses — rahvatarbekaupade tootmise suurendamine, toodete sortimendi ja kvaliteedi edasine parandamine, tooraine kokkuhoidmine, kadude ja tootmisjäätmete vähendamine;

põllumajanduses — teravilja tootmise igakülgne suurendamine, kõigi põllumajanduslike kultuuride saagikuse tõstmine, iga liiki kariloomade arvu järsk suurendamine ja loomakasvatuse produktiivsuse tõstmine, 100 hektari maakõlvikute kohta toodetava põllumajandussaaduste hulga suurendamine, toodanguühiku tootmiseks vajaliku töökulu ja vahendite kulu vähendamine, iga sovhoosi töös kõrge rentaabluse saavutamine, põllumajandusliku tootmise edasine mehhaniseerimine ja elektrifitseerimine.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad kõigis rahvamajandusharudes taotlema ettevõtete rütmilist tööd, et iga

tsehh, jaoskond, brigaad täidaks riiklikke plaane kuust kuusse ja päevast päeva, kõigi kvantiteedi- ja kvaliteedinäitajate järgi. On vaja suunata tööliste ja teenistujate loovat initsiatiivi ja aktiivsust sisemiste reservide avastamisele, võimaluste väljaselgitamisele, mis laseksid ettevõtetel igakülgset suurendada toodangu väljalaset olemasolevatelt võimsustelt, tootmistehnoloogia ja tootmise organiseerimise pidevale täiustamisele, seadmete paremale kasutamisele, tooraine ja materjalide kokkuhoidlikule kulutamisele ning tootmiskultuuri tõstmisele.

Kongress kohustab ametiühinguorganisatsioone arendama laialdast võitlust seitsme aasta plaanis töövillakuse — meie maa majanduse ja rahva heaolu edasise tõusu otsustava tingimuse — alal ettenähtud ülesannete täitmise ja ületamise eest, seitsme aasta plaanis kompleksse mehhaniseerimise ja automatiseerimise alal ettenähtud abinõude kiire elluviimise eest, tootmise spetsialiseerimise ja kooperaerimise arendamise eest, tööseisakute ja muude tööaja kadude vastu. On vaja suuremat tähelepanu pöörata tehnilisele normeerimisele kui tähtsale töö ja palga organiseerimise parandamise vahendile, energiliselt juurutada tehniliselt põhjendatud töönorme. Tuleb pidevalt hoolitseda tööliste tootmisalase väljaõppe ja nende kvalifikatsiooni tõstmise eest.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad tarvitusele võtma energilised abinõud seitsme aasta plaanis toodangu omahinna alandamise alal ettenähtud ülesande täitmiseks ja ületamiseks. Kongress kohustab ÜAUKN-i, ametiühingute nõukogusid, keskkomiteesid, vabariiklikke, kraide, oblastite, käitis- ja kohalikke komiteesid juhtima pärast partei XXI kongressi alanud üldrahvalikku võitlust kokkuhoiu ja säästlikkuse eest ning sellesse võitlusse kaasa tõmbama kõik töölistes, insenerid, tehnikud ja teenistujad. On vaja tõhusamalt võidelda igasuguse eba-peremehelikkuse ja pillamise vastu, rahva varasse hooletu suhtumise vastu, tootmiskulude vähendamise ja rangest kokkuhoiurežiimist kinnipidamise eest, taotleda administratiivaparaadi edasist lihtsamaks ja odavamaks muutmist. Suuremat tähelepanu tuleb pöörata toodangu kvaliteedi tõstmisele.

Kongress on arvamisel, et ametiühingud peavad aktiivsemalt osa võtma riiklike organite ja majandusorganite tööst tootmisküsimuste lahendamisel, nad peavad üles

näitama rohkem initsiatiivi tähtsate küsimuste — tootmisreservide ärakasutamise, tööviljakuse tõstmise, omahinna alandamise ja toodangu kvaliteedi parandamise küsimuste ülestõstmisel riiklike organite ja majandusorganite ees.

Ametiühingute esmajärguliseks kohuseks on igakülgsest parandada tootmiseesrindlaste kogemuste levitamist ning juurutamist. On vaja, et eesrindlikke meetodeid rakendataks olemasolevas tehnoloogias, et neid arvestataks plaanide koostamisel ning juurutataks tootmisse. Igas ettevõttes ja ehitusobjektidel tuleb luua niisugused tingimused, et igal töölisel oleks võimalik rakendada eesrindlikke töömeetodeid, paremini kasutada masinat, tööpinki, agregaati.

Seitsme aasta plaani eduka täitmise eest peetavas võitluses etendavad tähtsat osa ratsionaliseerijad, leiutajad, insener-tehnilised ja teaduslikud töötajad. Aruandeperioodil on ratsionaliseerimine ja leiutustegevus võtnud tööliste hulgas suure ulatuse, on loodud üleliiduline leiutajate ja ratsionaliseerijate ühing, kuhu kuulub üle miljoni inimese. Teaduslik-tehniliste ühingute töö on paranenud. Viimase viie aasta jooksul on töölised ja insener-tehnilised töötajad esitanud 11 miljonit ratsionaliseerimissetpanekut ja leiutust, mille juurutamine andis ligi 35 miljardit rubla kokkuhoidu.

UAÜKN, ametiühingute keskkomiteed, nõukogud ja käitiskomiteed peavad ka edaspidi ratsionaliseerijate ja leiutajate, insener-tehniliste ja teaduslike töötajate massilist liikumist igakülgsest arendama, peavad suunama nende jõupingutused tootmisreservide avastamisele ja ärakasutamisele, tehnilise progressi eest võitlemisele.

Kongress märgib, et ettevõtetes ja ehitusobjektidel loodud alaliste tootmisnõupidamised aitavad töötajaid aktiivselt kaasa tõmmata ühiskondliku tootmise juhtimisele. Alaliste tootmisnõupidamiste tööst võtavad osa miljonid töölised, insenerid, tehnikud ja teenistujad. Ametiühinguorganisatsioonide ülesandeks on järjekindlalt parandada alaliste tootmisnõupidamiste juhtimist, suunata nende tegevus sisemiste reservide väljaselgitamisele ja ärakasutamisele tootmise edasise suurendamise, tööviljakuse tõstmise ja toodangu omahinna alandamise eesmärgil, ettevõtete ja ehituste juhtimise meetodite täiustamisele. Erilist tähelepanu tuleb pöörata tootmisnõu-

pidamiste otsuste ja ettepanekute täitmise organiseerimisele.

Kongress peab ka vajalikuks ulatuslikumalt kasutada niisuguseid vorme töötajate kaasatõmbamiseks tootmise juhtimisele, nagu tööliste koosolekud, ametiühingu- ja majandusaktiivid, rahvamajanduse nõukogude tehnika- ja majandusnõukogud, kollektiivlepingute sõlmimine, tootmistehnilised konverentsid tootmisharude kaupa ja nende vahel. Ametiühingud peavad aitama järjekindlalt ellu rakendada leninlikku põhimõtet — demokraatlikku tsentralismi, mis ühendab majanduse riiklikku juhtimist kohalike organite laialdase initsiatiiviga ja rahvahulkade aktiivsuse arendamisega, nende elava osavõtuga ühiskondliku tootmise juhtimisest.

II

Kongress märgib, et tänu kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse väsimatule hoolitsusele tõuseb meie maal sotsialistliku majanduse kasvu ja tööviljakuse tõusu alusel pidevalt rahva heaolu, suurenevad tööliste, teenistujate ja kolhoosnike reaaltulud. Viimaste aastate jooksul on tõstetud madalapalgaliste tööliste ja teenistujate palka. Puhke- ja pidupäevaeelsetel päevadel on tööaega lühendatud. Reas tööstusharudes on üle mindud kuue- ja seitsmetunnilisele tööpäevale. Märksa on suurendatud pensionide määra. Viimase viie aasta jooksul on Nõukogude riik 60 protsendi võrra suurendanud summasid, mida kulutatakse töötajate ühiskondlike vajaduste rahuldamiseks: pensionide maksmiseks, sotsiaalkindlustuseks, õpilastele tasuta õpetamise võimaldamiseks ja stipendiumide maksmiseks, töölistele ja teenistujatele tasuliste puhkuste andmiseks, tasuta arstiabi andmiseks, lasteaedade ja sõimede, sanatooriumide ja puhkekodude ülalpidamiseks ning teiste väljamaksete tegemiseks ja soodustuste andmiseks. Määratu suures ulatuses on arendatud elamuehitust.

Kongress märgib, et aruandeperioodil hakkasid ametiühinguorganisatsioonid rohkem tegelema palga reguleerimise, tööliste ja teenistujate töötingimuste ning elutarbeline teenindamise parandamise küsimustega, nad hakkasid üles näitama initsiatiivi ja aktiivsust nende küsimuste

üllesseadmisel riiklike organite ja majandusorganite ette ja nende lahendamisel.

NLKP XXI kongressi otsustes on ette nähtud tähtsad abinõud rahva elutaseme edasiseks tõstmiseks. Seitse-aastaku jooksul suureneb märksa madalapalgaliste tööliste ja teenistujate palk, tõuseb pensionide alammäär. NSV Liidus seatakse sisse kõige lühem tööpäev ja kõige lühem töönädal maailmas, kusjuures elanikkonna heaolu samal ajal tõuseb. Ennenägematu ulatuse võtab elamu-ehitus ning kultuuriliste ja elutarbeliste objektide ehitamine. Suuresti kasvab rahvatarbeesemete tootmine, laieneb kaubandusettevõtete ning ühiskondliku toitlustuse ettevõtete võrk, suureneb kaubakäive, paraneb töötajate elutarbeline teenindamine.

Viimastel aastatel on ametiühingute otsesel osavõtul rakendatud tähtsaid abinõusid palga organiseerimise parandamiseks. Mitmes tööstusharus on sisse seatud uued töö tasustamise tingimused, mis nende tööstusharude töö tulemustele on avaldanud positiivset mõju. Seitsme aasta plaan näeb ette palga reguleerimise lõpuleviimist kõigis rahvamajandusharudes. Ametiühingud peavad sellest tööst aktiivselt osa võtma, töölisi, insenere ja tehnikuid sellele tööle laialdasemalt kaasa tõmbama, taotlede sealjuures, et palga reguleerimise abinõud rakendataks ellu täiendavate summade minimaalse kulutamisega.

Viimasel ajal on riigi kulud töökaitsele suurenenud, valmistatakse rohkem ventilatsiooniseadmeid, eririietust ja individuaalse kaitse vahendeid. On kinnitatud uus töötülde lahendamise kord, mis suurendas ametiühinguorganisatsioonide osatähtsust sel alal. Ametiühingud on tugevdanud kontrolli ohutustehnika eeskirjadest ja tööseadustest kinnipidamise üle. Sealjuures aga ei taotle paljud ametiühinguorganisatsioonid küllaldase visadusega töökaitse küsimuste lahendamist, nad ei kasuta veel mõnikord ära neile antud õigusi kontrollida ohutustehnika eeskirjadest ja tööseadustest kõrvalekaldumatut kinnipidamist, ei näita üles vajalikku nõudlikkust majandusorganite ja ettevõtete juhtijate suhtes.

Kongress kohustab ametiühinguorganisatsioone pidevalt tegelema tootmises valitsevate töötingimuste edasise parandamise küsimustega, rangemalt kontrollima ohutustehnika eeskirjade, tootmise sanitaarolukorra normide ja tööseaduste täitmist, tõmmates selleks ulatuslikumalt

kaasa aktiivi ning täiustades tehnilise inspeksiooni tööd.

On vaja taotleda töötingimuste edasist parandamist, milleks tuleb rakendada uusimaid teaduse ja tehnika saavutusi, laialdaselt juurutada tootmise mehhaniseerimist ja automatiseerimist, likvideerida raske käsitsitöö tootmisprotsesside kompleksse mehhaniseerimise alusel. Ettevõtete projekteerimisel ja ehitamisel, uut tüüpi masinate ja seadmete loomisel tuleb taotleda ohutustehnika nõudmiste tingimusteta täitmist. Ei tohi lubada tsehhide ja ettevõtete eksploatatsiooniandmist, kui nende ventilatsiooniseadmed, sanitaar-elutarbelised seadeldised pole veel valmis ehitatud ja kui on teisi tegemata jäetud töid. Tuleb taotleda ettevõtete ja ehituste pidevat varustamist heakvaliteedilise, tugeva ja mugava eririietusega.

Viimase viie aasta jooksul on riigi kulud sotsiaalkindlustusele suurenenud rohkem kui kahekordseks, mis võimaldas märksa parandada tööliste ja teenistujatele mitmesuguste abirahade maksmist, rakendada laialdasi profülaktilisi ja tervishoiu seisukohalt vajalikke abinõusid, parandada töötajate puhkuse organiseerimist. Ametiühinguorganisatsioonid peavad ka edaspidi täiustama riikliku sotsiaalkindlustuse juhtimist, õigesti kasutama sotsiaalkindlustuse tohutuid ressursse töötajate huvides. On vaja suurendada ametiühingute mõju meditsiinilise teenindamise organiseerimisele, teostada laialdast ühiskondlikku kontrolli raviasutuste ja sotsiaalkindlustusorganite töö üle. Tõsiselt on tarvis parandada sanatooriumi- ja kuurordiravi organiseerimist.

Kongress juhib ametiühinguorganisatsioonide erilist tähelepanu nende tähtsale kohusele — pidevalt hoolitseta naistöötajate eest, igati kergendada nende tööd tootmises, luua neile vajalikud tingimused laste kasvatamiseks, puhkamiseks, õppimiseks ja aktiivseks osavõtuks ühiskondlikust elust. On tarvis energilisemalt taotleda lastesõimede, -aedade ja internaatkoolide ehitamise plaanide täitmist, naiste kodust tööd kergendavate masinate tootmise ülesannete täitmist.

Viimasel ajal on ametiühingud hakanud teostama intensiivsemat ühiskondlikku kontrolli elamuehituse, kultuuriliste ja elutarbeliste objektide ehitamise plaanide täitmise üle, tõmmanud nende plaanide täitmise kontrollimisele kaasa ligi miljon töelist ja teenistujat. Praegu

seisab ametiühingute ees ülesanne veelgi laiendada seda tööd, tagada efektiivne kontroll iga elumaja ehitamise üle.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad mobiliseerima ehitajaid võitlusse elamuehituse plaanide täitmise ja ületamise eest, reserve väljaselgitamise ja ärakasutamise, ehitustööde maksumuse alandamise ja kvaliteedi tõstmise eest.

Aktiivset toetamist väärrib töötajate initsiatiiv otsida täiendavaid võimalusi elamuehituse laiendamiseks rahvaehituse meetodi alusel, arendada individuaalelamuehitust, elamute ja suvilate ehitamise kooperatiivide loomist. Ametiühinguorganisatsioonid peavad täielikumalt kasutama oma õigust võtta osa elamispinna jaotamisest, taotledes sel alal esinevate puuduste likvideerimist.

Kongress kohustab ÜAUKN-i, ametiühingute nõukogusid ja komiteesid hoolitsema selle eest, et ametiühinguorganisatsioonid võtaksid aktiivselt osa NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruse „Abinõudest elanikkonna elutarbelise teenindamise parandamiseks“ täitmisest. Ametiühinguorganisatsioonide kohustuseks on süveneda kõigisse töötajate elutarbelise teenindamise küsimustesse, võidelda kommunaalettevõtete ja elutarbelise teenindamise ettevõtete ehitamise plaanide tingimusteta täitmise eest, õmblustöökodade, riiete ja jalatsite remondi, mööbli, korterite, majanduslikeks, kultuurilisteks ja elutarbelisteks vajadusteks kasutatavate esemete remondi töökodade võrgu laiendamise eest, organiseerida kõikjal efektiivset ühiskondlikku kontrolli nende töö üle.

Aastast aastasse laieneb meie maal kaubandusettevõtete ning ühiskondliku toitlustuse ettevõtete võrk, paraneb töötajate teenindamine. Kuid praegustes tingimustes jääb kaubanduse ja eriti ühiskondliku toitlustuse arenemistase elanikkonna kasvanud nõudmistest veel maha. Ametiühingud peavad aktiivselt osa võtma partei poolt seatud ülesande lahendamisest — teha ühiskondlik toitlustus tõepoolest massiliseks, töötajatele mugavaks ja kasulikuks, koos majandusorganitega võtta tarvitusele abinõud ühiskondliku toitlustuse ettevõtete kiireks poolfabrikaatide kasutamisele üleviimiseks, toidu valmistamisel esinevate töömahukate protsesside mehhaniseerimiseks, progressiivsete teenindamise vormide

laialdaseks juurutamiseks, ringlus- ja tootmiskulude vähendamiseks. Tuginedes ühiskondlike kontrolöride rohkearvulisele armeele, peavad ametiühingud taotlema kaubandusettevõtete ning ühiskondliku toitlustuse ettevõtete töö paranemist. On tarvis kaubanduse ja ühiskondliku toitlustuse alal töötajate hulgas laialdasemalt arendada sotsialistlikku võistlust töö paremaks organiseerimiseks, nõukogude inimeste teenindamise kultuuri tõstmiseks.

Laialdaselt on meie maal levinud kollektiivlepingud, mis kajastavad tootmise, töö, töötajate elutarbelise ja kultuurilise teenindamise tähtsamaid küsimusi. Viimastel aastatel on kollektiivlepingute sõlmimise praktika mõnevõrra paranenud, on tõusnud juhtivate majandusmeeste ja ametiühinguorganite vastutus kollektiivlepingute alusel võetavate kohustuste täitmise eest. On vaja ka edaspidi täiustada seda tööd, teha kollektiivlepingute täitmise kontroll efektiivsemaks, sagedamini esitada juhtivate majandusmeeste sellekohaseid ettekandeid tööliste koosolekutele ja konverentsidele arutamiseks.

Kongress rõhutab, et ühiskondlik kontroll on võimsaks vahendiks, mille abil ametiühinguorganisatsioonid töötajate teenindamise ettevõtete ja asutuste tööle oma mõju avaldavad. Ametiühingud peavad laiaulatuslikumalt ja efektiivsemalt kasutama seda vahendit, võtma kogu tööliste elutarbeline teenindamine ühiskondliku kontrolli alla, tõmbama sellele tööle kaasa märksa rohkem aktiviste, tõstma ühiskondlike kontrolöride autoriteeti, abistama neid oma tähtsate kohustuste täitmisel.

Kongress kohustab UAKN-i, ametiühingute nõukogusid, keskkomiteesid, vabariiklikke, kraide ja oblastite komiteesid ning alorganisatsioone tegema kõik mis vajalik partei XXI kongressil seatud ülesannete — töötajate elutaseme edasise tõstmise ülesannete edukaks täitmiseks.

III

Ametiühingute kongress märgib, et rahvamajanduse tormilise kasvu ja rahvahulkade heaolu pideva tõusu alusel on meie maal saavutatud sotsialistliku kultuuri ennenägematu õitseng, on loodud piiramatud võimalused teaduse, tehnika, kirjanduse ja kunsti arenemiseks. Pide-

valt tõuseb elanikkonna kultuuriline ja üldhariduslik tase, kasvab töötajate teadlikkus.

Kommunismi kooli osa täites teevad nõukogude ametiühingud suurt tööd tööliste ja teenistujate sotsialistliku teadlikkuse tõstmiseks, kommunistliku ühiskonna aktiivsete ehitajate kasvatamiseks. Kasvatustöö ja massiline kultuuritöö on nüüd praktiliste päevaülesannetega tihedamalt seotud.

Partei XXI kongress rõhutas, et kommunismi laiahaardelise ehitamise suurejoonelise programmi elluviimiseks on vaja veelgi parandada nõukogude inimeste kasvatamist, tõsta nende teadlikkust ja aktiivsust, kujundada uut inimest kollektivismi ja tööarmastuse vaimus, ühiskondlikust kohusest arusaamise, sotsialistliku internatsionalismi ja patriotismi, kommunistliku moraali kõrgetest põhimõtetest kõrvalekaldumatu kinnipidamise vaimus. Nende partei XXI kongressi juhendite elluviimisel peavad ametiühinguorganisatsioonid andma kogu oma kasvatustööle veelgi suurema ulatuse, tõstma selle töö ideelist taset.

Ametiühingute kongress rõhutab eriti, et töökasvatuse küsimused, töösse kui iga nõukogude inimese esimesse eluvajadusse kommunistliku suhtumise arendamise küsimused peavad seisma ametiühinguorganisatsioonide tegevuse keskpunktis. Selleks on vaja igakülgset arendada ning täiustada sotsialistlikku võistlust kui inimeste kommunistliku kasvatamise võimsat vahendit. On tarvis pidevalt selgitada töötajatele, et saavutused kommunismi ülesehitamisel olenevad otseselt töötajate tootmisalastest edusammudest, tööviljakuse pidevast tõusust. On tarvis energilisemalt võidelda töödistsipliini kõvendamise eest, aktiivsemalt välja astuda töölt põhjusega puudujate ja praagitegijate vastu, kes tekitavad tootmisele kahju.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad parandama ja kõigiti arendama töötajate tootmistehnilist õppust ja tehniliste teadmiste propageerimist, laialdasemalt kaasa tõmbama töölisi ja teenistujaid õhtustesse ja mittestatsionaarsetesse kõrgematesse õppeasutustesse ja tehnikumidesse, samuti üldhariduslikesse koolidesse. Töötajate kultuurilise ja tehnilise taseme tõstmine on iga ametiühinguorganisatsiooni tegevuse tähtis koostisosa.

Eriti juhib kongress ametiühinguorganisatsioonide tähelepanu vajadusele märksa parandada noorsoo kasva-

tamist. Iga tootmiskollektiiv peab noorsoole olema kutsealase meisterlikkuse täiustamise kooliks, sisendama noortele lugupidamist töö, töölise elukutse ja sotsialistliku omandi vastu, kasvatama noori töölisi kommunistliku moraali vaimus.

Suured ülesanded kerkivad ametiühingute ette seoses keskkooli ja kõrgema kooli ümberkorraldamisega. Tööstus- ja transpordiettevõtete, ehituste, sovhooside, remondi- ja tehnikajaamade ametiühinguorganisatsioonid peavad hoolitsema, et õpilaste praktiliseks tööks eraldataks ettevõtetes töökohad ning loodaks õppetsehhid ja -jaoskonnad, nad peavad andma koolidele suuremat abi töökodade ja õppekabinettide sisustamisel, pikendatud päevaga rühmade arvu suurendamisel, kooliõpilastele sooja toidu andmise organiseerimisel. Ametiühingud peavad tõhusamalt abistama tehnilisi kutsekoole õpilaste kutsealase ettevalmistamise ja nende kasvatamise parandamisel. ÜAÜKN, ametiühingute nõukogud ja komiteed peavad laiendama pioneerilaagrite võrku, parandama laste suvepuhkuse organiseerimist. Ametiühinguorganisatsioonide kohuseks on pidevalt hoolitseda nõukogude õpetajate eest, nende pedagoogilise kvalifikatsiooni tõstmise eest.

Kongress kohustab ÜAÜKN-i ja ametiühinguorganisatioone võtma tarvitusele abinõud massilise kultuuritöö parandamiseks, eriti külas, ning saavutama, et kõik ametiühingute kultuurhariduslikud asutused kujuneksid armastatud puhkekohtadeks, töötajate kasvatamise ja nende silmaringi laiendamise tõelisteks keskusteks. Kultuurimajades, klubides ja raamatukogudes tuleb organiseerida NLKP XXI kongressi otsuste laialdast propageerimist, täielikult ära kasutada kino ja ilukirjandus töötajate kasvatamise eesmärgil, igakülgsest arendada tööliste ja teenistujate kunstilist isetegevust. Kongress kiidab heaks ametiühinguorganisatsioonide initsiatiivi töölisteatrie, kultuuri- ja töötajate kunstilise kasvatuse rahvaülikoolide loomisel ning teeb ettepaneku kõigiti kaasa aidata nende võrgu laiendamisele ja töö parandamisele.

Massilise kultuuritöö edasiarenemine ei tohi toimuda palgaliste töötajate arvu suurendamise teel, vaid töötajate enda aktiivsuse ja isetegevuse alusel. Kongress kutsub kunstide alal töötajaid aktiivsemalt osa võtma töötajate esteetilisest kasvatamisest, tööliste ja teenistu-

jate kunstilise isetegevuse arendamisest, andma loomingu-
list abi isetegevuslikele teatritele, orkestritele, koori-
dele, ooperi- ja balletiansamblitele.

Tähtsal kohal ametiühingute töös on kehakultuur ja sport kui nõukogude inimeste kasvatamise ja nende tervise tugevdamise vahend. Suuri võimalusi kehakultuuri ja spordi edasiarendamiseks loob kehakultuuriliikumise juhtimise põhjalik reorganiseerimine, mis meie maal hiljuti läbi viidi. NSV Liidu spordiühingute ja -organisatsioonide liidu loomine suurendab märksa ametiühingute ja kommunistliku noorsooühingu osatähtsust kehakultuuri ja spordi juhtimises. Ametiühingud koos kommunistliku noorsooühinguga peavad kehakultuuriliikumise tegema veelgi massilisemaks, nad peavad kehakultuuri ja sporti laiaulatuslikumalt juurutama nõukogude inimeste ja eriti meie noorsoo igapäevasesse ellu, kaasa aitama nende töörežiimi ja puhkuse õigele organiseerimisele ning nende tervise tugevdamisele.

Kongress rõhutab, et ametiühingud peavad pidevalt võitlema inimeste teadvuses esinevate mineviku igandite vastu. Käesoleval ajal, töötajate teadlikkuse ja nende poliitilise aktiivsuse kasvu olukorras, suureneb märksa ühiskondliku mõjutamise osatähtsus amoraalsete ja ühiskonnavastaste tegude vastu võitlemisel, järjest suurema tähtsuse omandab kasvatustöö, niisuguste abinõude läbiviimine, mis väldiksid igasuguseid ühiskonnale kahju tekitavaid tegusid, hiljem aga teeksid need täiesti võimatuks. Ametiühinguorganisatsioonid peavad ettevõtete, ehituste, sovhooside, remondi- ja tehnikajaamade ning asutuste kollektiivides looma sallimatuse ja ühiskondliku põlguse õhkkonna joodikute, huligaanide ja nende soosijate suhtes. On vaja aktiivselt osa võtta vabatahtlike rahvamalevate loomisest ja nende tööst avaliku korra kaitsmisel. Tuleb tõsta seltsimehelike kohtute osatähtsust, sest need on üheks vormiks, mille kaudu tõmmatakse üldsust kaasa töötajate kasvatamisele töösse ja sotsialistlikku omandisse teadliku suhtumise ning sotsialistliku ühiselu reeglitest kinnipidamise vaimus; nende kohtute tööd tuleb organiseerida niiviisi, et nad arutaksid niihästi tootmisküsimusi kui ka igapäevase elu küsimusi, moraalküsimusi. Ametiühingud peavad kasutama kõiki võimalusi töötajate teaduslik-ateistliku kasvatamise põhjalikuks parandamiseks.

Suurt osa töötajate kommunistlikus kasvatamises ja organiseerimises peab etendama ametiühinguline ajakirjandus. Aruandeperioodil suurenes ametiühinguorganite poolt väljaantavate ajalehtede, ajakirjade ja raamatute arv ning suurenesid nende tiraažid, paranes nende sisu. Kasvab töölis- ja maakirjasaatjate liikumine. Ulesanne seisab selles, et ka edaspidi tõsta ametiühingulise ajakirjanduse kasvavat ja organiseerivat osa võitluses seitsme aasta plaani elluviimise eest.

Nõukogude ametiühingud peavad järjekindlalt ja vankumatult parandama kasvatustööd, kasutades kõiki selle mitmekesiseid vorme ja vahendeid rahvahulkade mobiliseerimiseks majanduslike ja poliitiliste ülesannete edukale täitmisele.

IV

Kongress märgib, et aruandeperioodil paranes ametiühingute organiseerimistöö, tugevnes nende side rahvahulkadega, veelgi suuremat hoogu sai ametiühinguliikmete endalgatus. Käesoleval ajal kuulub nõukogude ametiühingute ridadesse 52 780 000 tööliset ja teenistajat ehk 12 360 000 inimest rohkem kui XI kongressi eel. Ametiühingute kasv peegeldab sotsialistliku majanduse ja kultuuri tormilist arenemist, tööliste ja teenistujate arvu suurenemist, töörahva laiade hulkade organiseerituse ja teadlikkuse edasist tõusu.

Kongress kiidab heaks ametiühingute ümberkorralduse, mille UAUKN seoses tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise reorganiseerimisega läbi viis. Ametiühinguorganisatsioonide juhtimise raskuspunkti ülekandmine kohtadele, ametiühingute nõukogude, vabariiklike, kraide, oblastite, käitis- ja kohalike komiteede õiguste ja kohustuste laiendamine ning rea ametiühingute ühendamise võimaldas nende organiseerimis- ja kasvatustööd parandada, nende initsiatiivi ja aktiivsust arendada ning ametiühingu-algorganisatsioonide võitlusvõimet tõsta. Suurt osa ametiühingu-algorganisatsioonide töö parandamise seisukohalt etendasid käitis- ja kohaliku komitee õiguste ning alaliste tootmisnõupidamiste põhimäärused.

Koos sellega märgib kongress, et ametiühinguorganisatsioonide organisatsioonilises tegevuses esineb ikka veel tõsiseid puudusi. Mõned ametiühingute komiteed ja

nõukogud korraldavad veel aeglaselt ümber oma tööd, seisavad eemal konkreetsetest tootmisküsimustest ning töötajate kultuurilise ja elutarbelise teenindamise küsimustest, tegelevad elava organiseerimistöoga ainult vähesel määral.

Seoses NLKP XXI kongressi poolt ametiühingutele pandud ülesannete eduka täitmisega on vaja veelgi tõsta ametiühingute organiseerimistöo taset. Kogu ametiühingute organisatsiooniline tegevus peab silmas pidama peamist eesmärki — rahvahulkade mobiliseerimist seitsme aasta plaani ja 1959. aasta tootmisülesannete ennetähtaegsele täitmisele. Iga ametiühingu-algorganisatsioon, ametiühingute oblasti, vabariiklik ja keskkomitee ning nõukogu peab kindlaks määrama oma koha, oma konkreetsed ülesanded üldrahvalikus võitluses seitsme aasta plaani elluviimise eest.

Kongress rõhutab, et otsustav osa kogu ametiühingute töös kuulub algorganisatsioonidele. Algorganisatsioonid on otseselt seotud tootmisega, töötajate hulkadega ja moodustavad ametiühingute aluse. UAÜKN, ametiühingute nõukogud ja komiteed peavad ka edaspidi kõigiti tõstma algorganisatsioonide osatähtsust, arendama nende initsiatiivi, andma neile konkreetset abi nende ette seatud ülesannete lahendamisel. On vaja, et kõik ametiühinguarorganisatsioonid sügavamalt süveneksid tootmisküsimustesse, aktiivsemalt võitleksid tööviljakuse tõusu ja rangest kokkuhoiurežiimist kinnipidamise eest, paremini hoolitseksid tööliste ja teenistujate töö- ning elutingimuste parandamise eest, energilisemalt kaitseksid töötajate seaduslikke õigusi ja huvisid.

Ametiühinguorganisatsioonid peavad tuginema laialdasele aktiivile, arendama isetegevuse põhimõtteid ametiühingute töös, järjekindlalt hoidma kurssi ametiühinguorganite struktuuri lihtsustamisele ja palgalise aparadi vähendamisele. Aktiivi edasine kasv, tema ridade suurenemine tagab ametiühingute töös uue tõusu. On vaja ametiühingute tööle kaasa tõmmata laiu töötajate hulki, hoolikalt suurendada, õpetada ja kasvatada aktiivi. Samuti on vaja ühiskondlikule tööle laialdaselt kaasa tõmmata pensionäre.

Aruandeperioodil on juhtivale ametiühingutööle tulnud palju uusi töötajaid, kes tootmistöös ja ühiskondlikus tegevuses on end heast küljest näidanud. On vaja ka

edaspidi parandada ametiühingukaadriga tehtavat tööd, julgemini edutada ametiühingutööle noort kaadrit eesrindlike tööliste, inseneride, tehnikute ja naiste hulgast, kellel on organisaatorlikud võimed ning autoriteet töötajate hulgas. Rööbiti noorte töötajate edutamisega tuleb kõigiti toetada vana kogunud kaadrit, kes praktilises töös on ennast positiivsest küljest näidanud.

On vaja ka edaspidi täiustada ametiühinguorganite aparaaadi tööd ja lihtsustada ametiühinguorganite struktuuri, et teha nad operatiivsemaks, kvalifitseeritumaks ja ökonoomsemaks; on tarvis arendada ametiühinguorganite töötajate initsiatiivi ja järjekindlust tööliste ja teenistujate töö ja elutarbeliste küsimuste lahendamises, rahvahulkade organiseerimises seitsme aasta plaani täitmisele.

Kongress kohustab UAKN-i, ametiühingute nõukogusid ja komiteesid pidevalt täiustama oma organiseerimistööd, järjekindlalt tõstma ametiühingute kui kommunismi leninliku kooli, kui partei poliitika elluviijate, rahvahulkade võitlusvõimeliste organiseerijate ning nende kasvatajate osatähtsust; on vaja rangelt kinni pidada demokraatia põhimõtetest ja ametiühingu elu normidest, igakülgsest kindlustada sidet rahvahulkadega, laialdaselt arendada kriitikat ja enesekriitikat kui töös esinevate puuduste väljaselgitamise ja kõrvaldamise viimast vahendit. On vaja järjekindlalt taotleda, et ametiühingud kui töötajate kõige massilisem organisatsioon avaldaks üha viljastavamalt mõju kõigile majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö aladele.

V

Ametiühingute XII kongress märgib, et aruandeperioodil laienesid märksa Nõukogude ametiühingute rahvusvahelised sidemed. Pidevalt tugevnevad NSV Liidu ametiühingute ja sotsialistlike maade ametiühingute vänkumatu vennaliku sõpruse ja tiheda koostöö sidemed, mis on oluliseks panuseks sotsialismileeri monoliitse ühtsuse edasisse kindlustamiseks ja tema võimsuse järjekindlasse kasvusse.

Edukalt arenevad Nõukogude ametiühingute sidemed kapitalistlike maade ametiühingutega. Veelgi tihedam kontakt on loodud nende maade ametiühingutega, kelle

rahvad võitlevad kolonialismi vastu, oma vabaduse ja sõltumatuse eest. See side ja kontakt etendab suurt osa tööliste rahvusvahelise solidaarsuse arendamises, ametiühingute tegevusühtsuse kindlustamises, aitab kaasa erinevate sotsiaalsete süsteemidega riikide töötajate sõpruse tugevnemisele, ülemaailmse rahu kindlustamisele. See side ja kontakt aitab kapitalistlike maade töörahval teada saada tõtt Nõukogude Liidust, tema suurejoonelisest laiahaardelise kommunistliku ülesehitustöö plaanist, veenduda selles, missuguseid kõrgusi võivad vallutada tööinimesed, kes on vabanenud kapitalistlikust ikkest.

Sotsiaalsete süsteemide ja majandussüsteemide erinevusest hoolimata seisab sotsialistlike maade ja kapitalistlike maade ametiühingute ees palju ühiseid ülesandeid, mille lahendamiseks on tingimata vaja ühendada kõigi maade töötajate jõupingutused, vaatamata sellele, et töötajate poliitilised vaated ja veendumused on erinevad. Niisugusteks ühisteks ülesanneteks on kõigepealt võitlus rahu eest, uue sõja ohu vastu, tuumarelvakatsetuste lõpetamise ja tuumarelva täieliku keelamise eest, võitlus koloniaalse rõhumise vastu — töötajate eluliste huvide ja rahvaste demokraatlike vabaduste kaitseks.

Nõukogude ametiühingud taotlevad ametiühingute tegevusühtsust, rahvusvahelise ametiühinguliikumise ridades esineva lõhe likvideerimist ja eri suunaga ametiühingute kõige laiema koostöö sisseseadmist kõigi maade töötajate huvides. See vastab rahvaste rahupüüdlustele, nende püüdele saavutada demokraatia ja sotsiaalne progress. Nüüd, kus kahe maailmasüsteemi rahuliku koeksisteerimise printsiibid saavad töötajate üldise toetuse osaliseks, on vaja mobiliseerida kõigi töölisklassi organisatsioonide jõud kõigi nende takistuste kõrvaldamisele, mida ühtsuse vastased sotsialistlike maade ja kapitalistlike maade ametiühingute kontakti arendamise teele üles seavad.

Tõsist kahju rahvaste sõpruse arendamisele ja rahu kindlustamisele tekitab kapitalistlike riikide rea ametiühingukeskuste liidrite vaenulik suhtumine sotsialistlike maade ametiühingutesse. Niisuguse poliitika tagajärjel puudub kontakt Nõukogude ametiühingute ja Ameerika Ühendriikide, Saksa Föderatiivse Vabariigi, Inglismaa rahvuslike ametiühingukeskuste vahel. On ilmne, et nende sidemete taastamine leiaks kogu maailma töötajate hulgas

laialdast toetust ning aitaks kaasa „külma sõja“ likvideerimisele.

Ametiühingute kongress on arvamisel, et kõik ametiühingute gelased ja ametiühinguaktivistid, kes on teadlikud oma vastutusest tööliklassi ees ning kes soovivad tõsiselt võidelda rahu kindlustamise ja sotsiaalse progressi eest, võivad leida ja peavad leidma ühist keelt, kuigi neil peaksid olema erinevad vaated selle võitluse teede ja meetodite kohta. Nende internatsionaalne kohus seisab selles, et sihikindlalt ja kannatlikult taotleda kõigi maade vaheliste suhete paranemist. Kõigi maade ametiühingute sidemete ja kontakti arendamine aitab tugevdada tegevusühtsust rahvusvahelise ametiühinguliikumise rida- des rahu, demokraatia ja sotsiaalse progressi eest võitlemisel.

Kongress teeb UAÜKN-ile ning ametiühingute keskkomiteedele ja nõukogudele ülesandeks ka edaspidi igati tugevdada oma sidemeid välisriikide ametiühingutega, aktiivselt kaasa aidata Ülemaailmse Ametiühingute Föderatsiooni kindlustamisele, võidelda ametiühingute rahvusvahelise ühtsuse eest, rahu ja rahvaste sõpruse eest.

*

NSV Liidu ametiühingud on partei juhtimisel ära käinud kuulsusrikka tee, meie maa tööliklassi ja kõigi töötajate huvide eest peetava võitluse tee. Praegu ei ole ametiühingutel tähtsamat ülesannet ja ülevamat eesmärki kui võitlus seitsme aasta plaani eduka täitmise eest, nõukogude majanduse arendamises ja rahva elutaseme tõstmises uute suurte võitude saavutamise eest. NLKP Keskkomitee tervituses NSV Liidu ametiühingute XII kongressile on antud kõrge hinnang tööle, mida teevad Nõukogude ametiühingud kui kommunistliku partei kindel tugi võitluses kommunismi eest.

See kohustab ametiühinguid, kõiki töölisi ja teenistujaid kõrgele tõstma seitsme aasta plaani täitmiseks ja ületamiseks arendatava üldrahvaliku sotsialistliku võistluse lipu, rohkem üles näitama loovat initsiatiivi, aktiivsust ja tööentusiasmi võitluses meie armastatud kodumaa võimsuse edasise tõusu eest, kommunistliku ülesehitustöö ülesannete eduka täitmise eest.

NSV Liidu ametiühingute XII kongress kinnitab ametiühingute paljumiljonilise liikmeskonna nimel kommunistlikule parteile ja tema leninlikule Keskkomiteele, et ametiühingud hakkavad täie energiaga võitlema NLKP XXI kongressi poolt seatud suurejooneliste ülesannete elluviimise eest. Koondades töölisklassi ja nõukogude intelligentsi veel tihedamalt kommunistliku partei ümber, suurendavad Nõukogude ametiühingud oma panust suurde üritusse — kommunismi ülesehitamise meie maal.

NÕUKOGUDE LIIDU KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEELE

NSV Liidu ametiühingute XII kongress saadab 53 miljoni töölise ja teenistuja nimel nõukogude rahva suurte võitude innustajale ja organiseerijale — armastatud kommunistlikule parteile ja tema leninlikule Keskkomiteele palava, südamliku tervituse!

Meie kongress toimub ajal, kus nõukogude rahvas ilmu-
tab enneolematut poliitilist aktiivsust ja tööindu, ajal, kus Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXI kongressi ajaloolised otsused on laiades tööraha hulkades esile kutsunud eriti suure entusiasmi ja loomingulise energia.

Kongressi delegaadid võtsid määratu suure vaimustu-
suga vastu NLKP Keskkomitee tervituse NSV Liidu ameti-
ühingute XII kongressile. Kongress avaldab miljonite
töötajate nimel parteile oma sügavat tänu kõrge hin-
nangu eest Nõukogude ametiühingute tegevusele, selle
suure tähelepanu eest, mida partei ametiühingutele pide-
valt osutab.

Kongressi delegaadid väljendavad koos kogu nõu-
kogude rahvaga rõõmu ja uhkustunnet meie kuulsusrikka
kangelasliku kommunistide partei üle, oma sotsialistliku
kodumaa üle, nende suurte edusammude üle majanduse ja
kultuuri arendamisel, mida on teinud Nõukogude riik, kes
on astunud kapitalismiga arendatava rahuliku majandus-
liku võistluse otsustavasse järku, kommunistliku ühis-
konna laiahaardelise ehitamise perioodi.

Meie minevikus mahajäänud maa on nüüd muutunud
võimsaks tööstus- ja kolhoosiriigiks ning on praegu töös-
tustoodangu mahu poolest esimesel kohal Euroopas ja
teisel kohal maailmas. Tähelepanuväärseid edusamme on
tehtud sotsialistliku põllumajanduse arendamises. Sotsia-
listliku majanduse kiire arengu alusel tõuseb pidevalt

nõukogude rahva aineeline heaolu, on saavutanud enneolematu õitsengu teadus ja kultuur.

Meie maal on ehitatud üles sotsialistlik ühiskond. Partei ja rahva tahtel on kõigis majandusliku ja ühiskondlik-poliitilise elu valdkondades läbi viidud grandioossed ümberkujundused. Nüüd on meie vahetuks praktiliseks ülesandeks kommunistliku ühiskonna ehitamine.

Kommunismi laiahaardelise ehitamise programm, mis kavandati partei XXI kongressil, on kõigi töötajate palavate soovide ja püüdluste väljendus. Töölisklass, kõik nõukogude inimesed vaatavad sellele programmile kui oma elulisele üritusele, kui oma võitlusülesandele, mille täitmiseks nad kasutavad kõiki oma kogemusi, oma teadmisi ja kogu jõudu.

Ametiühingute XII kongressil arutati ametiühinguorganisatsioonide konkreetseid ülesandeid, mis tulenevad NLKP XXI kongressi otsustest. Kongress demonstreeris Nõukogude ametiühingute monoliitsust ja tihedat koondukumist kommunistliku partei ning tema leninliku Keskkomitee ümber. Kiitnud palavalt ja üksmeelselt heaks NLKP XXI kongressi ajaloolised otsused, avaldavad Nõukogude ametiühingud oma kindlat tahet võidelda partei leninliku peajoone elluviimise eest.

Kongress tegi asjalikus õhkkonnas kokkuvõtte ametiühingute töö tulemustest aruandeperioodil. Vastavalt partei XX kongressi ja NLKP Keskkomitee detsembripleenumi (1957. a.) juhtnõoridele ametiühingute töös läbi viidud reorganiseerimine on aidanud tõsta nende osatähtsust majanduslikus ja kultuurilises ülesehitustöös. Ametiühingud hakkasid sügavamalt analüüsima tootmisküsimusi, energilisemalt võitlema tööviljakuse tõstmise ning tööliste ja teenistujate töö- ja elutingimuste parandamise eest, ulatuslikumalt kaasa tõmbama rahvahulki tootmise juhtimisele, ilmutama end rohkem kasvatusliku organisatsioonina.

Uhtlasi märkis XII kongress ametiühingute tegevuses esinevaid puudusi ning töötas välja abinõud puuduste likvideerimiseks, kogu ametiühingutöö taseme edasiseks tõstmiseks, määras kindlaks ülesanded seoses NLKP ajaloolise XXI kongressi otsustega.

Laiahaardelise kommunistliku ülesehitustöö perioodil peavad ametiühingud oma põhiülesandeks mobiliseerida laiu rahvahulki võitlusele seitsme aasta plaani edukaks

täitmiseks. Nad hakkavad väsimatult arendama töölisklassi ja kõigi töötajate aktiivsust, suunama nende jõupingutusi sellele, et iga ettevõtte täidaks ja ületaks riiklikke ülesandeid, võitlusele tehnilise progressi eest, arendama laialdasemalt sotsialistlikku võitlust, toetama igati kommunistliku töö brigaadide ja lööktöoliste tähelepanuväärset liikumist ning novaatoreid, leiutajaid ja tootmise eesrindlasi, levitama nende kogemusi.

Ametiühingud asuvad igati parandama üldsuse kontrolli töökaitse üle tootmises, elamuehituse plaanide täitmise, elamispinna jaotamise, kaubandus- ja ühiskondliku toitlustuse ettevõtete töö ning töötajate meditsiinilise ja kommunaalalase teenindamise üle.

Ametiühingute XII kongress kavandas abinõud, et veelgi parandada kogu oma tööd tööliste ja teenistujate kasvatamise alal, nende teadlikkuse ja aktiivsuse tõstmisel, pidades kõrvalekaldumatult kinni kommunistliku moraali kõrgetest printsiipidest.

Jäädes ustavaks proletaarse internatsionalismi printsiipidele, laiendavad ja tugevdavad Nõukogude ametiühingud ka edaspidi oma sidet välisriikide ametiühingu- ja töölisorganisatsioonidega võitluses töölisklassi ühtsuse eest, rahu ja rahvusvahelise solidaarsuse eest.

Ametiühingutesse ühinenud tööliste ja teenistujate miljonilised hulgad näevad nagu kõik nõukogude inimesedki oma armastatud kommunistlikus parteis meie suure loova ajastu mõistust, au ja südametunnistust, oma vääramatut juhti, nõukogude rahva suurte võitude innustajat ja organiseerijat. Kõik ametiühingute edusammud on saanud võimalikuks tänu kommunistliku partei targale juhtimisele.

Meie maa töötajad suhtuvad sügava tänutundega kommunistlikusse parteisse ja tema Keskkomiteesse eesotsas seltsimees Nikita Sergejevitš Hruštšoviga — väsimatu revolutsioonilise energia eest võitluses selle nimel, et meie kodumaa arendamisel ja tugevdamisel järjekindlalt ellu viia leninlikku peajoont, pideva hoolitsuse eest töötajate heaolu tõstmise suhtes, väsimatu võitluse eest ülemaailmse rahu huvides.

NSV Liidu ametiühingute XII kongress kinnitab NLKP Keskkomiteele, et ametiühingud järgivad alati kõrvalekaldumatult partei joont, on ka edaspidi parteile kindlaks toeks võitluses kommunistliku ülesehitustöö suurte ülesannete lahendamisel, täidavad auga endi kui laiade töö-

rahva hulkade organiseerijate ja kasvatajate kohustusi, kommunismi leninliku kooli kõrget osa.

Kongress kinnitab Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomiteele pühalikult, et Nõukogude ametiühingud jäävad alati ustavaks oma juhile — kommunistlikule parteile, ustavaks marksismi-leninismi kõikevõitvatele ideedele.

Olgu tervitatud meie armastatud kommunistlik partei — nõukogude ühiskonna juhtiv ja innustav jõud!

Olgu tervitatud Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei leninlik Keskkomitee!

Olgu tervitatud kommunistliku partei ja nõukogude rahva võimas ja vääramatu ühtsus!

Olgu tervitatud meie suur Nõukogude kodumaa — rahu, õnne, töö ja vabaduse kants!

Olgu tervitatud kommunism — kõige õiglasem ja kaunim ühiskond maailmas!

NSV LIIDU
AMETIÜHINGUTE XII KONGRESS

Rbl. 1.45

A-22638

4

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00379837 0